MR. P. GAUCYS,
3222 W. 67 ST.,
CHICAGO, ILL. 60629
U.S.A.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (1021) RUGPJŪČIO - AUGUST 21 • 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 140, ONT. CANADA • Tel. 368-6813

Mokykliniai konkursai

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės švietimo taryba, kuriai PLB valdyba pavedė planuoti dabartinių Lietuvos Švietimo ir Šeimos Metų programą, ėmėsi to darbo dar pereitą rudenį. Sudarytame, patvirtintame ir paskelbtame gana įvairiame plane vieną centrinių vietų užėmė mokyklinių konkursų skelbimas, pridedant ir smulkesnes taisykles kiekvienam konkursui. Buvo siūloma pravesti mokyklinius, tarpmokyklinius ir krašto bei kontinento apimties konkursus iš šių dalykų: chorinio dainavimo, tautinių šokių, dailiojo lietuviško žodžio, rašinėlio, iškarpų iš laikraščių rinkimo ir dalyvavimo lietuviškoje veikloje.

Kodėl PLB švietimo taryba konkursus laiko tokiu reikšmingu dalyku ir jiem skiria didelį dėmesį šių ypatingųjų metų programoje? Pagrindinė priežastis, kad ir nepaskelbta, buvo kiekvienam mokytojui lengvai suprantama. Tai buvo noras bent kiek pagyvinti mūsų mokyklinį gyvenimą, bandyti išjudinti jį iš kasdienės rutinos, tuo visą mokymo darbą bent šiais metais padarant vaikui įdomesnį. O mūsų vaikų mažas domėjimasis savąja mokykla ir kartais net bodėjimasis ja yra pagrindinė visos mūsų lituanistinio švietimo sistemos neigiamybė.

Deja, konkursų mintis nebuvo įvykdyta taip greitai, kaip kai kas tikėjosi. Priežasčių susidarė įvairių. Norime čia bent prie poros iš jų sustoti, turėdami galvoje, kad Švietimo Metai dar tėra įpusėję ir kad daugelį dalykų dar galima jei ne pilnai užbaigti, tai ben pradėti prieš metams pasibaigiant.

Vienu pagrindinių stabdžių buvo mūsų gana komplikuota lituanistinio švietimo administracinė sistema. Nors konkursus paskelbusi PLB švietimo taryba oficialiai skaitoma vyriausiu lituanistinį švietimą išeivijoje tvarkančiu organu, tačiau ši pozicija yra daugiau titulinė, nes PLB švietimo taryba, praktiškai imant, gali tik planuoti ir raginti. Tiesioginės vykdomosios galios ji neturi dėl dviejų priežasčių: viena — ji neoperuoja jokiomis rimtesnėmis pinigų sumomis, antra — jai būtų ir sunku detaliau administruoti mūsų švietimą, vykstantį net keturių kontinentų labai skirtingose sąlygose. Tenka sutikti, jog suvėlavimas prasidėjo nuo PLB švietimo tarybos planavimo, bet jį iššaukė nepakeičiama būtinybė: PLB seimas, perrinkęs visus mūsų centrinius organus, įvyko tik pernai rudenį, t.y. praeitiems mokslo metams jau prasidedant ar prasidėjus. Be to, sudarytieji planai ir taisyklės pateko į atskirų kraštų švietimą tvarkančias institucijas. Jos turėjo tas taisykles prisitaikyti vietos sąlygoms ir pradėti praktiškai vykdyti. Taip ir vėl praėjo venas kitas mėnuo, sulaukėme pavasario ir mokslo metų pabaigos. Rezultate tik viena kita mokykla iki šiol kaiką konkursu reikalu tepadarė.

Jeigu visa tai šioje vietoje keliame, tai tik norėdami paaiškinti, kad dėl suvėlavimo niekas nėra kaltas. Nenorime kaltųjų ne ieškoti. Naujiesiems mokslo metams šuoliais artėjant, mokyklų vedėjai šiuo metu, be abejonės, jau planuoja būsimuosius darbus. Šio rašinio pagrindinis tikslas kaip tik ir yra atkreipti dėmesį visu švietėjų, o ypač mokyklų vedėjų, kad nepamirštų susidomėti paskelbtais konkursais. Pradėjome ar nepradėjome, bet ateinančiais mokslo metais galėtume visus užplanuotus konkursus įvykdyti. Iki žiemos vidurio jie galėtų būti atlikti mokyklos ribose, pavasari — rajonų ribose, o mokslo metų gale — baigiamosios šventės krašto ar kontinento ribose.

Idealu būtų, kad kiekvienas kraštas įvykdytų visus konkursus. Nematau pagrindo, kodėl to negalima būtų padaryti, jeigu pradėtume ruoštis jau pačioje mokslo metų pradžioje. Ten, kur vaikams yra sunku rinktis konkurso repeticijoms atskirai nuo pamokų, galima visa tai įjungti į pačias pamokas. Jeigu galvojame pradėti bent palengva modernėti, bent palaipsniui keisti savo pasenusius mokymo būdus, tai ruošimasis konkursams duoda tikrai gerų progų. **A.R.**

KANADOS ĮVYKIAI

PRIEMONĖS INFLIACIJAI TVARDYTI

Kovą infliacijai paskelbė premjeras P. E. Trudeau, atsisakydamas mokesčių padidinimo 1970-71 biudžetiniais metais ir apkarpydamas federacinės vyriausybės išlaidas. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas valdžios tarnautojų sumažinimui 25.000. Atleisti teks tik apie 7.000 tarnautojų, nes jau šiemet buvo stengiamasi nesamdyti naujų į išėjusių vietą. Visiems valdžios skyriams duotas įsakymas išlaidas išlaikyti 1969-70 m. biudžeto ribose. Sutaupyti pinigai bus skiriami indėnams ir eskimams, pramonei neturtinguose rajonuose, namų statybai. Pasak P. E. Trudeau, šiemetinės federacinio biudžeto $11,7 bilijono išlaidos sekančiais metais būtų padidėjusios 14% iki 13,4 bilijono. Finansiniai varžtai nebus taikomi tik valstybinei CNR geležinkelio bendrovei ir orinio susisiekimo "Air Canada" bendrovei, kadangi joms tenka varžytis su privačiomis bendrovėmis. Ar šių priemonių pakaks įsisiūbavusiai infliacijai sutramdyti, ekonomistai yra linkę abejoti. Jų nuomone federacinės vyriausybės beveik $12 bilijonų išlaidos yra tik nedidelė dalis, kai jas palygini su privataus kapitalo apyvarta Kanadoje. Per pastaruosius metus daugelio gaminių kainos yra pakilusios 5%, o atlyginimai kyla dar didesniais šuoliais. Toronto statybos pramonės kvalifikuoti darbininkai pvz. sekantiems trejiems metams išsikovojo 53% algų padidinima. Namų ir apartamentų pabrangimas yra neišvengiamas, nes juk statybos bendrovės nemažins savo pelno, bet stengsis atsigriebti augštesnėmis kainomis. Didžiųjų įmonių darbininkų unijos taip pat svajoja apie pyragą danguje, sekdamos statybininku pavyzdžiu. Valdžios tarnautojai jau dabar rėkia, kad jų atlyginimus reikia sulyginti su pramonės darbininku ir grasina naujais streikais. Šioje infliacinėje karuselėje Dievo valiai yra palikti beveik du trečdaliai kanadiečių, kuriais nei unijos, nei vyriausybė nesidomi, nors juos sunkiausiai slegia kainų kilimas ir gerokai mažesnis uždarbis.

Iš pareigų pasitraukė Ontario sveikatos ministeris dr. M. Dymond, kurio pastangomis 1959 m. buvo įvesta Ontario ligoninių drauda ir 1966 m. — provincinė sveikatos drauda. Oficialia atsistatydinimo priežastimi buvo nurodytas dr. M. Dymond noras grįžti į mediciniąę praktiką, tačiau net konservatorių spauda, remianti premjero J. Robarts vyriausybę, tokio pareiškimo nepriima už tikrą pinigą. Toronto "The Telegram" dienraščio pranešimu, dr. M. Dymond pasitraukė dėlto, kad premjeras J. Robarts nė vienu centu nesutiko sumažinti federacinės sveikatos draudos įmokų, nors šiam reikalui jis iš Otavos kasmet gaus apie $176 milijonus, surinktus iš Ontario gyventojų papildomo pajamų mokesčio socialiniams reikalams pretekstu. Iš tikrųjų šie pinigai buvo skiriami federacinei sveikatos draudai, bet premjeras J. Robarts juos nori panaudoti kitiems tikslams. Tiesa, provincija sveikatos draudą apmoka neturtingoms šeimoms ir pašalpas gaunantiems asmenims, bet iš to nėra jokios naudos tiems Ontario gyventojams, kurių atlyginimai yra žemesni už vidurki. Imoku sumažinimas gautas iš Otavos pinigais jiems būtų palengvinęs sveikatos draudą.

Dėl sovietinės okupacijos Kanada įsileido apie 12.000 politinių pabėgėlių iš Čekoslovakijos, kurių beveik 600 pakeitė nuomonę ir grįžo namo. Dalis jų netgi pasinaudojo Čekoslovakijos ambasados Otavoje duodamomis $650 paskolomis kelionpinigiams. Neaiškus buvo 16 dantų gydytojų likimas, kai jiems ne-

(Nukelta į 7 psl.)

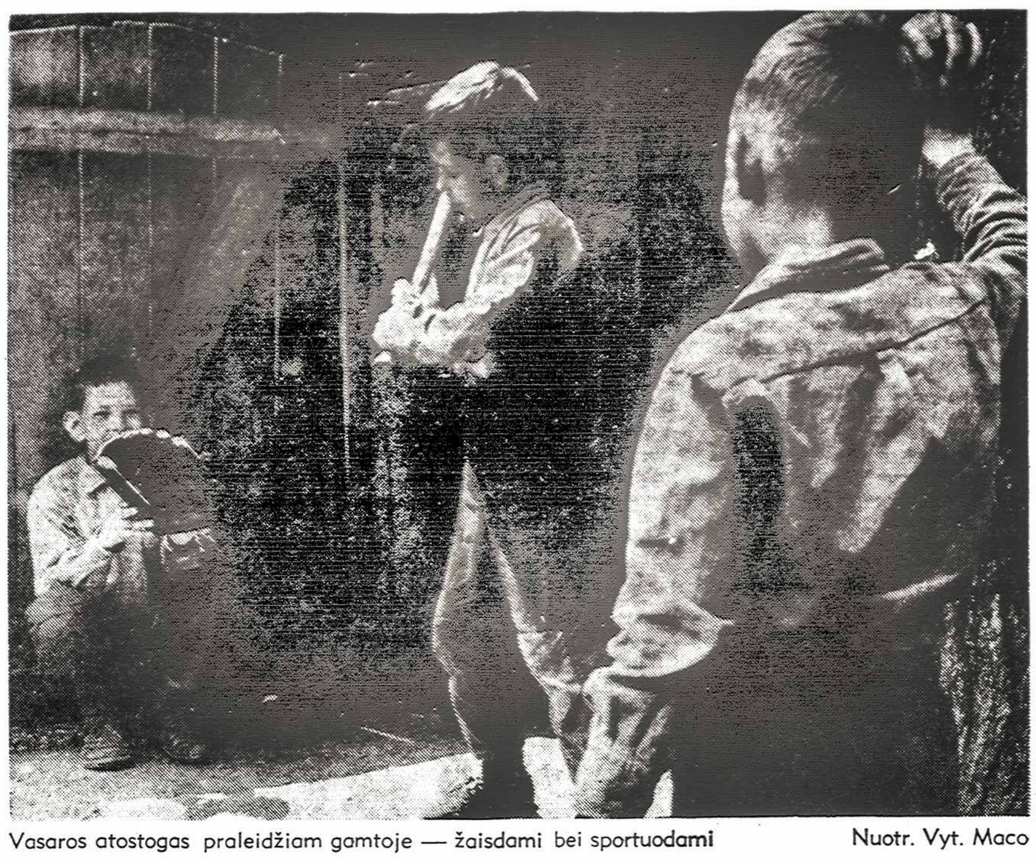

Vasaros atostogas praleidžiam gamtoje — žaisdami bei sportuodami Nuotr. Vyt. Maco

"Negalėjau rašyti, miegoti, alsuoti..."

Anatolijaus Kuznecovo kaltinamasis aktas sovietinio komunizmo nežmoniškai sistemai

Viso pasaulio spaudoje plačiai nuskambėjo 39 metų amžiaus rašytojo Anatolijaus Kuznecovo pabėgimas Londone, atsisakymas grįžti Sovietų Sąjungon. Priežastis jis atskleidė amerikiečiu žurnale "Time" ir britų laikraštyje "The Daily Telegraph". Jo rašiniai yra didelis smūgis sovietiniam komunizmui ir Sovietų Sąjungos propagandiniam prestižui pasaulinėje rinkoje. Net ir komunizmo garbintojai negali abejoti A. Kuznecovo žodžiais, nes jis priklausė visuotinio pripažinimo susilaukusiai jaunesniųjų rašytojų grupei. Jo raštai buvo spausdinami Sovietų Sąjungoje, atsiminimų knyga "Babi Jar" be Maskvos protesto buvo išleista JAV. Prieš pat pabėgimą žurnalas "Junost" jį įtraukė į savo redakcinį kolektyvą, pritarė jo sumanymui parašyti dokumentinį veikalą apie Lenino gyvenimą Londone 1902 m. Išvykos medžiagai rinkti planus buvo patvirtinusi budrioji KGB institucija, įgijusi didelę patirtį tokiuose reikaluose, besidangstydama Čekos, GPU, NKVD, MVD, MGB vardais. A. Kuznecovas skaitytojams ją pristato kaip sovietinį geštapą, padėdamas susidaryti teisingą nuomonę apie šios institucijos kruvinuosius darbelius.

Rašytojo dalia

Vakarų pasaulyje rašytojas turi pilną laisvę pasirinkti temą, jos vystymo būdą, susirasti leidėją, kuris mokėtų pakankamai augštą honorarą ir knygą atspausdintų taip, kaip ji yra parašyta. Esminiai pataisymai be autoriaus sutikimo nedaromi. A. Kuznecovas, rašyti pradėjęs prieš ketvirtį šimtmečio, pasakoja: "Per tuos 25 metus nė vienas mano kūrinys Sovietų Sąjungoje nebuvo atspausdintas taip, kaip jį buvau parašes. Politiniais tikslais sovietiniai cenzoriai ir redaktoriai mano kūrinius trumpindavo, iškreipdavo ir sužalodavo iki tokio laipsnio, kad jų net neįmanoma buvo atpažinti, arba iš viso atsisakydavo juos skelbti. Kol buvau jaunas, vis dar kažko tikėjausi ir laukiau, nors kiekvieno mano naujo kūrinio pasirodymas man teikdavo ne džiaugsmą, bet liūdesį. Dėl savo raštų sudarkytos, biaurios ir neteisingos formos gėdindavausi pažvelgti žmonėms į akis..."

Toks rašytojo prievartavimas kompartijos nukaldinto socialistinio realizmo vardu buvo pagrindine A. Kuznecovo pabėgimo iš Sovietų Sąjungos priežastimi. Savo raštų originalus jis užkasdavo žemėje, kuri jam tapo rašomuoju stalu ir rankraščių saugykla. Filmo juostoje jam pavyko Londonan išsivežti cenzoriu plunksnos nepaliestus visus savo raštus. Čia jie bus paskelbti A. Anatolijaus vardu. Galimas dalykas, originalo ir cenzorių sudarkytos sovietinės versijos palyginimas Kremliui bus skaudesnis net už patį A. Kuznecovo pabėgimą. Skaitydamas Sovietų Sąjungoje išleistą autobiografinę apysaką "Babi Jar", A. Kuznecovas sakosi jautęsis kaip skruzdė namų pamato cemente. Aplinkui buvę tik akmenys, sienos ir tamsa, lyg būtumei gyvas palaidotas. Tokiose aplinkybėse jis nenorėjęs užbaigti savo gyvenimo dienų.

Šnipų vorantinkliuose

Su KGB sekimo metodais A. Kuznecovui teko susidurti 1961 m. žurnalistų ir redaktorių ekskursijoje į Prancūziją, kai jį aplankę agentai pareikalavo sekti bendrakeleivius, priešingu atveju grasindami neišleisti užsienin. A. Kuznecovas buvo priverstas pasiūlymą priimti, tačiau savo pranešimuose nė vieno ekskursijos dalyvio neapkaltino ir dėlto pats pateko į KGB nemalonę. Ryšiai su KGB yra trejopi: 1. bendradarbiavimas ir draugų išdavinėjimas, 2. bendravimas ir išsisukinėjimas, 3. atsisakymas ir atviras susikirtimas.

Iš Prancūzijos grįžusį A. Kuznecovą KGB įtraukė į antrą grupę, kurios nariams nevalia išvykti užsienin. Tuloje jį dažnai aplankydavo KGB agentai, norėdami sužinoti, ką su juo kalba draugai rašytojai Jevtušenka, Aksionovas, Gladilinas ir kt. Kai A. Kuznecovas teisindavosi nieko blogo negirdėjęs, jam būdavo primenamos poeto J. Jevtušenko klaidos, statomas reikalavimas jį provokuoti ir rezultatus pranešti KGB agentams. A. Kuznecovas pažadėjo, bet pažado netesėjo. Tada pas jį buvo atsiųstas provokatorius studentas iš Tulos politechnikos instituto, keikęs sovietinę santvarką ir kalbėjęs apie pogrindžio laikraštėlį. A. Kuznecovas jo vapaliojimus pavadino kvailais, tačiau ir apie šį įvykį nepainformavo KGB. Jam teko kaisti ir raudonuoti, kai agentai pareikalavo atskleisti nutylėjimo priežastis. A. Kuznecovą sekti buvo įsakyta Jasnaja Poliana L. Tolstojaus muziejuje dirbančiai Luizai Seninai, kuri tuojau pat jį supažindino su šiuo įsakymu ir prarado darbą. Panašiai pasielgė ir Tulos pedagoginio instituto studentė Tanja Subotina, gavusi įsakyma tapti A. Kuznecovo meiluže. KGB pradėjo tikrinti jo telefoninius pasikalbėjimus ir korespondenciją, tačiau ir šį kartą A. Kuznecovą įspėjo telefonu nežinomas asmuo, pacituodamas jo asmeninių laiškų ištraukas.

Kelias į užsienį

A. Kuznecovo pasiryžimą pabėgti į laisvąjį pasaulį sustiprino A. Siniavskio ir J. Danielio teismas, nuolatinės KGB pinklės ir gėdingoji Čekoslovakijos okupacija 1968 m. rugpjūčio 20 d. Šią datą A. Kuznecovo teigimu, daug Sovietų Sąjungos gyventojų dabar laiko sovietinio fašizmo pradžia. Keletą kartų A. Kuznecovas bandė gauti leidimą kelionei užsienyje, bet nesulaukdavo kompartijos pritarimo. Jis netgi buvo pradėjęs ruošti planus iš Batumio po vandeniu perplaukti Juodąją jūrą į Turkiją, pasinaudodamas suspausto deguonies kvėpavimo aparatu, bet toks žygis buvo perdaug pavojingas, nes šią sritį dieną ir naktį stebi sovietų patruliniai laivai ir malūnsparniai.

Liko tik vienas kelias — atgauti prarastą KGB pasitikėjimą, o tai galima padaryti įsiteikimu ir kitų skundimu. A. Kuznecovo galvoje gimė fantastinis poeto Jevtušenkos, aktoriaus Tabakovo ir satyriko Balkino sumanymas leisti pogrindžio laikraštį, apie kurį jie nė sapne nesapnavo. Agentams jis pranešė, kad jau tariamasi, ar laikraštį pavadinti "Šiaurės žvaigžde", ar galbūt "Kibirkštimi". Ši iš piršto išlaužta istorija, kurios rankraštį A. Kuznecovas yra atsivežes Londonan, taip sudomino KGB žmones, kad jis tuojau buvo perkeltas į pirmą geriausių bendradarbių grupę. Pasitikėjimą dar labiau sustiprino prieš Rašytojų Sąjungos suvažiavimą gautas A. Solženicino protesto raštas, kurio A. Kuznecovas nesutiko pasirašyti, ir atsisakė dalyvauti rašytojų suvažiavime. Artėjąs Lenino šimtasis gimtadienis sudarė progą pasisiūlyti parašyti dokumentinę knygą apie Lenino gyvenimą Londone. A. Kuznecovui buvo duotas leidimas rinkti šiai knygai medžiagą Britanijoje.

Sušaudytas 21-mą kartą?

A. Kuznecovas Sovietų Sąjungą laiko didžiuliu kalėjimu, kurio kiekviename kampelyje yra KGB voratinkliai. Marksizmo-leninizmo idėja jau atgyveno savo dienas, o rašytojams primetamas socialistinis realizmas iš tikrųjų yra jų laisvės varžymas ir kūrybinių pastangų slopinimas. Autobiografinėje vaikystės dienų knygoje "Babi Jar", kuri atskleidė sovietinį antisemitizmą ir vokiečių vykdytą žydų žudymą Kieve, A. Kuznecovas yra prasitaręs, kad vokiečiai jį turėjo sušaudyti mažiausiai 20 kartų. Dabargi jis šypteli, jog atėjo laikas būti sušaudytam dvidešimt pirmą kartą sovietinėmis kulkomis.

A. Kuznecovui du kartu yra tekę matyti deginamas knygas. 1937 m. jos buvo deginamos Stalino įsakymu, o 1942 m. knygas Kieve degino vokiečiai. Laužo liepsnos šiandien laukia visų A. Kuznecovo Sovietų Sąjungoje išleistų raštų, kurie, be abejonės, bus išmesti iš knygynų ir bibliotekų. Už šį žingsnį A. Kuznecovas yra iš anksto dėkingas Kremliaus įsakymu vykdytojams, nes cenzorių sudarkytu knygų jis nelaiko savo kūriniais.

V. Kst.

Pasaulio įvykiai

DEŠIMT MĖNESIŲ TRUKĘ SUSIDŪRIMAI TARP KATALIKŲ IR PROTESTANTŲ Šiaurinėje Airijoje priartėjo prie pilietinio karo ribos. Visiškas nesiskaitymas su katalikų mažumos teisėmis, aiški diskriminacija rinkimuose, darbovietėse ir netgi butų bei namų paskirstyme juos privertė griebtis žūtbūtinių priemonių. Premjero J. Chichester-Clark vyriausybė nepravedė jokių reformų, kurios užtikrintų lygias teises katalikams. Tokio valdymo rezultatai yra labai liūdni — sproginėjantys Molotovo kokteiliai, šūviai, degančios krautuvės, įmonės ir gyvenamieji namai sostinėje Belfaste. Negalutiniais duomenimis, žuvusių yra 10, sužeistų — daugiau kaip 300. Tvarkai atstatyti Britanija buvo priversta atsiųsti kariuomenės dalinius, kuriuos katalikai sutiko kaip savo išvaduotojus, nes visa policija Šiaurinėje Airijoje yra protestantų rankose. Geriausia išeitis būtų suspenduoti šio krašto savivaldą, paruošti naują konstituciją Londone. Šią mintį pasiūlė Airijos respublikos premjeras J. Lynch, kuris taipgi kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydamas pasiųsti oficialius stebėtojus į Šiaurinę Airiją. Nelegaliai veikianti Airių Respublikininkų Armija mobilizuoja savo jėgas ir ruošia savanorius talkinti Šiaurinės Airijos katalikams. Atrodo, Britanija pasirinks vidurio kelią, šovinistinį premjerą J. Chichester-Clark pakeisdama jo buvusiu pirmtaku T. O'Neill, kuris buvo pažadėjęs eilę reformų, bet jų negalėjo įgyvendinti dėl protestantų spaudimo ir turėjo pasitraukti. Šį kartą jam ateis į pagalbą Britanijos vyriausybė, primindama Šiaurinės Airijos užkietėjusiems protestantams, kad priešingu atveju krašto valdymą turės perimti britų kariuomenė ir iš Londono atsiųsti pareigūnai.

Sovietų Sąjungos ir Kinijos santykius įtempė abipusių aukų pareikalavusios kautynės Kazachstano respublikos ir Singkiango provincijos pasienyje, centrinėje Azijoje. Pasak Pekingo, kautynes išprovokavo Jumino rajonan įsiveržę sovietų kariai, remiami tankų ir malūnsparnių. Maskvos teigimu, invazijos veiksmų griebėsi kiniečiai. Abi pusės dabar telkia kariuomenės dalinius ir grasina viena kitai. Singkiango provincija — jautriausia Kinijos vietovė, nes ten yra uranijaus kasyklos, naftos šaltiniai ir atominių bandymų centras Lop Nor. Propagandinėj dvikovoj Pekingas Kremliaus vadus susodino ant tos pačios laktos su Adolfu Hitleriu ir karą Azijoje pradėjusiu Japonijos premjeru H. Tojo. Sovietų Sąjungai metamas kaltinimas, kad ji ruošiasi Hitlerio stiliaus žaibiškam karui.

"Apollo XI" astronautai N. Armstrongas, plk. E. Aldrinas ir plk. M. Collins susilaukė JAV istorijoje entuziastiškiausio sutikimo Niujorke ir Čikagoje, kur jiems ovacijas kėlė milijonai amerikiečių. Valstybės lėšomis Los Angeles surengtoje vakarienėje buvo susirinkęs visas JAV elitas — 1.440 kviestinių svečių. Prez. R. Niksonas mėnulio nugalėtojams įteikė Laisvės medalius, augščiausią atžymėjimo ženklą civiliams. Nors vakarienėje dalyvavo daug amerikiečių politikų ir užsienio kraštų atstovų, ji nebuvo politinio pobūdžio. Tai liudija astronauto E. Aldrino tarti žodžiai: "Mėnulyje dabar yra pėdsakai, kurie priklauso kiekvienam iš jūsų, visai žmonijai." Specialiais medaliais buvo pagerbti erdvėlaivio gaisre žuvę astronautai V. Grissom, E. White ir R. Chaffee.

Jordanijos karalius Husseinas naujuoju premjeru pasirinko Bahjatą Talhouni, matyt, nesitikėdamas pasirašyti taikos sutarties su Izraeliu. Husseinas dabar planuoja arabų vadų konferenciją, kuri turės aptarti bendrą veiklą. Susitarimo viltis palaidojo Izraelio rinkimams skirtas premjerės Goldos Meir partijos viešas pareiškimas, kad Izraelis pasiliks didžiąją dalį okupuotų arabų sričių. Nuolatiniai karo veiksmai Izraelį gali įstumti ekonominėn bedugnėn, nes kasdien tenka išleisti apie pusantro milijono dolerių. Praėjusiu metu importo ir eksporto balansas Izraeliui davė $700 milijonų deficita, aukso ir užsienio valiutos atsargos sumažėjo iki $618 milijonų. Iš $2 bilijonų bendrosios gamybos metinių pajamų Izraelis karo reikalams išleidžia 20%. Jeigu tokį nuošimtį karo reikalams panaudotu Amerika, jos karinis biudžetas būtų ne $78 bilijonai, bet $180 bilijonų. Užsienio kraštams Izraelis jau yra skolingas $2 bilijonus. Šią skolą išdalinus Izraelio gyventojams, kiekvienam tektų po $700. Tai yra augščiausias įsiskolinimas pasaulinėmis mastu, liudijantis neatsargų ekonominį žaidimą, kuris vieną dieną gali baigtis bankrotu.

Dr. Ph. Blaibergas, kuriam širdies perkėlimo operacija buvo padaryta 1968 m. sausio 2 d. P. Afrikoje, mirė Cape Town ligoninėje, išgyvenęs su svetima širdimi devyniolika su puse mėnesių.

Sovietų Sąjungoje šią savaitę prasidės koncentracinėje stovykloje pernai uždaryto darbininko Anatolijaus Marčenko teismas. Jis yra kaltinamas sovietinės sistemos šmeižimu už kalėjimo grotų. Kaltinimas skamba absurdiškai, nes kaltintojai nenori minėti iš koncentracinės stovyklos slapta išgabento A. Marčenko rankraščio, kuris užsienyje buvo išleistas atskira knyga "Mano liudijimas". A. Marčenko atskleidė nežmoniškas kalinių traktavimo sąlygas sovietų kalėjimuose ir koncentracinėse stovyklose. Tokį faktų atskleidimą Kremliaus valdovai laiko didžiausiu Sovietų Sąjungos įžeidimu.

V. Vokietijos parlamento rinkimai įvyks rugsėjo 28 d., užbaigdami dabartinę krikščionių demokratų ir socialdemokratų koaliciją. Allensbacho viešosios nuomonės tyrimo instituto duomenimis, šiuo metu 46% rinkėjų pasisako už socialdemokratus, 43% — už krikščionis demokratus, 8% — už laisvuosius demokratus ir 2% — už naujųjų nacių NPD partiją, kuri federaciniuose rinkimuose dalyvaus pirmą kartą. Susidaro įspūdis, jog sekančiu kancleriu gali tapti socialdemokratų vadas Willy Brandt. Rinkimus krikščioniu demokratų pusėn gali pakreipti radikaliųjų studentų demonstracijos, langų daužymas ir Molotovo kokteiliai, jeigu studentai sustiprintų ardomąja veiklą iki rinkimų dienos. Naujųjų nacių vadas Adolfas von Thaddenas tikisi į kelti koją į federacini parlamentą, bet jam kelią gali pastoti konstitucijos reikalaujamas 5% visų rinkėjų balsų minimumas, kurio negavusi, partija negali ieiti į parlamentą. Apie 30% jo kandidatų yra buvę naciai Hitlerio laikais.

Italijos parlamentas patvirtino premjero M. Rumoro sudarytą krikščionių demokratų ir socialistų koalicinę vyriausybę, atsisakiusią komunistų paramos. Ankstyvesnį premjero M. Rumoro koalicinį ministeriu kabinetą buvo sugriovęs skilimas socialistų eilėse dėl santykių su komunistais.

Komjaunimo laikraštis "Komsomolskaja Pravda" Maskvoje paskelbė 17 leningradiečių menininkų ir istorikų skundą, protestuojantį prieš Leningrado vykdomojo komiteto nutarimą parduoti paminklus Novodevičy kapinėse. Kryžius, antkapius ir obeliskus dabar ten "puošia" kainų kortelės. Šiose buvusiose ortodoksų kapinėse yra palaidoti rašytojo Levo Tolstojaus šeimos nariai, kompoz. N. Rimskis-Korsakovas, anarchistas P. Kropotkinas, dailininkas M. V. Vrubelis ir daugelis kitų žymių žmonių. Vykdomasis komitetas teisinasi, kad antkapiai buvę apleisti, neprižiūrėti ir dėlto kenkę miesto grožiui.

Kenijos sostinėje Nairobi tardomas Isaac Njorge, kaltinamas ekonomijos ministerio T. Mboya nužudymu liepos 5 d., prasitarė apie samokslą. Policininkams jis patarė suimti didžiuosius vyrus, kurių jis vykdęs įsakymą. Suimtasis yra baigęs karo mokyklą Bulgarijoje ir ten įsigijęs karo kariuomenės inžinieriaus teises.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $6, pusmetinė—$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland— Lithuanian Weekly
Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc
Subscribtion rates: $6 per year, $3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 140, Ont., Canada
Tel. 368-6813

LIETUVA JUNGTINĖSE TAUTOSE

"Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų byla turi būti iškelta Jungtinėse Tautose ir tinkamai ten apginta", — taip šiomis dienomis rašė **Edgar D. Whitcomb,** Indijanos valstijos gubernatorius, įstodamas nariu į Rezoliucijoms Remti komitetą. Be jo, nariais į šį vienetą įsijungė kiti penki gubernatoriai: **Kenneth M. Curtis** (Maine), **Richard J. Hughes** (New Jersey), **Marvin Mandel** (Maryland), **Norbert T. Tiemann** (Nebraska) ir **Don Samuelson** (Idaho).

Nėra lietuvių veiksnys

Rezoliucijoms Remti Komitetas nėra lietuvių veiksnys, o amerikiečių organizacija kovojanti už Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę bei nepriklausomybę. Šis junginys buvo suorganizuotas lietuvių pastangomis, jame dar ir dabar jie tebevaidina pirmaujantį vaidmenį. Kaip visiems žinoma, šio vieneto pastangomis buvo pravesta garsioji rezoliucija (H. Con. Res. 416) JAV Kongrese (atstovų rūmuose ir senate), reikalaujanti Baltijos kraštams laisvės ir nepriklausomybės. Tolimesnis šios organizacijos žygis yra priversti JAV vyriausybę tą rezoliuciją įgyvendinti, iškeliant Baltijos kraštų bylą Jungtinėse Tautose ir ją ten tinkamai apginant.

Vyriausybė mūsų pusėj

Dabartinė JAV vyriausybė yra tam reikalui palanki. Rezoliucijoms Remti Komiteto nariais yra net JAV prezidentas **Richard M. Nixon,** viceprezidentas **Spiro T. Agnew** ir eilė kitų valdžios pareigūnų. Ryšiai tuo klausimu jau seniai užmegzti su a t i t i nkamomis institucijomis: vedami pasitarimai ir žodžiu, ir raštu, bet apie juos šiuo metu negalima viešai nei kalbėti, nei rašyti. Tai yra tylus ir intensyvus darbas, kurio rezultatus pamatysime tik po kurio laiko. Sudėtingiems klausimams nėra paprastų ir skubių sprendimų. Rezoliucijos pravedimas JAV Kongrese užtruko apie 6 metus, tačiau atrodo, kad antras žingsnis tiek daug laiko nepareikalaus.

Reikia talkos ir paramos

Kiekvienoje organizacijoje yra "pavargstančių" ir išeinančių į "pensiją". Šis vienetas nėra išimtis. Turime naują kasininkę — **Žibutę Nidą Brinkienę.** Tai viena jaunosios kartos veikėjų. Iš profesijos ji yra inžinierė, dar neturinti 30 metų amžiaus. Į vadovybę vicepirmininku įsijungė estas **Avo Piirisild,** taip pat inžinierius. Visas darbas reikalauja daug finansinių išteklių. Vienas kontaktas su žymiu ir įtakingu amerikiečiu pareikalauja 2—3 dolerių išlaidų, o tokių asmenų turime šimtus. Visais reikalais rašyti Rezoliucijoms Remti Komitetui, Post Office Box 75893, Los Angeles, Calif. 90005, USA. — **IT**

ŽINGSNIAI PIRMYN IR ATGAL

ALGIRDAS BUDRECKAS

Jau vienuoliktą kartą š. m. liepos 13—19 d. d. atžymėjome pavergtų tautų savaitę, kuriai pradžią yra davusi JAV Kongreso 1959 m. priimta rezoliucija ir prez. D. Eisenhowerio parašas. Kiekvienerių metų liepos trečiąją savaitę pavergtų tautų vardu į pasaulio sąžinę prabyla Pavergtų Europos Tautų Seimas, savaitės rengėjų komitetas, iš rytinės ir vidurinės Europos kilusių amerikiečių organizacija bei kiti sambūriai, primindami sovietinio komunizmo užgrobtus kraštus. Nevisi amerikiečiai pritaria šioms pastangoms. Iš jų atvirai šaiposi kraštutiniai liberalai žurnalistai, kaip Drew Pearson ir Jack Anderson "The Washington Post" dienraštyje, o didysis liberalų dienraštis "The New York Times" pavergtų tautų savaitei garsinti skiria tik keletą eilučių. Priežastis labai aiški — nenorima dilginti Kremliaus. O visdėlto minėjimai vyksta, kaikur net Kiwanis klubų ir rotariečių organizuojami.

Prezidentų atsišaukimai

Pagal nusistovėjusią tradiciją pavergtų tautų savaitę JAV kasmet skelbia prezidentas specialiu atsišaukimu, kuris yra lyg gairė gubernatorių ir burmistrų panašiems veiksmams. Dėl šios priežasties Pavergtų Europos Tautų Seimas stengiasi laiku parūpinti prezidento atsišaukimą. Niekam nepaslaptis, kad Valstybės Departamentas svarsto šį reikalą ir paruošia galutinį tekstą. L. B. Johnsono prezidentavimo laikais atsišaukimo turinys kasmet nuosekliai skystėjo, o paskelbimas Baltųjų Rūmų spaudos biure buvo atidėliojamas iki paskutinės minutės. Pvz. pernai prez. L. B. Johnsonas atsišaukimą pasirašė ir paskelbė tik dieną prieš iškilmių pradžią, t. y. liepos 10. Susidaro įspūdis, jog pavergtų tautų savaitės nenorima populiarinti iš anksto. Daugelis manė, kad padėtis pasikeis su prez. R. Niksono atėjimu į Baltuosius Rūmus. Šiemetiniu pavergtų tautų savaitės atsišaukimu teko nusivilti.

Truputį drąsiau, bet . . .

Išeivių veiksnių buvo patirta, kad prez. R. Niksonas atsišaukimą planuoja paskelbti liepos pirmą savaitę. Turinys būsiąs griežtokas, smerkias Čekoslovakijos invaziją ir L. Brežnevo doktriną. Praėjo pirma savaitė — nieko. Antradienį, liepos 8, gauta žinia iš valdžios sluogsnių, jog prez. R. Niksonas pasirašė atsišaukimą. Tą dieną paskambinus į Baltųjų Rūmų spaudos biurą, buvo konstatuota, kad jie nieko nėra gavę iš prezidento. Nuo liepos 8 d. iki liepos 12, šeštadienio, daugelis išeivių ir veiksnių kreinėsi į Baltųjų Rūmų spaudos biurą, ir visi gavo tą pati neigiamą atsakyma. Valstybės Departamentas teigė, kad tekstas esąs pas prezidentą, viskas priklausysią nuo Baltųjų Rūmų. Kadangi pavergtų tautų savaitė turėjo prasidėti liepos 13, sekmadienį, atsišaukimo sulaikymas galėjo turėti nepalankios įtakos gubernatoriams.

Pagaliau liepos 14 d. sužinota, kad prez. R. Niksonas paskelbė atsišaukimą. Turinys, deja, skystokas. Nors atsišaukimas iš tikrųjų yra gražbylystė, tačiau jis turi bent vieną kitą paragrafą, sakinį, kuris išdėsto principinį JAV nusistatymą šiuo klausimu. Šalia įprasto tuščiažodžiavimo prez. R. Niksono atsišaukimas turėjo tik vieną tvirtą sakinį: "Per dešimtį praėjusių metų įvyko daug pasikeitimų tarptautiniuose reikaluose, bet vienas nepasikeitęs dalykas yra tautinės nepriklausomybės troškimas Rytų Europoje". Nors gana lakoniškas sakinys, jis vistiek daugiau pasakė, negu prez. L. B. Johnsono pernykštės bendrystės: "Kadangi žmogaus laisvė, tautinė nepriklausomybė ir teisingumas yra visos žmonijos pagrindinės teisės ir kadangi šių siekių įgyvendinimas yra griežtai suvaržytas ar uždraustas daug kur pasaulyje, kadangi Jungtinės Amerikos Valstybės, vykdydamos savo pagrindinius principus, nuosekliai siekia užtikrinti pagrindines žmogaus teises visame pasaulyje . . . aš, Lyndon B. Johnson, JAV prezidentas, skelbiu pavergtų tautų savaitę". Matoma, kad L. B. Johnsonas net nepaminėjo nei sovietų agresijos, nei Rytų Europos, kai tuo tarpu R. Niksonas pripažista, jog Rytų Europa siekia nepriklausomybės. Netiesiogiai tai yra pripažinimas, kad Rytų Europa nėra laisva.

Užmiršta Brežnevo doktrina

Bet kodėl gi nebuvo pasmerkta L. Brežnevo doktrina ir agresija prieš Čekoslovakiją? Kodėl prez. R. Niksonas, atsišaukimą pasirašęs liepos 11, penktadienį, jį sulaikė visą savaitgalį. Galimas dalykas, kaltė tenka Valstybės departamentui, tačiau rimti šaltiniai tvirtina, kad tai ne Valstybės Departamento intervencija, o Kiessingerio ir kitų prezidento patarėjų darbas. Esą, dėl A. Gromykos pareiškimo ir prez. R. Niksono numatyto vizito Rumunijai buvo nutarta nekiršinti sovietų šiuo metu. Antra vertus, prezidentas nenorėjo atstumti Rytų Europos veiksnių. Jis turėjo patenkinti ir vilką ir mešką. Rezultatas — Rytų Europos kilmės piliečiams svarbus atsišaukimas buvo pasirašytas, bet neišpopuliarintas, kad sovietai neisižeistų. Teigimas, jog respublikininku partija padarė intervenciją gelbėti atsišaukimui, neturi pagrindo, nes šitokius pareiškimus užsienio politikos klausimais sprendžia Valstybės Departamentas ir Baltųjų Rūmų štabas.

Pabaltijo okupaciniai pareigūnai

ALEX BARRON, ilgokai gyvenęs Sov. Sąjungoje ir Baltijos kraštuose

Pirmaisiais "respublikos" centro komiteto, rajono ar miesto komitetų sekretoriais rusai paprastai neskiriami. Priežastis — jų pavardės dažnai linksniuojamos užsienin patenkančiuose respublikiniuose laikraščiuose. Tai galėtų sukelti užsienio baltiečių pasipiktinimą. Visa valdžia rajono ar miesto kompartijos komitete sukoncentruota antrojo partijos komiteto sekretoriaus — ruso rankose. Jo pareiga — miesto ar rajono rusifikacija.

Būdingas epizodas

Gyvena mieste nedidelė baltiečio šeima; turi vieno kambario butą. Žmona eina pas miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoją prašyti dviejų kambarių buto. Paprastai vyrai nemėgsta būti verkšlenančio prašytojo rolėje ir dėlto siunčia savo žmonas. Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas — baltietis. Jis atsisako duoti didesnį butą, nes negali aprūpinti butu gausios šeimos, turinčios mažesnes pajamas, anksčiau padavusios pareiškimą. Tada ši negausios šeimos motina eina pas antrąjį miesto kompartijos sekretorių. Pas pirmąjį kompartipos sekretorių patekti sunku, nes jis daugiausia užimtas reprezentaciniais reikalais ir į butų skirstymą nesikiša. Antrasis sekretorius — rusas. Jis išklauso šios negausios šeimos atstovės prašymą. Jam patinka, kad ši moteriškė jo kabinete apsiverkia; paklausinėja ją apie jos gyvenimą, kilmę. Šis rusas yra buvęs keliuose seminaruose psichologijos klausimais ir turi didelį partinį patyrimą. Jis supranta, kad tai nesavarankiškai galvojanti moteris ir jei iš jo malonės gaus butą, visiems kaimynams ir kaimynėms girsis, kad tik rusai tarnautojai tokie auksiniai žmonės. Tuo tarpu kaimynė, žymiai gausesnės šeimos motina vaikščiojo tik pas lietuvius tarnautojus ir lig šiol gyvena vieno kambario bute.

Išnaudoja vargą

O kaimyninė šeima? Išgirdusi tokias naujienas ir šios gausios šeimos motinėlė nuskubės pas rusą — partijos sekretorių. Šis pastebės, esą reikėjo iš karto kreiptis į jį — būtų padėjęs, dabar gi vėluoka. Duoda moterėlei suprasti, kad tik jis toks geradaris, kuris visiems padeda.

— Ateityje, — tęsia lietuvišku kumpiu ir duona nutukęs rusas, — aš padarysiu, ką galėsiu, kad jūsų šeimai būtų kuo greičiau duotas butas. — Visdėlto šios šeimos naudai jis nieko nedaro. Toji šeima gaus butą pagal miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojo (baltiečio) sudarytą butais aprūpinimo planą, o tos šeimos atstovai manys, kad butą gavo ruso dėka.

Taip šie okupanto pasodinti partijos komitetuose rusai išnaudoja Pabaltijo žmonių vargą — butų trūkumą, — rusifikacijos reikalams. Gi butų trūkumas Pabaltijos kraštuose irgi atsirado dėl didelio skaičiaus rusų kolonistų įkurdinimo Pabaltijyje.

Toks butų skirstymo sukoncentravimas rusų rankose turi tikslą pripratinti baltiečius prie minties, kad visa gera jie gauna "vyresniojo brolio" (ruso) dėka. Tuo duodama baltiečiams suprasti, kokie jie bejėgiai be rusų. Be to, rusai gauna butus žymiai anksčiau nei baltiečiai.

Kiti pareigūnai

Partinių etatinių darbuotojų sluogsnis baigiasi kombinatų, įmonių, didžiųjų fabrikų partinių komitetų sekretoriais bei partijos komiteto veikėjais. Etatinis partinis darbuotojas, išskyrus partinę veiklą, jokio kito darbo neturi.

Čia neminėjome partinių etatinių darbuotojų, neturinčių savo rankose didesnės galios. Tai tretieji ir ketvirtieji "respublikos" centro, miesto ir rajonų komitetų sekretoriai; partijos komitetų instruktoriai, kurių pareiga — palaikyti ryšį su K. G. B., šnipinėti žmonių nuotaikas, informuoti antrąjį partijos komiteto sekretorių apie įvykius, žmonių nuotaikas, "sąmoningumą".

Kompartijos komiteto sudėtyje yra ir politinio švietimo kabinetai, net jeigu tai būtų ir fabriko partijos komitetas. Visur prisodinta daugybė mašininkių, raštinės darbuotojų ir t.t.

Vadinamojon Augščiausiojon Tarybon, kurios uždavinys — nenutrūkstančiais plojimais priimti Maskvos išleistus įstatymus, irgi "išrinktas" žymus rusų skaičius.

Susodinti rusai

Į vykdomuosius valdžios organus — "ministrų" tarybą, "ministerijas", miestų, rajonų vykdomuosius komitetus susodinti rusai pagal panašų planą, kaip į "respublikos" centro, miestų, rajonų partijos komitetus.

Rajono vykdomojo komiteto pirmininkas paprastai būna baltietis, vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas — rusas. (Kartais būna ir kitaip. Tai daroma pridengti rusinimo politikai, bet iš esmės dalykai nepasikeičia).

Be šio savo pirmojo pavaduotojo ruso, vykdomojo komiteto pirmininkas turi visą eilę kitų pavaduotojų: rajono vykdomojo komiteto pavaduotoją švietimo reikalams, pavaduotoją sveikatos reikalams ir t.t. Laikas nuo laiko jų pareigų pavadinimai keičiami, Pvz. rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas švietimo reikalams pavadinamas rajono švietimo skyriaus viršininku, rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas sveikatos reikalams — rajono vyr. gydytoju ir t.t. Tie skyrių viršininkai dažniausiai būna baltiečiai, išskyrus labai surusintus Latvijos miestus — Rygą, Jelgavą, Daugavpilį, Liepoją, Ventspilį ir kt., kur eilėje įstaigų daugumą sudaro rusai ir rusiškai kalbantieji žydai. Tai ypač ryšku milicijos tarnautojų tarpe. Pvz. pasų skyriuje susodinti vien rusai ir rusiškai kalbantieji žydai. (Milicijos pasų skyrius, kuris Sovietų Sąjungoje ir okupuotuose Pabaltijos kraštuose vadimas "pasų stalu", priklauso ne tik nuo visuomeninės tvarkos — vidaus reikalų ministerijos, bet ir nuo vykdomojo komiteto. Pasų skyrius užsiima žmonių įregistravimu. Aišku, kad lengvatas įregistravimo srityje "vyresnieji broliai", dirbantieji milicijos pasų skyriuje, duoda saviškiams. Tai ypač svarbu butams gauti).

Švietimo viršininkas

Rajono švietimo skyriaus viršininkas užimtas daugiausia mokytojų parinkimu, jų išdėstymu rajono mokyklose. Tam darbui parinktas asmuo ypatingu būdu; tai žmogus, kuris nuo pat mokyklos suolo nerodė laisvo galvojimo požymių, vienas pirmųjų iš savo bendraklasių įstojo komjauniman, KGB darbuotojų instiute tapo jų bendradarbiu. KGB jam pažadėjo puikią karjerą, kai jis pabaigs institutą. Taip buvo ir padaryta. Vos institutą baigęs, jis įstojo į kompartiją, po dvejų metų mokytojavimo ir vienų metų darbo mokyklos direktoriaus pavaduotojo mokslo reikalams pareigose jis tampa rajono švietimo skyriaus viršininku, prieš kurį turi lenktis net mokyklų direktoriai.

Kas jo viršininkai? Iš vienos pusės jis pavaldus "respublikos" švietimo "ministerijai", iš kitos — rajono vykdomojo komiteto

(Nukelta į 7 psl.)

RAUDONOJI LYDIJA

Maskvos saugumo agentės Čekoslovakijoj L 77 užrašai

Išvertė ir paruošė spaudai **VLADAS MINGĖLA**

(Tęsinys iš pr. numerio)

Slapti registratoriai

Spalio mėnesio pradžioj atėjo į mano butą Jaroslavas su dviem vyrais, apsirengusiais darbiniais drabužiais. Kai jie išėjo, mano bute atsirado nauja naktinė lempa, o prie lovos, virš pagalvio, skaitymui lempa. Tiesa, skaitymui skirtos dvi lempos: viena balta, kita — raudona. Jaroslavas man paaiškino: paspaudus naktinės lempos mygtuką, ima veikti magnetofonas. Toji lempa puošniai stovėjo ant stalelio šalia mano lovos. Norint, kad ir tamsoje veiktų magnetofonas, reikia išsukti lemputę. Uždegus raudonąją lempą virš pagalvio, ima veikti mikrofilmų tamsoje veikianti aparatūra. Filmų ir magnetofono juostų keitimu, veikimo precizija, žadėjo rūpintis pats Jaroslavas.

Visa tai sužinojusi, labai susijaudinau, nors stengiausi to neparodyti. Dabar aš esu tokia, apie kurias anksčiau galvojau (pvz. Mata Hari) ir su pasišlykštėjimu jas niekinau, būtent, tikra šnipė.

Vėl su Rovanu

Savaitei praėjus, "Alcron" viešbučio bare laukiau Rovano. Padavėjas buvo saugumietis: jis daugelį sykių man yra padėjęs įvairias pažintis užmegzti. Šį kartą jis vėl man pasitarnavo, pristatydamas mažiuką plikagalvį italą Miglioni. Pirmajai pažinčiai išgėrėme keletą stikliukų brangaus alkoholio; greit sužinojau, kad tas žmogelis yra Italijos pasiuntinybės kultūros reikalų attaché. Tuoj pajutau, kad jis domisi manim. Kol atėjo Rovanas, suskubau jam įteikti savo telefono numerį. Atsisveikinome. Mačiau, kad Rovanas laukia manęs sutartoje vietoje.

Valgėme su Rovanu "Romano" viešbutyje. Pastebėjau, kad jis labai išvargęs, susinervinęs ir vis gėrė degtinę. Mano bute irgi gėrė nesivaldydamas. Aš atsukau naktinę lemputę ir įjungiau virš pagalvio raudoną lemputę. Visas kitas šviesas išjungiau. Rovanas gardžiai nusiklavojo tardamas: "Ak, kaip romantiška!" Kai jis nusivilko švarką, pastebėjau po jo pažastim pistoleto makštį. Nustebusi paklausiau: "Kam gi tai?" Man buvo žinoma, kad tuo metu tik policijos pareigūnai, saugumiečiai ir partijos žymieji darbuotojai — komisarai, politvadovai galėjo ginklą nešioti. Tarybiniai įstatymai numatė už ginklo nešiojimą be leidimo 2—3 metus kalėjimo. Tai didelė bausmė.

Rovanas tik nusišypsojo, nusiėmė makštį su pistoletu, padėjo naktinio stalo stalčiun, kur jau veikė magnetofonas.

— Taip, taip . . . Lydija, jau ketveri metai prabėgo nuo karo pabaigos, bet ir vėl turime priprasti ginklą nešioti, — kalbėjo Rovanas.

— Kodėl, kuriam reikalui, Kareli? — Jis patraukė pečiais, pakraipė galvą.

— Pagaliau, kodėl tau to negalėčiau pasakyti? Žinai ką, mano vardas nėra Rovanas; esu Ben Rokach iš Izraelio. Rytoj anksti rytą, lygiai antrą valandą, per sieną peržengs 470 žydų. Tikslas — pasiekti Izraelį. Šiuo žygiu mano uždavinys Čekoslovakijoje bus baigtas, — pasigyrė nemažai įgėręs Rovanas.

Pirmasis laimėjimas

Taigi, pasiekiau tai, kas man buvo pavesta sužinoti. Magnetofonas veikė: mūsų pokalbis be abejonės buvo įrašytas. Kaip retai kada, Rovanas atsakė į visus mano klausimus ir pridūrė, kad Čekoslovakijos komunistinės vyriausybės draugiškumas žydams nėra tikras, tai tik priedanga. Daugybė žymiųjų partijos vadų esą antisemitai, žydams čia pavojus auga kasdieną. Tačiau aš visai jam netikėjau: maniau, tai tik tušti plepalai. Tuo metu čia žydai buvo privilegijuoti.

Ketvirtą valandą ryto suskambo telefonas Rovanui. Perdaviau jam ragelį. Jis kalbėjo man nesuprantama kalba — greičiausia hebrajiškai. Aš niekad tos kalbos nebuvau girdėjusi. Kai padėjo ragelį, mačiau, kad jis pralinksmėjo, geriau pasijuto.

Aš buvau visai pavargusi; akys merkėsi ir nepajutau, kaip užmigau. Nepastebėjau net kada Rovanas išėjo. Telefonas mane pažadino 3 v. po pietų — kalbėjo Maglioni. Buvau vos gyva. Paprašiau dar kartą vakare paskambinti. Pastebėjau, kad raudona lemputė virš mano galvos ir stalinė naktinė lempa dar nebuvo užgesintos. Išjungiau abi. Ant stalo pastebėjau didelį voką, kuriame jaukiai susiglaudę slypėjo 500 amerikinių dolerių. Laiškelis bylojo: "Iki pasimatymo mieloji, Lydija! Tu esi tikrai saldi mergaitė — mano vaikutis. Nieko negalvok apie tai, ką vakar plepėjau — aš buvau perdaug išsigėręs."

Atskubėjo viršininkai

Pagaliau aš nugalėjau miegą. Protas ėmė veikti normaliai. Skubiai paskambinau Jaroslavui. Gal ir dvidešimt minučių nepraėjus, jis jau buvo mano bute. Kai jam viską papasakojau, paprašė, kad išeičiau virtuvėn ir užrakino duris. Netrukus Jaroslavas paprašė įeiti. Jis pakeitė filmą ir magnetofono juostą. Patarė įgauti didesnio pasitikėjimo pas Maglioni. Davė ir kitų tarnybinių nurodymų bei patarimų.

Vakare Jaroslavas vėl atėjo su kitu jaunu vyru, kuris dėvėjo juodą odinį švarką. Atrodė, kad šis vyras buvo Jaroslavo viršininkas. Jis buvo paniuręs ir nesimpatingas. Ledo šaltumu išspaudė kelis girgždančius žodžius:

— Tamsta atlikai komunistų partijai didelę paslaugą. Žinok gerai, partija pasitarnavusių neužmiršta. Rokach yra kapitalistinis sionistas ir pasižymėjęs šnipas. Jis taip pat vadovavo žydiškojo kapitalizmo antpuoliui prieš liaudį ir komunistų partiją.

Pastebėjau, Jaroslavas pasijuto nepatogiai. Man buvo aišku dėlko. Mat, jo žmona mirė Bergen-Belsen koncentracijos stovykloje. Jis taipgi didesnę II pasaulinio karo dalį praleido Vokietijos koncentracijos stovyklose — buvo žydų kilmės.

— Kas nutiko Rokachui? — klausiamai sumurmėjau.

— O, šį vyrą mes turime, bet kartu ir 470 žydų prie jo reikia pridėti. — Keistai pažvelgęs į mane, šlykščiu cinizmu prašvogždė:

— Mes ne tokie kvaili, kaip Adolf Hitleris — mes mokėsim juos nušluoti nuo žemės paviršiaus. — Jo keistai iškreiptas neurotiškas veidas patenkintai šypsojos . . .

Savo šnipinėjimo tarnyboje šiuo pirmu pasisekimu ir laimėjimu labai pasižymėjau. Tam odinio švarko savininkui atidaviau voką su 500 dolerių. Jis man išmokėjo tų pinigų vertę kronomis. Keistai pajudinęs ranką, lyg atsisveikinimui, išėjo.

Ar ištikrųjų aš jau tokia stambi šnipė? — pagalvojau sau ir nenorėjau tuo tikėti.

(Bus daugiau)

Baltiečių Federacijos Winnipego skyriaus buvusiam pirm. a.a. inž.. **A. M A C I Ū N U I** mirus, jo žmonai ir dukrai gilią užuojautą reiškia —

KLB Winnipego apyl. valdyba

PADĖKA

Visiems, pareiškusiems užuojautą spaudoje, raštu bei žodžiu dėl mūsų brolio **Petro Elijošiaus** Amerikoje mirties, reiškiame nuoširdžią padėką —

Janina Ožalienė ir
Antanas Elijošius
su šeimomis

Prez. R. Niksono kelionės užkulisiai

Nėra akivaizdžiai aišku, bet galima spėti, jog prez. R. Niksonas savo kelione į Rumuniją norėjo parodyti komunistinei Kinijai atsisakymą JAV ir Sovietų Sąjungos bendro fronto prieš kiniečius.

Šitaip galvoja ir rašo Rowland Evans ir Novok, žymūs JAV žurnalistai. Mat, Rumunija yra vienintelis Varšuvos Sąjungos kraštas, kuris su Kinija palaiko draugiškus diplomatinius santykius. Gindama Kiniją neseniai įvykusioje komunistų partijų konferencijoje, Rumunija rizikavo užsitraukti Kremliaus rūstybę. Lankydamasis Bukarešte, prez. R. Niksonas norėjo duoti Kinijai suprasti, jog JAV gali susiartinti su komunistiniu kraštu, kuris neretai rodo liežuvį Maskvai, nors savo viduje tvarkosi staliniškai.

Prokinietiškas manevras

Prez. R. Niksono kelionė yra glaudžiai susijusi su slaptu planu atšildyti Pekingo ir Vašingtono prieš 20 metų užšaldytus santykius. Šis nedrąsus politinis manevras yra dr. Kissingerio ir jo štabo sumanymas, į kurį skeptiškai žiūri valstybės departamentas, kur dauguma net ir augštų pareigūnų nesiorientuoja šios vilionės tiksluose.

Prez. R. Niksonui nepatiko žurnalistų spėliojimai dėl kelionės tikslo — jis uždėjo paslapties antspaudą ant prokinietiško manevro. Tačiau informacijas apie tą kelionę paskleidė pats prezidentas per liberalių respublikininkų senatorių priėmimą Baltuosiuose Rūmuose, prašydamas griežtai laikyti paslaptį, prez. R. Niksonas spėliojo, jog sovietai stengsis sudaryti bendrą antikinietišką frontą su JAV, bent jau tokio fronto fasadą. Tokia prielaida atsirado iš sovietų užsienio reikalų ministerio Gromykos kalbos augščiausiame soviete, kur jis palankiai atsiliepė apie JAV ir smerkė Kiniją. Prez. R. Niksonas davė aiškiai suprasti, kad jo kelionės į Bukarešta tikslas — tai Kinijos būkštavimų išsklaidymas šiuo reikalu.

Prez. R. Niksono sesija su senatoriais parodė dar vieną amerikinės politikos aspektą Rytų Europoje. Kai vienas senatorius paklausė, kodėl prezidentas neaplankė Jugoslavijos, jis aiškiai atsakė: tai būtų buvusi perdidelė provokacija Maskvos atžvilgiu. Šis atsakymas prieštarauja valstybės departamento ekspertų nuomonei. Jugoslavijos komunizmas yra žymiai liberalesnis, negu Sovietų Sąjungos. Jei prez. R. Niksonas būtų aplankęs Jugoslaviją, jis būtų sunaikinęs savo vizito Rumunijai prokinietišką reikšmę, nes Jugoslavija ir Pekingo, ir Maskvos laikoma revizionistiniu kraštu, kai tuo tarpu Rumunija turi konservatyvaus komunistinio krašto vardą. Dėl tos pat priežasties atsisakė sustoti ir Turkijoje, nes tokiu žingsniu būtų pareiškęs pasmerkimą kaimyninei Graikijai, kuri tvarkosi karinės diktatūros principais. Prokinietiškas manevras perdaug svarbus, kad jį galima būtų iškeisti į smulkmenas.

Asmeninės priežastys

Kai šių metų vasario pradžioje Bukarešto pakvietimas pasiekė Vašingtoną, valstybės departamentas jo nelaikė reikšmingu. Malcolm Town, sovietinių reikalų ekspertas ir kietos antikomunistinės politikos šalininkas, tą Rumunijos kvietimą atmetė, bet energingas Rumunijos ambasadorius Vašingtone Corneliu Bogdan su savo vyriausybės kvietimu kreipėsi į prezidento patarėją dr. Kissingerį, kuris tuo pakvietimu labai susidomėjo.

Nevien prokinietiškas manevras buvo vieninteliu prez. R. Niksono vizito Rumunijai motyvu. Esama ir asmeninų priežasčių — prez. R. Niksonui labiau patinka Rumunija, negu kiti Varšuvos Sąjungos kraštai, nes 1967 m. Lenkija neišsileido privataus piliečio R. Niksono, o Čekoslovakijos valdininkai įžeidė jį, boikotuodami eilinį jo priėmimą Pakistano ambasadoje Prahoje. Tik Rumunija jį priėmė kaip pasaulinį valstybininką, o jos prezidentas net dvi valandas draugiškai su juo kalbėjosi. To ir neužmiršo R. Niksonas, tapęs JAV prezidentu, bet noras atnaujinti pažinti su Rumunijos prez. N. Ceausecu sunkiai suderinamas ir palyginamas su noru duoti Kinijai dramatini signalą. Kaikurie profesiniai diplomatai Niksoną ir dr. Kissingerį laiko diplomatijos mėgėjais, o ne specialistais. Jie yra įsitikine, jog juos apvils jų kinietiškos viltys. Nesvarbu, ar skeptikai turi pagrindo, ar ne šis prokinietiškas manevras demaskuoja liberalių kritikų melą, kad prez. R. Niksonas, perdaug vertindamas rumuniška chimerą, rizikuoja įžeisti Maskvą. **J. Gb.**

368-6813
KLAUSKITE-PATARSIM-PADĖSIM

Patarimų tarnyba "Tėviškės Žiburių" skaitytojams, bendradarbiaujant su dienraščio "The Telegram" Action Line skyriaus tarnyba. Skaitytojai kviečiami kreiptis raštu į "TŽ" redakciją įvairiais klausimais, į kuriuos atsakymai bus parūpinti Action Line arba "TŽ".

Maloniai prašau suteikti informacijų apie 6-7 kambarių namo nuosavybės mokesčius mano gyvenamoje miesto zonoje. Ar mokesčiai yra skirtingi: a. kai namas apšildomas oru ar vandeniu, b. kai yra užbaigtas ar neužbaigtas rūsys, c. kai turi uždarą ar neuždarą verandą (stiklo langais), d. kai namas yra šešių ar septynių kambarių? Torontas, R.

Namo apmokestinimui nėra iš anksto nustatytų taisyklių. Viskas priklauso nuo savivaldybės pareigūno, kuris vietoje įvertina namą savo nuožiūra. Jeigu jaučiate, kad namas yra peraugštai įkainotas, kreipkitės į savivaldybės Assessment Department skyrių.

Kanadoje išgyvenome beveik 20 metų, piliečiais tapome prieš 20 metų. Mano amžius — 56 metai, žmonos — 49. Kadangi vaikai su anūkais gyvena JAV, norime ir mes ten persikelti. Ar ten gyvendami, kaip Kanados piliečiai, galėsime gauti Kanados senatvės pensiją, taipgi ir Ontario pensiją, kuriai aš darau įmokas nuo plano įsteigimo?

Torontas, P. J.

Kadangi išvykstate iš šio krašto, Kanados senatvės pensijos negalėsite gauti, bet bus grąžintos visos ligšiolinės įmokos pensijai Kanadoje.

G. Breichmanienės vadovaujamas "Gyvataras" dalyvaus XV Kanados Lietuvių Dienos koncerto programoje rugpjūčio 31 d. Hamiltone

Su spaudos atstovais Ontario šiaurėj

V. MATULAITIS

(TĘSINYS IŠ PRAĖJUSIO NR.)

Visokios prekės yra parduodamos Hudson's Bay krautuvėje, kuri neturi konkurencijos. Dar yra tik dvi suvenyrų bei smulkmenų krautuvėlės. Prekių kainos yra beveik tokios pačios, kaip Toronte. Teko užeiti į labdaros pašalpų (welfare) skyrių pasiteirauti apie indėnus. Skyriaus viršininkas, nors jaunas vyras iš pietinio Ontario, į visus klausimus atsakinėjo labai trumpai "nežinau" arba "klauskite parlamento rūmuose". Atrodė, kad šioje civilizacijos saloje jis jaučiasi "gubernatoriumi", kurių prieš 50 metų buvo pilna. Tokiu atveju teko ir be jo su pačiais indėnais pasikalbėti.

Šeimose — 10 iki 20 vaikų

Indėnų problema yra nelengva ir su viena diena neišsprendžiama. Indėnai buvo atstumti ir palikti gamtoj šimtmečiams, kad užleistų vietą naujiem ateiviam, kurie nevisada buvo dori, sąžiningi ir teisingi. Buvo manoma, kad jų klausimą išspręs pati gamta. Bet gamtos vaikai išsilaikė gamtoje, o dabar jau pradeda ieškoti savo teisių ir teisėto gyvenimo laisvoje bendruomenėje. Jie gėdinosi savo kalbos, papuošimų, šokių, bet dabar jau jie visa tai atgaivina, moko jaunimą ir didžiuojasi esą indėnais. Didžiausias indėnų skausmas būdavo atiduoti savo vaikus 10-čiai mėnesių į valdžios mokyklas už kelių dešimčių ar šimtų mylių. Vaikai negalėjo tarpusavyje kalbėtis tėvų kalba ir indėnų rašto išmokdavo iš savo tėvų, kai grįždavo atostogų porai mėnesių. Indėnų šeimos yra gausios: reta kuri šeima turi tik šešis vaikus, o dažniausiai — virš 10, net siekia ir 20 vaikų. Seniau pragyveno medžiodami, žuvaudami. Dabar dalis jų dirba, bet mažame miestelyje nėra pakankamai darbų. Kaikurie jų dirba ligoninėse, prie statybų, kariškoje gynybos bazėje. Deja, darbų nepakanka nė trečdaliui. Du trečdaliai jų yra bedarbiai visą laiką. Jiems mokamos pašalpos pagal vaikų skaičių ir reikalingumą. Tokiu būdu jie gauna $200—$400 mėnesiui pašalpos šeimai. Gatvėse vaikščioja gana daug jaunimo, kurie yra neblogiau apsirengę už bet kurio pietinio Ontario miesto gyventojus. Daug jaunimo mokosi.

Slegianti aplinka

Gaila indėnų, kad jie atpratinti nuo gamtos ir nukreipti į civilizacijos nereikšmingus malonumus, bet neparuošti šiam naujam gyvenimo būdui. Daugelis jų negalvoja apie savo ateitį, nemoka uždirbtą pinigą naudingai išleisti. Jie dažnai uždirbtą pinigą išleidžia šokoladui, gėrimui, nusiperka motorą valčiai, motociklą, kuriuo gali važinėti tik po miestelio smėlėtas gatves. Jie neturi taupymo minties, nes dar vis gyvena tik su šia diena, o rytdiena dar tik ateis, tada bus ir tos dienos sprendimas. Kaikurie gyvena pakenčiamuose nameliuose, bet iškeltieji už upelės — tiesiog pasibaisėtinai: išartos buldozeriu gatvelės pilnos purvo, už kurio yra pašiūrė 15x20 pėdų ar didesnė, priglaudžianti 10-18 asmenų šeimą. Aplink pašiūrę nėra jokios tvarkos, jokio darželio, viskas [illegible]nėtyta aplinkui. Maži vaika[illegible] [illegible]rlipa lentgaliu per purvo gnoveli ir nešasi kibirėlį vandens. Kaimelyje yra tik vienas čiaupas su vandentiekio vandeniu, kurį naudoja gėrimui ar virimui. Kitiems reikalams vandenį semiasi 5 jardų pločio upelėje, kurioje vanduo yra rudos spalvos. Dažna šeima tą vandenį naudoja ir gėrimui bei virimui. Kanalizacijos kaimelyje dar nėra — jos dar vis laukia, kaip ir pažadėtų gyvenamų namų, kai jie buvo išprašyti iš miestelio prieš 45 metus, kad užleistų vietą oficialiems pastatams. Dabar indėnai yra suorganizavę namų statybos komitetą, kuris rūpinasi naujų namų statymu. Porai namų medžiagą dovanojo Toronto bendrovės.

Indėnų gyvenimas būtų žymiai geresnis ir jie patys geriau suprastų civilizuoto žmogaus gyvenimo sistemą, jeigu jai atstovautų ne "gubernatoria", o žmonės, norintys suprasti ir padėti. Tokių tarpe man teko sutikti seseles, kurios tikrai nuoširdžiai, kaip ir tie indėnai, gyvena jų vargais ir nuoširdžiai jiems padeda.

Karinėje bazėje

Už poros mylių nuo Moosonee pavandeniui yra karinė krašto gynybos bazė. Joje yra tik sekimo radarai, kurie kiekvieną judesį ore pastebi bent per porą šimtų mylių ir tas žinias perduoda centrams. Bazę aptarnauja kariškiai. Jie gyvena su šeimomis savarankiškai — nepriklauso nuo miestelio. Turi savo elektrą, vandenį, apšildymą ir pilną aprūpinimą įvairiausiomis prekėmis. Bazėje pra apie 150 karių, o iš viso gyventojų — apie 500. Ten pat yra viešoji mokykla tarnautojų vaikams. Jie turi net atskirą paštą indėnišku vardu. Bazėje organizuoja įvairų sportą, kino ir kitokias pramogas, nes patalpų pilnai pakanka. Žiemos metu daugelis naudoja motorines roges, kokias dabar jau ir indėnai turi. Tik kaikas dar laiko bėgūnus šunis. Bazėje buvome maloniai pavaišinti ir supažindinti su aplinka. Sekančią dieną matėme bazę iš lėktuvo, kai skridome apsižvalgyti iki James įlankos. Mus paskraidino žemės ir miškų departamento įstaigos lėktuvu. Įdomu iškilti virš miškų, upės su salomis ir plačios šiaurinės James įlankos, kur visoje aplinkoje tik briedžiai, vilkai, lapės ir kiti laisvi gyvūnėliai šeimininkauja. Panašiu žvilgsniu žvelgia laukinės žąsys ir antys, kurių čia ypatingai gausu.

Miestelis saloje

Moose upės saloje, apie pusantros mylios nuo Moosonee, nuo 17 amžiaus pradžios yra įsikūręs miestelis, kuris dabar vadinamas Moose Factory, nors ten dabar nėra jokio fabriko. Seniau ten buvo kailių apdirbimo įmonė. Yra apie 600 gyventojų — baltųjų ir indėnų. Čia yra indėnų ligoninė, kurion atveža lėktuvais ligonius iš tolimos šiaurės rajonų. Tik ypatingai sunkius ligonius perkelia į Torontą, Otavą ar kitur. Ligoninės ir jos tarnautojų gyvenami namai yra šildomi garu iš vienos krosnies. Garo vamzdžiai iškelti augštai gatvėse ir jais perduodama šiluma į atskirus namus. Kiek toliau — indėnų ir eskimų rajonas (kaimas). Saloje taip pat yra pora mokyklų (viešoji ir katalikiška), pora bažnyčių, muzėjus. Salos gyventojai (indėnai) daug tvarkingiau prižiūri savo namus ir gyvenamą aplinką. Daugelis jų dirba ligoninėje.

Moosonee Lodge viešbutyje teko matyti televizijos priimtuvą, bet jis negali pasiekti jokios televizijos stoties. Sekančiais metais žada atvesti televizijos kabelį į karinę bazę. Tada galėtų kaikas ir miestelyje įsirengti televiziją.

Po dviejų parų, pasižvalgę šioje tolimoje ir vienišoje šiaurės vietelėje, grįžtame į tą patį traukinį, diskutuojame indėnų problemą, žvalgomės į prabėgantį mišką su žydinčiomis purienomis pagrioviuose ar tik prasiskleidžiusius k i a u l pienių žiedus, nes čia dar tik prasideda pavasaris ir medžiu lapai nedidesni už galą nykščio, nors jau birželio pabaiga. Važiuojame atgal į Cochrane, nes tai vienintelis sausumos kelias grįžti į mums priprastą triukšmą.

Trijų brolių kolonija

Atvykę į Cochrane traukiniu, persėdome į autobusą ir važiuojame per miškingas vietoves plentu į Hearstą nakvynei. Kurne-kur pakelėse jau pamatome ūkininkų sodybų, nors dar gana retai. Vakare privažiuojame Kapuskasing. Ten užsukame į Abitibi popieriaus fabriką, bet jau vėlu, tad tik apsisukame ir vykstame toliau. Hearst pernakvojame ir anksti sėdame į Algoma centrinį traukinį. Pradžioje vaizdai labai paprasti — miškeliai, lygumos, vėliau privažiuojame gyvenvietę Dubreuilville. Tai grynai prancūziška kolonija miškuose. 1947 m. ją įsteigė trys broliai, kurių pavardė ši vietovė ir pavadinta. Jie tada pradėjo darbus su elektriniu pjūklu, o dabar jų nuosavybė — visas miestelis, lentpjūvė, mokykla, bažnyčia, bendra salė, krautuvė, radijo stotis ir kita. Jau nutiestas plentas į pagrindinį kelią, sunkvežimiai bei traukiniai perveža jų medžio gaminius į visą platų pasaulį. Ju kapitalas siekia septyniu skaitlinių. Jie kiek pigiau moka už darbą, bet nuomuoja darbininku šeimai gyvenamą namą už $5 mėnesiui; ima $7 už elektrą, $22 už šildymą; šokiuose gėrimai duodami po 25 ct (alus ar degtinė — vienodai). Gyventojai tokiu gyvenimu labai patenkinti. Tai uždara ir aktyvi prancūzų kolonija.

Su nušauta meška

Nuo čia prasideda įdomesnės vietos: kalnuoti miškai, ežerai, upės. Dar toliau įvažiuojame į Agawa upės slėnį. Šis slėnis tikrai įdomus. Šalia upės vagos bėgiais skuba traukinys. Šonuose augšti kalnai, apauge gražiais medžiais. Upė daugelyje vietų yra prasigraužusi pro uolas. Viena geležinkelio stotelė pavadinta Canyon, prie kurios upės slėnis ypatingai gražus. Šis slėnis yra daugelio žmonių lankomas. Deja, jis pasiekiamas tik šiuo geležinkeliu. Vienoje stotelėje įlipo amerikietis su nušauta juoda meška. Amerikiečiai atvažiuoja čia medžioti, nes medžiotojams ir žuvautojams labai malonios vietos. Toliau, prie upės užtvankos, pradedame kilti į kalną. Ir taip miškuotais kalnais riedame ligi Sault Ste. Marie, palikdami giliai upės slėnį, pakelės ežerus ir dešinėje pusėje Superior ežero mėlyną akiratį su staigiai kylančiais krantais — kalnais. Vien šio slėnio pravažiavimas būtų buvusi įdomi kelionė.

Sault Ste. Marie mieste

Sault Ste. Marie mus pasitiko Abitibi popieriaus bendrovės vice-direktorius, Algoma plieno bendrovės atstovai, radijo, televizijos CKCY stoties direktorius C. P. Greco ir kiti. Ypač buvo įdomus p. Greco, kuris labai gerai supranta ir įvertina etninių grupių bendrą veikimą. Anksti rytą aplankėme Abitibi bendrovės popieriaus fabriką, kuriame pamatėme visą gamybos procesą nuo medžio rąstų iki balto ar spalvoto popieriaus juostų.

Iš čia nuvykome į JAV-es per dviejų mylių ilgio ir 122 pėdų augščio tiltą. JAV pusėje buvo atidaroma nauja laivų praplauka, pavadinta Poe Lock vardu. Jos ilgis — 1200 pėdų, plotis — 110 pėdų ir 32 pėdų gylio. Ši praplauka buvo labai iškilmingai atidaryta, dalyvaujant daugeliui augštų JAV kariuomenės ir laivyno karininkų, 7 valstybių gubernatoriams bei vyriausybių atstovams. Etninės spaudos atstovai buvome tarp kviestinių svečių, su kuriais kartu ir pietus valgėm. Po pietų sugrįžome atgal į Kanados pusę ir nuvykome pamatyti žuvų neršyklos, kurią išlaiko miškų departamentas. Čia užaugina apie tris milijonus upėtakių (keturių rūšių) Juos maitina jautienos ir kepenų milteliais — sunaudoja apie vieną toną kas savaitę. Užaugintas žuveles — upėtakius paleidžia į ežerus iš sunkvežimių arba iš lėktuvų. Pastarieji skrenda virš ežero 100 jardų augštyje. Žuvelės laikomos specialiose kūgio formos dėžėse su vandeniu. Kai lėktuvas būna užskridęs apie vidurį ežero, toji dėžė atsidaro, ir vanduo su žuvelėmis krinta žemyn. Žuvelės nukreipia galvas žemyn ir nusileidžia į ežerą. Augštas kritimas joms nekenkia.

Tautinių grupių vakarienė

Vakare nuvykome į karininkų ramovę, kurioje mus mielai pavaišino Sault Ste Marie etninių grupių atstovai. Vakarienės metu gražiai padainavo prancūzų ir anglų kalba trys prancūzai: D. ir L. Thibodeau ir C. Abernothy. Pasirodo, čia yra atstovaujamos beveik visos Kanados tautybės. Lietuviams atstovavo Ignas Girdzevičius ir ponia, kurie po oficialios susitikimo vakarienės mane dar nusivežė į savo gražią sodybą. Laisvu laiku jis mėgsta medžioti, tad ir elnio galva puošia saloną.

Oficialios vakarienės metu buvo įteiktos kelios d o v a n o s tiems, kurie aktyviau prisidėjo prie etninės spaudos ekskursijos pasisekimo. Turizmo ir informacijos atstovas F. A. Venn buvo išrinktas etninės spaudos atstovų garbės nariu, įteiktas specialus diplomas. Jis jau šešti metai vadovauja etninės spaudos ekskursijoms. Padėkos kalboje išsitarė, kad ir jis turėtu būti etninių grupių atstovų eilėje — jo pavardė kildintina iš norvegų, nors jau neprisimenąs savo tautinės kilmės.

Sekantį rytą iškeliavome autobusu Toronto link. Poilsiui buvome sustoję parke prie French upės. Vakarop pajutome Toronto tvankią šilumą, kurios nejautėme visą kelionės laiką.

Taip gyvena Kanados indėnai Ontario Moosonee vietovėje

"Lituanus" ir... šampanas

AL. GIMANTAS

Gal kiek neįprastai ir keistokai skamba mūsų spaudoje matomi skelbimai apie "Lituanus" žurnalo prenumeratos rinkimo vajų, nes seniems ir naujiems prenumeratoriams, a t s i u n t u siems $5 metinį mokestį, administracija siūlo specialų kuponą, su kuriuo visoje eilėje Čikagos vietų bus galima nemokamai pasiimti bonką šampano.

Ką bendro turi "Lituanus" žurnalas ir tas šampanas? Tiesą sakant, netiek jau daug. Susidarė atitinkamos aplinkybės, priedo dar ir 15 metų "Lituanus" leidimo sukaktis, tad jos proga ir tenka prenumeratoriams pasmaguriauti. Kaip ir visada, žurnalo administratoriai bando gauti kiek galint daugiau mecenatų ir šiaip įvairių rėmėjų, kurie savo talka palengvintų "Lituanus" leidimo darbą. Buvo kreiptasi į visą eilę prekybininkų ir verslo įstaigų paramos. Vieni pirmųjų atsiliepė Kane Beverage krautuvės savininkai, pažadėję kiekvienam prenumeratoriui po bonką šampano. Gal tai ir skamba gana linksmai, bet kai pagalvosime, kad tas mostas krautuvei gali kainuoti visai gražią sumą pinigų, nuomonę teks pakeisti. Juk vienas dalykas, kai, sakykime, reiks nemokamai išdalinti šimtą bonkų, ir visai kitas, kai tų bonkų gal reikės keleto tūkstančių! Tiesa, prekybininkai jas gauna savikaina, bet visdėlto gali susidaryti keletas tūkstančių dolerių išlaidų, todėl reikia įvertinti ir suprasti jų draugišką paramą mūsų leidiniui. Šampano atsiėmimas čikagiečiams nesudarys jokios problemos, tuo tarpu gyvenantiems kitur gautąjį kuponą turės nusiųsti savo pažįstamiems gyvenantiems Čikagoje, nes kitoks dovanos gavimo būdas nėra numatytas.

Išleisti atsilikę numeriai

Šiuo metu naujų prenumeratorių rinkimo vajus jau yra įpusėjęs, galutinių davinių dar neturime, bet pirmieji atsiliepimai patenkinami. Tikėkimės, vajui einant prie pabaigos, rezultatai bus dar geresni. Šis anglų kalba leidžiamas žurnalas jau pasirodo reguliariai, atsilikę leidinio numeriai jau išleisti ir ruošiami eiliniai šių metų numeriai. Po kaikurių pasikeitimų redakcijos ir leidėjų gretose, išgyvenus visas krizes ir nesklandumus, su viltim galima žvelgti į ateitį. Lietuviškosios visuomenės paramos dėka šis mokslinis-informacinis leidinys ir toliau galės reguliariai lankyti esamus, o taip pat ir būsimus Lietuvos bičiulius net 97-se viso pasaulio kraštuose. Konstruktyvi kritika, pasiūlymai, pageidavimai visados laukiami. Visos pastabos siųstinos tiesiai "Lituanus" adresu: P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA. Žurnalas, leidžiamas grynai laisvanorišku įsipareigojimu, be jokio atlyginimo jo techniškiems tvarkytojams ir bendradarbiams, vien tik už simbolinį atpildą redaktoriams, aišku, negali išvengti klaidų ir pasitaikančių nesklandumų. Klaidose betgi niekas nenori pasilikti — stengiamasi dirbti, kiek tik sąlygos leidžia ir tikimasi, kad po truputį tobulėjama, mokomasi. Visuomenės ir vadovaujančių institucijų dėmesys, aišku, daug padeda, kad nepergausaus dirbančiųjų būrelio entuziazmas dar vis neišblėsta, kad dar randama noro ir naujos iniciatyvos sunkiame lietuviškosios reprezentacijos svetimiesiems darbe.

Informacinis kovos laukas

Toks darbas, aišku, yra sunkus, varginantis, neduodantis tuoj pat matomų rezultatų. Gal jis tik kaip lašas jūroje, palyginus su bendrąja mūsų laisvinimo veikla, bet š i u o m e t u mums geriausiai pasiekiamas yra informacinis kovos laukas, supažindinantis svetimuosius su Lietuvos politine, kultūrine būkle bei jos problemomis. Pastebima tendencija, kuri visą tą lietuviškąjį darbą tik dabar labiau gali apsunkinti, būtent, nepasitikėjimas išeivių šaltiniais, jų spaudos balsais. Mat, tikima, kad tokie leidiniai nėra perdaug autentiški, o daugelio bazuojami propagandine medžiaga. Tokių priekaištų yra susilaukęs ir "Lituanus" žurnalas, o jie gali būti atremti ne tuščiomis frazėmis, bet konkrečiais faktais, šiuo atveju mūsų leidinio turiniu. Todėl ir stengiamasi, kad žurnalo lygis būtų kiek galint daugiau akademinės plotmės, vengiama to, kas galėtų jo puslapių kokybę menkinti ar didinti nepasitikėjimą.

Šiuo metu neturime nieko geresnio svetimiesiems informuoti, tad reikėtų remti vienintelį tokio pobūdžio leidinį — "Lituanus" žurnalą. Nėra jokio reikalo jį be saiko girti, nes juk kiekvienas, kuriam tas leidinys yra įdomus, pats susidarys savo nuomonę bent kiek arčiau susipažinęs su jo puslapiais.

JAUNIMO CENTRAS AMSTERDAME

Į visas civilizuoto pasaulio kalbas yra išverstas Auschwitz koncentracinėje stovykloje žuvusios 15 metų amžiaus žydaitės Anne Frank dienoraštis, tragiškomis valandomis atskleidęs nepaprastą jaunos mergaitė širdies tyrumą. Hollywoodas pagal šį dienoraštį sukūrė didelio pasisekimo susilaukusį filmą. Namas, kuriame su tėvais ir pažįstamais dvejus metus slapstėsi Anne Frank, šiandien yra tapęs tarptautiniu jaunimo centru. Jame kiekvieną vasarą rengiama konferencija pasmerkti priespaudai, diskriminacijai nūdieniame pasaulyje. Šį pastatą taipgi gausiai lanko Amsterdaman užsukę turistai. Anne Frank kambario sienas puošia jos ranka prieš 25 metus priklijuotos žurnalų iškarpos — kino aktorių Deanna Durbin, Greta Garbo, Sonja Henje, Rudy Vallee atvaizdai. Tarp jų yra ir dabartinės karalienės Elzbietos nuotrauka, daryta tada, kai ji dar buvo tik 12 metų amžiaus princesė.

NAUJOSIOS VALSTYBĖS — *V. Zalatorius*

Centrinė Afrikos respublika be jūros

Nedaug pasaulyje valstybių, kurios neprieina prie jūros. Centrinė Afrikos Respublika — viena iš jų. Iki Atlanto vandenyno nuo jos į vakarus — daugiau kaip 300 mylių. Šiaurėj yra kita sausumos valstybė — Čadas, rytuose — Sudanas, o pietuose — Brazavillės ir Kinšaso Kongas (dvi valstybės). Centrinėje Afrikos respublikoje yra prancūziškai kalbanti negrų bendruomenė, nors dauguma piliečių tarpusavyje kalba sango tarme. Ji suprantama visoms keturioms gentims, gyvenančioms CAR teritorijoje: mandjabajams, bandams, mbakams ir zandams. Iš viso valstybėje yra pusantro milijono gyventojų, išsimėčiusių beveik ketvirčio milijono kvadratinių mylių plote, maždaug kaip Albertos provincija.

Deimantų kraštas

Verčiasi žmonės daugiausia kavos ir medvilnės auginimu bei deimantų jieškojimu. Jeigu kava ir medvilne pasaulio rinka užversta, tai deimantų paklausa nemažėja. Jie 1964 m. sudarė beveik pusę CAR eksporto, o surasta jų buvo beveik pusė milijono karatų (1 kar. = 0,2 gramo).

Nemažas prekybines galimybes turi ir dideli tropinių medžių miškai, kurių medžiaga pasaulyje labai pageidaujama. Tik, deja, neišvystytas transportas neleidžia miškininkystei plėtotis. O eksportas centro afrikiečiams yra būtinas, nes reikia užmokėti už įvežamas pramonės mašinas, automobilius, medžiagas ir naftos gaminius.

Krašte plečiama ir gyvulininkystė, ypač atradus galvijų veisles, kurios yra atsparios prieš tropikuose paplitusią epideminę miego ligą. Vietinė pramonė ribojasi gėrimų, tekstilės ir plastinių medžiagų gamyba.

Iki nepriklausomybės, 1960 m., CAR su Brazavillės Kongu, Čadu ir Gabonu sudarė prancūzų pusiaujo Afriką. Ji tada buvo žinoma didžiausių savo upių Ubangi-Šari vardu. Apie senesnę krašto istoriją žinių maža. Žinoma tiktai, kad čia, kaip ir likusioje pusiaujo Afrikoje, klajoklių gentys dažnai keisdavo viena kitą.

Prancūzų kolonija

1889 m. prancūzai iš Kongo jieškojo naujų žemių ir įsteigė prie Ubangi upės Bangio miestą, kuris dabar yra valstybės sostinė. Iš ten jie siuntinėdavo ekspedicijas į krašto gilumą. Administracinės Ubangi - Šari sienos pradėjo išsiskirti šio šimtmečio pradžioje. 1906 m. ši provincija buvo sujungta su Čadu, o 1910 m. sudaryta prancūzų pusiaujo Afrika. Kelias į nepriklausomybę prasidėjo su 1946 m. prancūzų konstitucija, kuri suteikė Prancūzijos pilietybę kolonijų gyventojams ir davė ribotą savivaldą. Pagaliau rugpjūčio 13 d., prieš devynerius metus, išaušo jiems laisvės rytas. Valstybės šūkis: vienybė, pagarba, darbas!

Karinė diktatūra

Pirmąją vyriausybę sudarė prezidentas D. Dakos ir jo "Mesan" partija. "Mesan" yra prancūziška santrupa, reiškianti juodosios Afrikos socialinės evoliucijos sąjūdį. Kitų partijų nebuvo, ir atrodė, kad Dako valdžia užtikrinta ilgam laikui. Tačiau 1966 m., Naujų Metų dieną, plk. J. Bokasa nuvertė Dako vyriausybę ir perėmė valdžią su grupe karininkų. Tuo metu Bokasas pareiškė: "Aš pasiryžęs nacionalizuoti visus neteisėtai įgytus turtus." Jis iškėlė aikštėn vieną atvejį, kur žymus "Mesan" partijos pareigūnas buvo įsigijęs keturis automobilius ir šešias vilas, pabuvęs vos keletą metų valdžioje. "Kariuomenė negali rankas sudėjus sėdėti, matydama tokias vagystes", — teisino jis savo grupės sąmokslą. Bokasa šiandien yra ne tik naujasis valstybės prezidentas, bet kartu ir krašto apsaugos, vidaus reikalų ir informacijos ministeris.

Santykiai su kitais

Savo užsienio politikoje jis yra draugiškas Vakarams ir šaltesnis Rytams, negu buvo jo pirmtakūnas Dakos. Santykiai su buvusiu belgų Kongu pietuose nekokie. Šių metų pradžioje jie vos nenutrūko, kai Kongo vyriausybė apkaltino centro afrikiečius keliolikos kongoliečių nužudymu. Panaši nesantaika buvo kilusi ir su Čado respublika, bet su pastaraja Bokasa greičiau susitaikė. CAR, Čadas, Brazavillės Kongas ir Gabonas turi muitų sąjungą ir yra pasirašę bendrą gynybos sutartį.

Viduje CAR uždaviniai tokie pat kaip ir kitų besivystančių valstybių: išplėsti ūkį ir pramonę, kelius ir transportą, švietimą ir sveikatos apsaugą. Visiems šiems projektams vykdyti reikia milžiniškų sumų pinigų, o CAR neperdaugiausia jų turi.

Kanados indėnų kaimelis Ontario provincijoj prie Moosonee, kur lankėsi tautinių grupių laikraščių atstovai

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

TAISOME IR APTRAUKIAME KĖDES IR SOFAS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

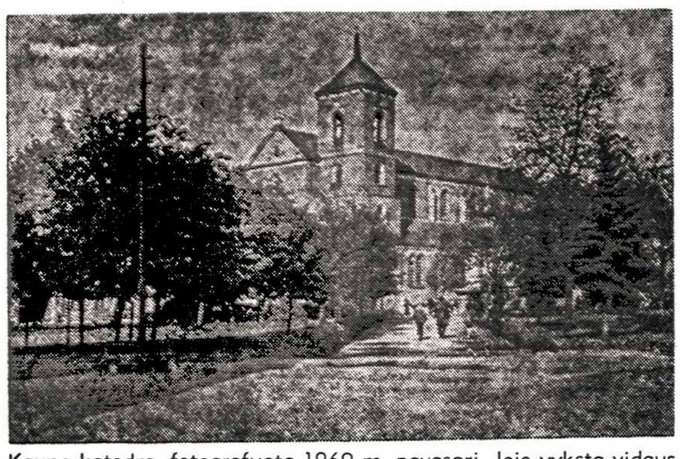

Kauno katedra, fotografuota 1969 m. pavasarį. Joje vyksta vidaus remonto darbai: dedamos naujos grindys, kurias buvo įlenkęs didysis potvynis 1946 m., taisomos sienos ir lubos

LIKENŲ GYDYKLA

Smardonės mineraliniai sieros šaltiniai ir gydomasis dumblas Likėnams jau 1890 m. suteikė gydyklos vardą. Šiandien prie senosios sanatorijos "Taika" išaugo trys priestatai — rytinis, vakarinis ir šiaurinis, turintys kabinetus su medicinine aparatūra, mineralinio vandens vonių ir gydomojo dumblo skyrius. Sanatorija dirba išsitus metus, priimadama daugiau kaip 3.000 reumato ir nervinių sutrikimų kamuojamų svečių, kurių didžiąją dalį sudaro žemdirbiai. Sanatorijos gydytojo J. Stapulionio teigimu, planuojama pastatyti dar vieną 300 vietų sanatoriją, kurorto polikliniką ir balneologinę gydyklą. Šiemet atnaujintas gydymas rodono voniomis, geresnį efektą duoda kalcio sulfatinės ir natrio chloridinės vonios.

STUDENTŲ VARGAI

Komjaunimas plačiu mastu organizavo studentų darbo ir poilsio stovyklas vasaros mėnesiais. Vieni dirbo statybose, kiti talkino žemės ūkyje. "Komjaunimo Tiesa" liepos 24 d. paskelbė savo korespondento V. Jaskutėlio ir dail. J. Kasčiūno reportažą "Nesvarumo būklė" apie liūdną Vilniaus pedagoginio instituto studentų patirtį Telšių rajono Masčio sovchoze, kur jiems teko ravėti aguročius ir morkas, laistyti daržus. Reportažo autoriai konstatuoja: "...Kur piktžolių mažiau, ten usnys ir molis kaip titnagas. Štai ar vykdyk normą! Kaklą pradėjo sverti skola..." Neįstengdami įvykdyti normos, studentai pasidarė skolingi sovchozo valgyklai už maistą. Su šia problema susipažinę reportažo autoriai rašo: "Skola. Vargu ar pavyks ja nusikratyti iki darbo pabaigos. Sako, ūkio valgykla "Šatrija" tikra ragana. Nuo jos, tris dienas prasimaitinę, sprunka ne tik studentai į šalį, bet ir ūkio darbininkai lenkiasi. Valgai ar nedavalgai, vis tiek alkanas. Arbata su sausainiais — rytą, drumzlini šaltibarščiai ir mėlynos bulvės pietums, o vakare — kas liko nuo Miko... Tiesa, vienodai temperatūrai palaikyti protarpiais — lašiniai.

— Gal mums rytoj kavos? — prašo studentai.

— Palikta pasukų, — sako valgyklos vyr. virėja.

— Šviežios?

— Penktadienio.

— Šiandien antradienis, o kodėl jas įrašėt sąskaiton? — klausia studentai.

— Jums buvo paskirtos ir sugedo. Dabar pasirašykit, o vėliau išskaičiuosim...

Kitą dieną studentai pasirašė trisdešimt porcijų antro patiekalo, kurių nematė ir akyse.

Šitą pokalbį teko papildyti su valgyklos virėja Petronina Bidviene.

— Kaip gaminami šaltibarščiai? — klausiame.

— Pas mus gaminami be agurkų, be kiaušinių. Kaip liepia vedėja taip gaminu.

— O kainos?...

— Ji nieko nežino, nebaigus mokyklos. Aš viską turiu iš naujo gaminti, — už akių koneveikia savo bendradarbę valgyklos vedėja Stefa Dovydavičienė

— Juk maitinate vandeniu praskiestomis pasukomis.

— Už tai nepriskaičiuojame trijų kapeikų...

— Tai bent racionalizacija!

Dabar studentai maitinasi patys. Tačiau ūkio darbininkai skundžiasi bloga patiekalų kokybe, o, be to, ne visada surasi ir tokių. Užtat gėrimų — penkių rūšių. Kada nori ir kiek nori. Aptarnaujama, kol neišvirsta klientai. Mat, į vakarą valgykla automatiškai virsta kavine..."

Sovchozo direktoriui A. Petkui buvo iškeltas klausimas: "...kodėl jau pirmą savaitę jie įsiskolino? Ar neįmanoma, kad bent dalis studentų ne vien morkas ravėtų?" Žurnalistą ir dailininką direktorius guodė: "Šie darbai mums svarbiausi. Sumažinsime normas. Uždirbs... Pėstiems nereiks eiti namo..." Vasaros stovyklose studentams dažniausiai tenka sunkiausias ir mažiausiai atlyginamas fizinis darbas, kurio vengia vietiniai darbininkai.

VAISTŲ GAMYKLA

Aleksote pradėjo darbą didžiausia Sovietų Sąjungoje ir viena didžiausių Europoje endokrininių preparatų gamykla, pakeitusi prie mėsos kombinatų veikusius hormoninių preparatų skyrius. Diabetikams čia gaminamas prailginto veikimo insulinas, kraujo apytakos sutrikimams gydyti — heparinas, kurį seniau tekdavo importuoti. Insulino flakonavimo ir ampulių gamybos skyriuose įrengta moderni automatinė išpilstymo linija, kurios pajėgumas yra 50.000 flakonų per pamainą. Žaliavas šiai vaistų gamyklai siųs visi Pabaltijo ir Karaliaučiaus srities mėsos kombinatai.

NEMUNO DELTA

Hidrotechnikos ir melioracijos institute Vilainiuose, prie Kėdainių, dideliame žemės plote įrengiamas Nemuno deltos modelis su visomis atšakomis, kanalais, vandens užliejamomis pievomis. Šio projekto tikslas yra nustatyti, kaip Nemunas ardo savo krantus, kad gautus duomenis būtų galima panaudoti Nemuno deltos pakrančių stiprinimui, vandens reguliavimui.

"RAGUTIS" — DIDŽIAUSIAS

Didžiausia alaus darykla Lietuvoje yra Kauno "Ragučio" kombinatas, kuriame neseniai darbą pradėjo naujas salyklos virimo skyrius, aprūpintas šešiais virimo indais, talpinančiais po 6 tonas salyklos. Naujajame skyriuje taipgi yra mechanizuotas alaus nuskaidrinimas. Alaus gamyba padidės puse milijono dekalitrų per metus. Senajame pastate bus gaminamas duonos giros kencentratas. Ruošiami planai išplėsti fermentavimo rūsiui, pagalbinėms patalpoms ir naujai pasterizuoto alaus daryklai. Vilniuje įvykusiame baltiečių aludarių konkurse geriausiu Pabaltijy buvo pripažintas "Ragučio" gaminamas "Žigulinis" alus. Pirmos premijos taipgi buvo paskirtos Vilniaus "Tauro" alui "Maskva" ir Rygos "Aldario" daryklos alui "Aldaris".

TĖVAI IR VAIKAI

Kanados ir JAV spaudoje daug rašoma apie motociklininkų gaujas. Ši mada, atrodo, jau yra pasiekusi ir Lietuvą. "Švyturio" 10 nr. redakcijos skiltyje A. Lieponis pasakoja: "Tai buvo efektingas reginys. Smėlio kauburėlį tarp dviejų Debeikinės pušų kriokdamas šokte peršoko raudonas motociklas. Du jaunuoliai su šalmais, sublyskėję akiniais, šmėkštelėjo pro mūsų mašiną. Aštuoniolika plieninių žirgų, pusketvirtos dešimties šiuolaikinių kentaurų nukriokė vieškeliu, palikdami mudu su bičiuliu dulkių šleife.

— Stipriai, stipriai, — kraipydamas galva, sumurmėjo bičiulis.

— Septinto dešimtmečio Lietuva, — išdidžiai tariau, purtydamas dulkes.

Kai už puskilometrio privažiavome ežerėlį, vieną iš šimtų Dzūkijos perlų, aš susigėdau savo žodžių. Pakrantė priminė mūšio lauką: šen bei ten smilko dūmai, kyšojo kuolai, krūvomis suverstos šakos, balavo, tur būt, visų mūsuose leidžiamų laikraščių bei žurnalų skiautės, žiojosi sardinės, vidurdienio saulėje žybsėjo butelių šukės. Jaunas pušynas buvo nusiaubtas.

— Hunai, tikri hunai, — skundėsi mudviem senukas mokytojas, pas kurį įsiprašėm nakvynėn. — Gražūs vyrai, gražios merginos — kiaurą naktį plyšojo trankėsi, šoko. Kai pamačiau jaunuolyne pleškant laužus, nuėjau gėdinti, tai vos kailin negavau. Sako, tokius mes vežamės Kaunan, ir į krematorijų... Studentai, studentai, kaip jie, mokslus išėję, su žmonėmis dirbs, jeigu medelio nemyli?

Kur šį savaitgalį siautės motorizuoti jaunikliai iš Kauno, Vilniaus ar kito miesto? Kurioje miško laukymėje sustojusi automašina išspiaus garbingų šeimų tėvus ir audringus jų vaikučius, entuziastingai laužančius, deginančius, teršiančius? Kuriame tyliame gamtos kampelyje iššoks iš krūmų treningais ir striukėmis persirengusi akmens amžiaus žmonių ekskursija? Kur šį savaitgalį degs miškai?"

V. Rst.

V. GERULSKIS ROOFING

DENGIU VISOKIUS STOGUS, TAISAU RINAS IR NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS ARBA NAUJUS ĮDEDU.

ĮKAINOJIMAS NEMOKAMAS. KREIPTIS BET KURIUO LAIKU.

MI 83400 ANCASTER, ONT.

HAMILTON, ONT.

PARAŠYKITE DRAUGAMS IR GIMINĖMS, kurie šią vasarą dar jūsų neaplankė, kad atvažiuotų Darbo Dienos savaitgalį, rugpjūčio 29—31 d. d., kai čia turėsime Kanados Lietuvių Diena. Viešėdami tarp daugelio kitų, jie čia sutiks "šimtą metų nematytą" savo gerą stovyklos draugą ar buvusį kaimyną iš Lietuvos. Lietuvių Diena visada buvo mūsų gyvenimo džiugesnis momentas.

KANADOS DIDŽIAUSIOS PLIENO ĮMONĖS STELCO darbininkai, kur daugiausia dirba ir Hamiltono lietuvių, nuo liepos 31 d. vidurnakčio pradėjo streiką, pasibaigus senajai darbo sutarčiai ir per 3 mėnesius nepavykus susitarti dėl naujos. Derybų komitetas streiką tikėjosi užbaigti STELCO pasiūlyta 3 metų sutartim su $1.30 valandinio atlyginimo pakėlimu, įskaitant visus priedus. Unijos vadovybę nustebino pasiūlymo atmetimas 2:1 balsų santykiu. Darbininkai nori dvejų metų sutarties ir $1.40 valandinio pakėlimo. Visų yra spėliojama, kad dabar streikas gali trukti ilgesnį laiką. Be darbo dabar yra likę apie 13.500 plieno darbininkų, nes darbas sustabdytas ne tik centrinėje įmonėje bei jos padaliniuose Hamiltone, bet taip pat ir Toronte, Brantforde. Paskutinis streikas trukęs 90 dienų, buvo 1958 m., o prieš 3 metus, norėdami pagreitinti susitarimą, darbininkai be unijos pritarimo buvo pradėję trijų dienų nelegalų streiką. Pagal seną sutartį mažiausias STELCO valandinis atlyginimas buvo $2.51. Įmonė siūlė pirmais metais pridėti 30 ct., antrais — 20 ct. ir 1971 m. — 15 ct.

K. M.

MEDŽIOTOJŲ IR ŽŪKLAUTOJŲ KLUBO šaudykloje Lietuvių Dienos proga bus pravestos mažojo kalibro ir molinių balandžių tarpklubinės ir individualios šaudymo varžybos. Mažojo kalibro (22) varžybos bus rugpjūčio 30 d. nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Molinių balandžių (trap) varžybos — rugpjūčio 31 d. nuo 9 v. r. iki 2 v. p. p. Lietuvių Dienos rengėjai pirmoms trims vietoms skiria vertingas dovanas. Varžyboms registruotis šaudykloje iki šaudymo pradžios.

Rugsėjo 13—14 d. įvyks žvejybos išvyka. Norintieji dalyvauti registruojasi ir informuojasi pas P. Zubą tel. 545-5933.

Valdyba

VASARIO 16 GIMNAZIJAI remti būrelio nariai sumokėjo įnašus už 1969 m. antrą pusmetį po $6: V. Burdinavičienė, St. Dalius, dr. A. Gailius, B. Grajauskas, A. Kaušpėdas, V. Kazlauskas, P. Lesevičius, A. Mingėla, V. Narkevičius, P. Sakalas, P. Savickas, Prel. dr. J. Tadarauskas, I. Varnas. Kiti būrelio nariai buvo sumokėję iš anksto už visus metus: L. Bacevičius, J. Bulionis, A. Dirsė, B. Grinius, A. Jankūnas, M. Juodis, St. Kačinskas, J. Krikštolaitis, E. Kronienė, dr. V. Kvedaras, Alf. Kybartas, Vl. Kybartas, E. Lengnikas, E. Lengnikienė, V. Leparskas, J. Liaugminas, A. Liaukus, J. Mikšys, K. Mikšys, V. Miškinis, V. Navickas, A. Pilipavičius, Z. Pulianauskas, F. Rimkus, R. Rimkevičienė, E. Sakavičienė, L. Skripkutė, A. Stasevičius, J. Svilas, J. Tarvydas, A. Tėvelis, dr. O. Valaitienė, J. Valevičius, M. Žurlienė. Nuo liepos mėn. 1 d. į būrelį įsijungė Petras Bulkė, sumokėdamas $6 už antrą pusmetį. Jam priklauso gili padėka už įsijungimą. Būrelis dabar turi 48 nariusremėjus. Surinkti $84 liepos mėn. 24 d. buvo įnešti į Šalpos Fondo sąskaitą "Talkoje" išsiųsti gimnazijai. Nuo būrelio įsteigimo 1965. IX. 1 iš viso surinkta ir išsiųsta $2.154. Visiems būrelio nariams nuoširdžiai dėkoju už pastovų Vasario 16 gimnazijos rėmimą.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

SU ŠYPSENA IR DAINA

Aušros stovykla N. Wasagoje įvyko liepos 20 — rugpjūčio 2. Jau pirmąją dieną stovyklos gyvenimas staiga užvirė ir kunkuliavo, kol suliepsnojo pirmasis laužas. "Užgeso diena. Jums ji buvo tokia smagi ir skaidri, o žmonijos istorijoje ypatinga, išskirtinė, nes šiandien Amerikos astronautai "Erelio" erdvėlaiviu nusileido ant mėnulio", pastebėjo tautinio ugdymo vadovas J. Stempužis, baigiant pirmosios dienos darbus stovykloje. Tai ir buvo to neįprasto pirmosios dienos džiaugsmo priežastis.

Aušros stovyklos darbų programą sudarė religinis auklėjimas, tautinio ugdymo pamokos, tautiniai šokiai, dainos, rankdarbiai, sportas ir vakarinės pramogos — laužai, žaidimai, šokiai, karnavalai bei filmai. Programos darbų temose buvo ryškinama PLB paskelbtų šeimos ir švietimo metų idėja.

Stovyklos kapelionas Tėvas Paulius, OFM, Mišių metu paskirdavo jaunuolius skaityti liturginės komisijos leidžiamas Mišių dalis. Jie noriai mokėsi lietuviškojo Mišių teksto.

Gražus būdavo Aušros stovyklos darbo dienos užbaigimo momentas. Po laužo ar kitos vakarinės pramogos stovyklautojai, rankomis susipynę į tvirtą ratą, išklausydavo keletą minčių apie tautinį sąmoningumą, tautinės šeimos, draugystės prasmingumą arba išgirsdavo rinktinių posmų iš mūsų poetų bei mąstytojų kūrybos. Tokias vakaro mintis paruošdavo tautinio ugdymo vadovas, bet jas skaitydavo kiekvieną vakarą vis kitas stovyklaujantis jaunuolis. Po to visi drauge sugiedodavo Marijos giesmę ir, paspaudę ratelyje rankas, vienas kitam tardavo labanakt.

Iš viso stovyklavo 105 jaunuoliai (mergaitės ir berniukai). Stovyklos komendantas Aloyzas Kuolas, pirmajai savaitei pasibaigus, pastebėjo, kad šiais metais ypatingai gražiai dirbo jaunesnieji vadovai. Jie parodė daug asmeniško sumanumo, pravesdami rytmetinę mankštą ir vadovaudami atskiriems darbams. Jaunesniaisiais vadovais buvo Daiva Kryžanauskaitė, Vida Bubelytė, Loreta Kriščiūnaitė, Marijona Vingelytė, Janė Čižikaitė, Gunda Urbonaitė, Simas Kaknevičius, Gintaras Rautinš. Leonas Plačiakis, Algis Nakrošius, Edis Stravinskas, Romas Šimoliūnas, Kęstutis Tamašiūnas ir Petras Plučas.

Vyresniaisiais atskirų sričių vadovais buvo: tautinio ugdymo — Juozas Stempužis, tautinių šokių — Vanda Plučaitė ir Dana Gudelytė, dainų — Rasa Bukšaitytė, rankdarbių — Janė Vingelienė, sporto — Kazys Šapočkinas ir Almis Stempužis, akordeonistas Kazys Deksnys — mergaičių vyr. vadovėm — Irena Žemaitienė, Janė Vingelienė ir Ilona Janeliūnaitė, berniukų vyr. vadovas — Bronius Vrublevičius, Leonas Baziliauskas ir Vytautas Strimaitis, stovyklos kapelionu — Tėvas Paulius, OFM, komendantais — Aloyzas Kuolas ir Br. Vrublevičius.

Stovyklautojų ūpui daug reiškia gera mityba ir aplamai gerai veikiantis ūkinis aparatas. Vyriausia šeimininkė Marta Jurėnienė, ūkvedys Stasys Plučas ir stovyklos užvaizda Antanas Baltrušaitis labai rūpestingai šiuos reikalus tvarkė. Jiems padėdavo darbščios ir sumanios šeimininkės Klara Plučienė, Elfe Raab, Morta Radžiūnienė, Anelė Dubinskienė, Aldona Kryžanauskienė, Bronė Pažemienė ir Aleksandra Bubelienė. Stovyklautojų sveikata nuoširdžiai rūpinosi Dr. A. Matukas bei medicinos seserys D. Kučinskienė ir B. Poškienė.

Tokia buvo šios vasaros Aušros stovyklautojų šeima, kurios centre stovėjo patyręs jaunimo vadovas Tėvas Paulius, OFM. Su šypsena ir su daina buvo atliekami dienos darbai, o vakarui atėjus pakildavo vėjas nuo ežero, sušlamėdavo beržai ir eglės, suliepsnodavo laužas ir bendru džiaugsmu sušildavo stovyklautojų širdys. Tada suskambėdavo dienos darbų užbaigai poeto Aisčio posmas:

O Dieve, kaip gražus tas džiaugsmas,
Kai meilės mūs širdis pilna
Ir kai jos ilgesio ir šauksmo
Tavoji žemė sklidina...

J. Skirmantas

NORITE SUSIPAŽINTI SU "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS"? ATSIŲSKITE SAVO ADRESĄ — GAUSITE KELETĄ NUMERIŲ NEMOKAMAI

LONDON, ONT.

VAKARŲ ONTARIO UNIVERSITETE Londone įvyko visų Kanados universitetų vyriausių administracijos pareigūnų suvažiavimas. Iš 62 institucijų dalyvavo 59. Suvažiavimą tvarkė ir jo šeimininkais buvo Vakarų Ontario un-to viceprez. R. B. Willis, finansų viršininkas Glover ir biudžeto viršininkas A. E. Pocius bei jų ponios. Suvažiavime profesoriai geru žodžiu prisiminė "Grandinėlės" pasirodymą pavasarį įvykusiame sportininkų baliuje. Nebuvusieji susidomėjo ir žadėjo kita panašia proga irgi atsilankyti. A. E. Pocius suvažiavime skaitė paskaitą tema „Suautomatintos biudžeto ir algų išmokėjimo sistemos". Vakarų Ontario universiteto šioje srityje naudojama sistema yra pripažinta labai ekonomiška ir konstruktyvia. Trys žmonės elektroninių skaitytuvų pagalba išmoka algas aštuoniems tūkstančiams tarnautojų ir atlieka kitus pagalbinius darbus. Universiteto biudžetas dabar siekia jau $42 milijonus. Jo paskaita sukėlė didelį susidomėjimą — susipažinti su šio universiteto naudojama sistema buvo atvykęs ir pats Ontario švietimo ministeris W. Davis. Galimas dalykas, ateityje atskaitomybė bus suvienodinta visuose Kanados universitetuose, pavyzdžiu imant naudojamą sistemą. Prie jos įvedimo ir tobulinimo yra daug prisidėjęs ir A. E. Pocius. Linkime tokios pat sėkmės ir ateityje.

KUN. M. JARAŠIŪNAS, praleidęs dalį vasaros atostogų Londone, išvyko paskyrimo vieton į Baltimorės lietuvių parapiją JAV, vadovaujamą žinomo lietuvių veikėjo prel. Mendelio. Jis yra labai dėkingas kleb. kunigui B. Pacevičiui ir visiems londoniškiams už nuoširdų jo priėmimą primicijos metu, dovanas ir visa kita. Londoniškiai linki jam sėkmingos darbo pradžios Dievo ir lietuvių tautos gyvybinėje tarnyboje.

KLIERIKAS J. ČEGIS, pavasarį sėkmingai užbaigęs filosofijos studijas Gregoriano universitete, Romoje, vasarą Paryžiuje lankė šešių savaičių prancūzų kalbos kursus ir atostogavo Prancūzijos Rivieroj. Tęsti teologijos studijų Romon grįžo rugpjūčio 16 d.

A. PETRAŠIŪNAS, nuoširdus apylinkės veikėjas, platina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidžiamą biuletenį "Pasaulio Lietuvis", labai nebrangų ir sutrauktai pateikianti nemaža žinių apie lietuvius ir jų veiklą visame pasaulyje. Būtų gera, kad šiuo PLB oficiozu susidomėtų didesnis lietuvių skaičius. Jie prašomi kreiptis į A. Petrašiūną, kuris, mielai kiekvienam patarnaus. D. E.

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:
pirmadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais 9.00 — 1 v. p.p.
Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:
depozitus 5%
šėrus 5,5%
terminuotus indėlius 6½%

Duodame:
asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius ir perlaidas (money orderius). Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $1,600,000.00.

PHILIPS

PHILIPS
takes the time to build the best

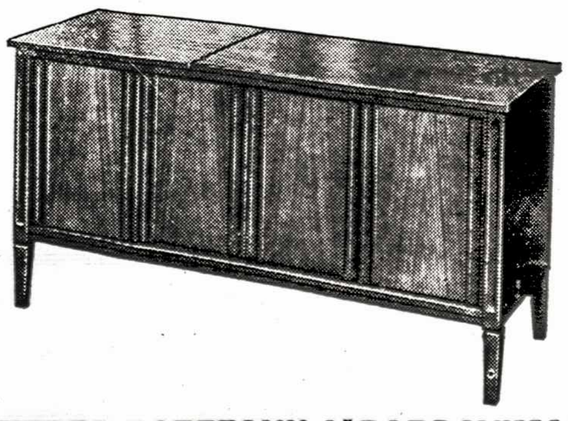

STEREO PATEFONŲ IŠPARDAVIMAS
Nuo $229.00
DIDELIS PASIRINKIMAS
KNIGHT RADIO & TELEVISION
SALES & SERVICE
168 Locke St. S., Hamilton, Ont. Tel. 522-5028
Savininkas Algis (AL) Pilypaitis

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

RŪTA MOCKUTĖ, baigusi psichologijos studijas Illinois universitete Urbanoje ir dirbusi Čikagos Tinley Park psichiatrinės ligoninės administracijoje, buvo paskirta naujai atidaryto South Suburban psichiatrijos centro direktore. Ji yra baigusi lituanistinę mokyklą, dalyvavusi jūrų skaučių veikloje, eilę metų šokusi Klevelando "Grandinėlėje".

KOMPOZ. BRONIUS JONUŠAS, žymusis lietuviškų maršų kūrėjas ir Omahos choro "Rambynas" vadovas, ilgesnį laiką sirgęs ligoninėje ir namuose, atgavo jėgas ir vėl yra pasiruošęs tęsti muzikinę veiklą. Choras šiuo metu yra išsiskirstęs vasaros atostogų. Darbą pradės rudenį.

KLEVELANDE BUVO PAGERBTA šimto metų sulaukusi Ona Stankutė-Razgaitienė, išauginusi 10 vaikų, kurių šiandien gyvi tebėra du sūnūs ir dvi dukros. Sukaktuvininkė į JAV atvyko 1900 m. iš Šeduvos. Pagerbtuvės buvo pradėtos Mišiomis Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje ir baigtos specialiu pobūviu, kuriame gubernatorius J. Rhodes atstovas šimtininkei O. Razgaitienei įteikė specialų sveikinimo raštą.

GABIJA BONATAITĖ, Los Angeles lietuvaitė, atstovavo Hollywoodui Miss California 69 varžybose, kuriose talentu ir grožiu varžėsi 36 merginos iš Kalifornijos miestų. Ją finansiškai rėmė "Independent Producers Service" firmos savininkai Povilas Jasiukonis ir Algis Žemaitaitis. Varžybos G. Bonataitei nebuvo sėkmingos — ji nepateko į pirmąją 15 finalisčių atrankinę grupę, nors grožio ir talento jai netrūko. Kaip jau įprasta gražuolių rinkimuose, už grožį ir talentą didesnės reikšmės turi intrigos užkulisyje.

PENSIJON IŠĖJO admirolas Fred Edward Bakutis, karo laivyne ištarnavęs 38 metus. Jis yra gimęs 1912 m. Brocktone, Prano ir Onos Bakučių šeimoje. Lietuvių kilmės admirolui yra tekę būti Havajų jūros fronto vadu ir Pearl Harbor karinio uosto viršininku. Kare su japonais F. E. Bakutis numušė 12 priešo lėktuvų. Japonų pašautas, visą savaitę plūduriavo guminėje gelbėjimosi valtelėje Ramiajame vandenyne, kol pagaliau jį surado ir išgelbėjo amerikiečių laivas. Jam tada teko nusukti galvą valtelėn nusileidusiam paukščiui, valgyti žalią mėsą ir gerti kraują.

BOSTONE VIESI trys tautietės iš sovietų okupuotos Lietuvos: pas Albiną ir Oną Nevierus — ponios sesutė Kazimiera Gonestienė, pas Juozą Sakatauską — Sesuo Magdalena Kalvaitienė ir brolio dukra Elena Pilkauskienė.

KUN. LIONGINO JANKAUS, buvusio BALFo reikalų vedėjo, testamentą vykdžiusi giminaitė Elena Rekštis velionies $7.250 palikimą pagal jo pageidavimą padalino lietuviškom įstaigom: BALFui — $4.000, Religinės Šalpos Fondui — $1.250, Tėvų pranciškonų statomam kultūros židiniui Brooklyne — 31.000, JAV Lietuvių Fondui — $500, Angelų Karalienės parapijos bažnyčiai, kur velionis kasdien laikydavo Mišias — $500.

LRK MOTERŲ SĄJUNGOS New Haven kuopa pagerbė jau 50 metų pirmininkės pareigas einančią Izabelę Jokūbaitę, kuri šią kuopą yra įsteigusi 1917 m. Pusės šimtmečio pirmininkavimo sukaktis iš tikrųjų yra rekordinė. Sukaktuvininkę sveikino organizacijų atstovai. Dovanų tarpe buvo $100 įnašas I. Jokubaitės vardu JAV Lietuvių Fondui, LMK Federacijos vietinio klubo pirm. dail. L. Židonytės sukurtas paveikslas.

DU JAUNOSIOS KARTOS VEIKĖJAI — kun. Antanas Saulaitis ir inž. Algis Zaparackas išvyko penkių savaičių atostogų į Europą. Kelionėje po Britaniją, Prancūziją, Šveicariją, Italiją, Austriją ir Vokietiją jiedu bus Amerikos Lietuvių Skautų Sąjungos ir PLB valdybos atstovais. Į kelionės planus yra įtrauktas dalyvavimas Europos lietuvių skautų stovykloje Britanijoje, skautų "Geležinio Vilko" ordino įteikimas diplomatijos šefui S. Lozoraičiui, pokalbiai su lietuvių jaunimu artėjančio pasaulio lietuvių jaunimo II kongreso reikalais.

Lenkija

PUNSKO GIMNAZIJĄ praėjusiais mokslo metais baigė 28 abiturientai, kurie žada pradėti studijas aukštosiose mokyklose. Kadangi norinčių patekti į aukštąsias mokyklas šiemet yra apie 100.000 abiturientų, o vietų turima tik 40.000, tenka laikyti sunkius konkursinius egzaminus. Neišlaikiusiems teks stoti į dvimetes įvairių specialybių mokyklas, kurių absolventams duodami technikų diplomai.

Vokietija

DR. STEPONAS DIDRIKIS, pusmetį sirgęs širdies sutrikimu, mirė Rytų Vokietijos Ludwigslust mieste, kur buvo atsidūręs su šeima II D. karo pabaigoje. Velionis buvo gimęs Kudirkos Naumiestyje, baigęs Kybartų gimnaziją ir medicinos studijas Vienoje. Ludwigluste vertėsi gydytojo praktika.

BIRŽELIO TRAGIŠKŲ ĮVYKIŲ minėjimas Liubecke buvo užbaigtas gražiu lietuviškų dainų koncertu. Sol. Izabelė Šrederienė, pianinu palydima Silvijos Lemke, padainavo S. Šimkaus "Oi kas sodai", "Paukštužėli skrajūnėli", "Kas subatos vakarėlį" ir kitų liaudies dainų. Maloni staigmena buvo iš Duesseldorfo atvykęs dainininkų kvartetas, kurį sudaro Juozas Jasulaitis, Stasys Jasulaitis, Erikas Rotkis, Helmutis Bertulaitis ir jų palydovas Vilius Lemkis, akordeonistas. Jų plačiame repertuare buvo "Iškylautojų daina", "Kokiais keliais bekeliaučiau", "Kai pamačiau aš ją" ir eilė kitų populiariųjų kūrinių. Koncerto rengimo didžiausioji našta teko Pranui Liegui ir kun. Vaclovui Šarkai.

Australija

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJOS IX suvažiavimas įvyks gruodžio 28—31 d. d. Adelaidėje. Programon yra įtraukta eilė parengimų, kaip pvz. religinis koncertas, dainos ir literatūros vakarai. Ją atliks Melburno parapijos choras, solistai, literatai bei kiti menininkai iš Adelaidės, Sidnėjaus ir Melburno. Suvažiavimas bus užbaigtas Naujų Metų sutikimu.

PRAĖJUSIŲ METŲ PABAIGOJE surėngtos Adelaidėje Lietuvių Dienos davė $1420.82 pajamų ir tiek pat išlaidų, kurių didžiąją dalį—$1200 sudarė dalinis kelionės padengimas programoj dalyvavusiems choristams ir tautinių šokių šokėjams. Vienintelis parengimas, davęs $41.09 nuostolio, buvo vaidinimas "Vaiva", kai tuo tarpu iš literatūros ir dainos vakaro gauta $239.53 pelno, iš dainų šventės — $123.58, o iš jaunimo koncerto — netgi $374.70.

NSW UNIVERSITETE SIDNĖJUJE, pakviestas iš Vakarų Australijos, paskaitą "Statybinių plytų vartojimas ir jų pritaikymas projektavime" skaitė statybos inž. A. Kateiva. Susipažinti su naujaisiais statybos metodais paskaiton buvo atvykę eilė žymių Sidnėjaus architektų bei inžinierių.

ADELAIDĖS LIETUVIUS aplankė buvęs Lietuvos prekybinio laivyno "Šiaulių" laivo kapitonas Antanas Šimkus, kuris dabar yra II karininkas prekybiniame laive, plaukiojančiame ruožu JAV — Australija — Meksika — JAV. Jo šeima gyvena Niujorke. Jo viešnagė sutapo su laivo atplaukimu į Adelaidę.

Venecuelos LB atsovų suvažiavime Jurgis Dirvelis skaito gautuosius sveikinimus. Už prezidiumo stalo — pirm. P. Krikščiūnas ir A. Žalnieriūnaitė. Be jų, prezidiumui priklausė V. Backevičius, L. Gavorskienė (kairėje stalo pusėje) ir J. Dirvelis

SUDBURY, ONTARIO

MAGDUTĖ STEPŠYTĖ baigė pradžios mokyklos VIII skyrių pirmąja mokine. Ji gavo Lion klubo medalį ir $30 dovaną už gerą mokymąsi ir pavyzdingą elgesį. Atvykusi iš Suvalkų trikampio, peršoko vieną skyrių kanadiškoje mokykloje, buvo pirmąja mokine ir lietuvių šeštadieninėje mokykloje.

XII GIMNAZIJOS SKYRIŲ baigė G. Mazaitytė, Z. Griškonytė ir D. Remeikytė.

JURGIS DAMBRAUSKAS, 61 metų amžiaus, kilęs nuo Vilkaviškio, mirė kraujui išsiliejus smegenyse Sudburio General ligoninėje, aprūpintas šventais sakramentais. Velionis buvo tikrai nuoširdus ir religingas senosios kartos lietuvis. Pas jį nekartą buvo suruoštos lietuviškų rekolekcijų šaunios užbaigtuvės. Palaidotas St. Charles, Ont. katalikų kapuose.

KUN. A. NOCKŪNAS, MIC, iš Čikagos savaitę atostogavo pas P. M. Venskevičius jų French River vasarvietėje.

Sudburiškis

VARSNOS

ALF. MALDONIS

Su pasmerktais ir su herojais
Mes buvome vienos kalbos ir giminės.
Dzūkijos kaimai — mūsų mažos Trojos,
Kurių keistuoliai neatkasinės.

O ką atkasinėti, jeigu šitą klodą —
Iš mūsų ašarų, iš palaikų ir pelenų
Tą dzūkų juodžemio plaštakos gylio plotą
Nuo kalno vėjas nupučia per keletą dienų?

Vagos gilumo mūsų sluoksnis.
Tiktai dainų varsna ilga ilga.
Virš žemės miškas ir prie kūdros gluosnis,
O žemėje girnapusė ir pasaga.

Yra dar sluoksnis granuliuoto švino,
Kareiviškų sagčių ir žalvario sagų.
Ant šito vos bepridengto smėlyno
Mums ne tik augt — išsilaikyt sunku.

Ir vis tik augom, žemėn sėklai kritus.
Ir bėgome — į audrą iš audros...
Kaip medžiai pajūry, palinkdami į rytus,
Paplūsdami, kaip mūsų upės, vakaruos.

Daug pasakų ir daug dainų pramanėm,
Jas pavertėm savu skydu geležiniu.
Pridovanojome savom našlaitėm ir piemenėm
Tų aukso obelų, sidabro šulinių.

Iš kokio šulinio dar atsigersim?
Kam paminklus statysim, kam kasime kapus?
O tik nepasakyk visam pasauliui garsiai,
Kad mūsų pasakų nėra ir jau nebus.

Kad lieka tiktai lygumos, lietus ir darbas,
Tiktai vaga, tiktai varsna ilga ilga...
Nuo ko tada skambėjo kaip sidabras
Mūs motinų ir mūsų mylimų šneka?..

(Iš ciklo "Žydintis vanduo")

TVIRTOVĖ

ALĖ RŪTA

(TĘSINYS IŠ PRAĖJUSIO NR.)

Lygiai tokį pat savo vyro veidą matė Ona ir salėje, kai ji kiūtojo antroje eilėje, o jis — pačiame garbės stalo kampe, nes buvo programos pranešėju.

Ona vilkėjo puošnia, juoda suknele. Jos veidas baltavo kaip marmuras — ryškių ir klasiškų bruožų. Akių vokai buvo patepti žaliai, derinant prie jos akių gilaus žalsvumo. Plaukai buvo moderniai papūsti, su žaismingomis sruogelėmis ant gražios kaktos.

Prieš tai ji smalsiai dairėsi po pilną žmonių salę, o dabar susikaupusi sekė garbės stalo dalyvius, daugiausia — savo Petro laikyseną ir veidą. Kiek perdideliame jo išblyškime matė ji dabar, tartum kalnų viršūnėje, neaiškią šviesą bei ramybę. Juk šis vakaras — ilgų jo planavimų, nemigų, daugelio telefoninių pasikalbėjimų, susirašinėjimų ir darbo vaisius. Juk atsiekta, laimėta.

Salė mirgėjo įvairiaspalviais tikslais susirinkusių žmonių minia. Rimtai ir tiesiai laikėsi tie, kurie atėjo kultūrinio įvykio palaikyti. Jų asmeninis pasitenkinimas ir vieša garbė laikosi tokiais įvykiais. Atėjo, kurie myli lietuvišką žodį, atėjo kritiški ir prašaipos, sugužėjo vakaro dalyvių giminės, draugai ir gerbėjai. Atėjo ir tokios, kur kiekviena proga nori parodyti gražią šukuoseną bei naują eilutę. Atėjo ištikimi visų lietuviškų parengimų lankytojai. Atėjo kita dėl kompanijos, pasižiūrėti, kad galėtų draugėms telefonu papasakot, iš visų pusių pačiupinėt kultūrininkus... Visokių motyvų suvesta čia publika vienoda rimtimi bei susikaupimu gėrė lietuviškus balsus svetimų žemių tylioje parapijos salėje.

Ir garbingieji vakaro dalyviai...

Jie sėdėjo pakilime, nušviesti ir nuolat fotografuojami. Jie laikė galvas augštai, nors nervingai glamžė užrašus, nors širdys žvirbliu spurdėjo... Vienas, pasiryžęs savo kūryba žūt būt prasiveržti į platųjį pasaulį, čia dalyvavo tik savųjų simpatijos ir paramos tikėdamasis. Publikos nuomonė apie jo raštus nebuvo tiek svarbi. Jis pats tikėjo savo kokybe ir nemirtingumu — galėjo tai ir įrodyti. Poetė šypsojosi ir lūpose virpėjo tikra vidinė šilima. Ji dainavo apie Lietuva iš meilės bei susižavėjimo ir buvo tikra, kad tai atsiliepia jos brolių širdyse. Ji nebuvo gražuolė iš Holyvudo, bet poezijos įdvasintas veidas darė ją karaliene tarp kitų čia esančių moterų, šio dailių žmonių miesto miniose. Senas rašytojas sėdėjo nuleidęs galvą, su šypsena lūpų kertelėse.

Jis tiek pažinojo gyvenimą, kad negalėjo nė minutei sulaikyti tekančio humoro, besisunkiančio iš skaudančio vidaus. Jį publika vis pasitinka plojimais ir juoku iš anksto, nes jo žodžiai pataiko kaip strėlės: parodo silpną ir stiprų žmogų, ydingą ir šventą, gašlų ir bejausmį — visus apniekotus gyvenimo arenoje. Jo žodžiai — kaip bitės geliančios, o kartais — kaip korių medus vaizdui pasaldinti; su apgaulinga ar tikra autoriaus intencija, tik jis vienas težino.

Rašytojų ir poetų tvirčiausias sėdėjo publikoje — rūstus, kaip naktis, kaip dangus prieš audrą. Kreiva šypsena, didelis liūdesys veide, o už akinių paslėptos daug suprantančios akys... Ar jis nemylėjo žodžio, ar jis nemylėjo žmogaus? Kur nemylės! Bet turbūt jo širdį buvo sukaustęs didelis skausmas, tamsus nusivylimas visuomene, jeigu jis nėjo ir netarė savo žodžių, kaip viešo pasmerkimo ar viešo palaiminimo ir amžinos vilties. Turbūt jo širdy įritintas labai sunkus akmuo, jei nelinksta gaiva prie rankraščio, jei plunksna jo padėta ir uždžiūvusi.

Publika dėkingai priima ir tai, kas yra duodama šį vakarą. Ir visų veidai sušyla. Petras Anužis žvelgia į salę, tyrinėja į rašytojus nukreiptas akis, į jų žodžius atliepiančius veidus. Petras mato, kad visi išgyvena— kiekvienas savaip ir nevienodu stiprumu.

Jis mato, kad į šią salę atėjo Lietuva. Kad vieną momentą sugrįžo visų jaunystė. Kad mylėję vėl myli, neapkentę ir pavydėję vėl neapkenčia. Kad pasiilgę ir ištroškę dabar geria iš tėviškės šaltinio. Kad svetur užsidėjusi raginė oda nukrinta, kad klausytojai — vėl gerųjų motinų vaikai, vėl arkliaganiai ir tyliųjų naktų dainininkai, vėl apie idealus ir meilę diskutuoją studentai...

Ir Petro Anužio pilkas veidas bei kietai sučiauptos lūpos nušvito. Jis taip pat atmirkytas lietuviško žodžio rasos. Jis atgaivintas angštoje salėje suglaustų, tėviškės saulėtekį matančių veidų...

Ona dar žvilgterėjo į Petrą. Nebesišypsojo. Jos gražioje galvelėje dingtelėjo mintis... Ji sukosi, slapčia pakeldama savo žalsvas akis į "rašytojų tvirtovės" profilį; vėl tiesiai žvelgė į vakaro dalyvių stalą, į savo Petrą.

Kas davė daugiau, kas tvirtesnis? Kiek rašytojas atneša savo plunksna, ką padovanoja savo žodžiu? Ir kiek duoda žmogus, kuris į tą žodį atidaro duris?

Juk, jei ne jos Petras, gal tas vakaras nei nebūtų įvykęs.

Anužienė sugavo save išsiblaškyme prieš pat naują poetės skaitymą. Atsisėdo tiesiau, pakreipė galvą, mintimis susiliejo su anos tariamų žodžių švelnumu. Eiliuotose eilutėse žengė į salę Šventoji Šiluvos Mergelė, skaisčiai mėlynu drabužiu, sklido Jos malonė Lietuvos laukais... Salėje buvo visiška tyla; tarytum tuoj sušlamės Marijos apsiausto šilkas, ir visi Ją pamatys...

Petro Anužio kakta švietė, lyg balta kalnų viršūnė. Programoje nedalyvaujančio rašytojo veidas šilo, galva palinko ant krūtinės.

Anužienė taip isiklausė, taip sielos akimis sekė Mergelę Mariją, kad visa užmiršo. Tik eilėraščio pabaigoje šmėstelėjo mintis: kad tave, juk neišmečiau lauk Rudžio, kuris dar vis bando užšokti ir gąsdinti kanarėlę!

Proga pagerbti Lietuvos kankinius

NEPASIKARTOS!

Mums tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje. Tapti šio darbo dalininku jau nedaug laiko beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos kankinių koplyčios kūrėjų eilėse.

Aukos siųsti:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND,

2701, W. 68th St. Chicago, Ill. 60629.

"Grandinėlės" šokėjai P. Alšėnas ir D. Juodėnaitė jaunųjų atsisveikinimo šokyje "Rezginėlė". Klevelando "Grandinėlės" sekantieji pasirodymai bus spalio 18 d. Town Hall, Filadelfijoje, lapkričio 8 d. — Hartforde ir lapkričio 9 d. — Bostone. Grupės šokių kapelos palydoje bus atliekama trečioji programa, kuri šokių įvairumu, nuotaika žavi žiūrovų akis ir širdis. Nuotr. V. Pliodzinsko

Aisčio "Milfordo gatvės elegijos"

"Pasikalbėjimas giesmininko su Lietuva II"

VYTAUTAS A. JONYNAS

Toutes choses sont dites déjà, mais comme personne n'écoute, il faut toujours recommencer.

A. Gide

Yra kažkas atstumiančio ir kartu pasiutusiai tikro naujosios Jono Aisčio knygos "Milfordo gatvės elegijos" išorėje. Estetiniu požiūriu viršelis klaikus. Kompozicija, šrifto ir tipografinių "puošmenų" parinkimu, pagaliau pačia iliustracija leidinys primena bulvarinę rašliavą, kurią matydavom prieš pusę šimtmečio. Panašiai atrodė kažkada K. Belecko "Nuodėmių gatvė". Tik ten spalva, berods, buvo bonbonkinė-rausva, o čia — žydra, "lazurkinė". O jei prisimeni, kaip bibliofilas Aistis svajojo (leidinyje "Apie laiką ir žmones) apie tobulą knygą, "netikrus langus" ir piktinosi, kad popierius sužlugdęs knygos meną, — likimo ironija darosi dar kartesnė.

Bet iš kitos pusės, banali nuotrauka knygos viršelyje kalba apie kažką labai autentiško. Toji didmiesčio kertė — tai mūsų buitis: anoniminė, pilka, banali, neretai juokinga savo beprasmiškumu. Gatvės pavadinimas, žinoma, atsitiktinis. Nieko nesakantis. Galėjo ji vadintis Milford, Mitchell, Dundas, Adelaide... Sako jis vien tai, kad Aisčio knyga gimė toli nuo gimtinės, sočioj ir svetingoj Amerikoj. Gimė iš ilgesio, malancholijos, kartėlio, nusivylimo, **įtūžimo ant savęs, likimo ir pasaulio.** Beveik kiekviename skyrelyje (jų knygoje yra šešetas) autorius randa reikalo pakartotinai aiškinti, kas pastūmėjo jį publicistikon. Ko jis nepasako ir kas visada budi čia pat, tai vienatvė ir noras išsipasakot, atvert kažkam akis. Tas kažkas tolydžio platėja. Vienoje vietoje Aistis sako su neslepiama ironija.

Ir šias elegijas rašau ne liaudžiai, o kaip tiktai tautos vadams ir vadeliams, manydamas, kad prie mano išmonės jie gali pridėti savo guvumą ir gudrybę ir tautai padaryti didelę naudą.

Knygos epiloge toji auditorija praplatėja. Tai amžinasis lietuvis, kurio gyvastingumu autorius nesiliauja tikėjęs. Tai visa lietuviškoji diaspora.

Man mano tautos istorija yra įspėjimas, kad ji kaip kiškis turi ir miegot atsimerkusi, turi ir miege būti pasiruošusi išganingam šuoliui. Vargas jai, jei ji, atėjus likiminei valandai bus užsimerkusi, ir jei, įvykių pažadintai, reikės akis krapštyti ir galvoti, kas čia aplinkui dedasi.

Tai kalbėdamas, kalbu į visą tautą, ypač į tėvynėje likusius. Reikia ryšių. Ką mes matome, jie nemato, ką jie mato, mes nematome.

...Prieš juos yra nukreiptas kūjis ir pjautuvas; kūjis ties kakta, pjautuvas po smakru...

Jie gali susiriesdami girtis didžiosios rusų tautos draugyste ir geradarybėmis, bet tosios fikcijos realybė yra tokia: jei žuvis ir svečias į trečią dieną dvokia, tai svetima okupacija, svetima kariuomenė ir svetima administracija jau trečią minutę nepakenčiamai pašvinksta. Vadinasi, vietiniai pareigūnai okupaciją aštriau ir giliau jaučia, negu eilinis lietuvis. Jie ją jaučia nuolatos ir kasdien, dieną ir naktį. Būti pastumdėliu niekam negali būti lengva. Ypač kai stumdytojai labai dažnai yra kvailesni už pastumdėlius.

Pacitavom ilgesnę ištrauką dėl daugelio priežasčių. Mintys aktualios, bet nenaujos. Girdėtos. Tik iš kieno lūpų?

Paskutiniojo dešimtmečio būvyje nestigo pastangų blaiviau pažvelgti į savo situaciją, į netolimą praeitį. Netrūko pastangų prakiurdinti kaikuriuos įsisenėjusius mitus. Čia pat išnyra plačiai nuskambėję dr. F. Jucevičiaus straipsniai. Buvo J. Meko "Aš, Amerika ir Lietuva. Pervertinimas ir išpažintis". Buvo "Metmenų" pravesta anketa "Nepriklausoma Lietuva šiandieniniu požiūriu". Sakytumei, Aisčio publicistika lyg ir vėluojasi. Neužmirština tačiau, jog "Milfordo gatvės elegijose" sudėti straipsniai buvo spausdinti "Draugo" atkarpoje jau senokai. Atseit, jo mintys mus veikė, jau yra įsišaknijusios mūsų sąmonėje. Nevisada tekdavo su Aisčio publicistika sutikti. Nykų šešėlį paliko jo išpuolis Expo 67 metu. Nemažiau dygūs buvo ir kiti jo pasisakymai, dėl kurių jau būta protestų. Tai vis paskiri žingsniai. Sutelkti vienan rinkinin Aisčio straipsniai įgalina suvokti visumą. Kaikurie straipsniai nukeliami į neįtikėtinai žilą senovę. Iš viso ko akivaizdu, kad Aistis gyvai pergyveno išeivijos slogučius ir yra perėjęs tam tikrą dvasinę raidą. Jau vien dokumentine prasme Aisčio knyga yra reikšmingas įvykis.

Be abejonės, nesupratingi žmonės, čia ir anapus, gali vėl šokti "baisėtis" ir piktintis kaikuriomis knygos pastraipomis. Dar blogiau — jos gali kurstyti tų gimines ir artimuosius. kuriuos Aistis yra dygiai apibūdinęs, išsikasti karo kirvį. Iš tiesu, nors autorius savo "Giesmininko pasikalbėjime su Lietuva" (taip galima būtų pavadinti "Milfordo gatvės elegijas") pakartotinai prisipažįsta norįs vengti šiurkštumų, nesisupti į teisėjo togą ("nesmi teisėjas, esu poetas"), ramiai, nors ir pamokančiai, perteikti savo samprotavimus ("Visą gyvenimą rašęs lyrinės poezijos dvasioj, ir šiandien nenoriu nuo jos nutolti"), — visdėlto knygoj netrūksta užnuodytų strėlių į paskirus konkrečius asmenis. Vienus jų, kaip pvz. Liudą Girą (tai Aisčio "la bête noire", lygiai kaip J. Balčikonis), autorius asmeniškai pažinojo. Kitus mažiau. Mūsų nuomone, redaguodamas knygą Aistis privalėjo kur kas kritiškiau atsijoti "Draugo" atkarpose spausdintą medžiagą.

Nėra pagrindo pritarti nuomonei, kad Aistis lipa ant pakylos skelbdamasis pranašu. Žvilgtelkim pvz. į šias jo eilutes:

Laimingi tie, kurie matematiškai mato ir galvoja, kurie mato ir sprendžia viena ir vienu būdu. Poetas regi. Jis regi tai, kas yra už matymo ribos, dėl to jo žinojimas dažnai yra graudus ir liūdnas, melancholiškas ir elegiškas.

Nereikia nei pirštu parodyti, pats matau, kad vietomis pereinu į šiurkštumą ir nuo to gerokai nukenčia mano rašinio elegiškumas. Ir kaip nenukentės, kai pasišauni bent apgraibomis paliesti tautos likiminius bruožus. O liestinų dalykų yra įvairių ir įvairiai: vieni liestini žąsies paslėpsnio papurusia plunksnele, kiti žagaru, o treti iki baltumo įkaitusiu yldeginiu.

Šioj perspektyvoj svilėsiai nuo yldeginio prisilietimo darosi normalūs. Pamokanti, storžieviška, naivi, entuziastinga, elegiška ir graudi Aisčio knyga pirmoje vietoje yra poeto knyga. Poeto, kuriam teko aiškintis už "Karaliaus šunį" ir kuris turėjo drąsos rašyti anais laikais eilėraštį apie tada dievinamo Cyprian Piotrowski dviveidiškumą:

Ėjau laukais, ėjau ir pievomis.
Kiek graudaus sopulio, kiek skurdo!
O tėviške, o tėviške, ką dievini!
O tėviške, kokia tu šiandien
išgurdus.

Toks pat Aistis ir dabar — degtukas, peštukas, ikonoklastas, bet mylintis savo žemę iki skausmo, kaip pasakė K. Bradūnas "Drauge". (Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Ateitis nr. 3, kovas. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos žurnalas. Administratoriaus adresas: Juozas Polikaitis, 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Lietuvių Dienos, birželis. Kultūros ir visuomenės gyvenimo mėnesinis žurnalas. Redakcinė kolegija: vyr. red. Bern. Brazdžionis, literatūros red. J. Tininis, anglų kalbos vyr. red. M. Stark; leidėjas — A. Skirius. Metinė prenumerata $8, atskiras nr. — $0.85. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Šiame numeryje yra torontietės poetės L Švėgždaitės eilėraščių puslapis, Toronto šeštadieninės mokyklos mokslo metų užbaiga, A. Vaičiulaičio novėlė angliškai ir kt.

Pasaulio Lietuvis nr. 6, birželis. Stasio Barzduko redaguojamas PLB biuletenis. Administratoriaus adresas: A. Gailiušis, 1829 Lampson Rd., Cleveland, Ohio 44112, USA.

Ateitis nr. 4, balandis Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidžiamas lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Administracijos adresas: 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LILIJA ŠUKYTĖ, Niujorko Metropolitain operos solistė, turėjo sėkmingą debiutą Europoje V. A. Mocarto operos "Cosi fan tute" spektakliuose Miunchene, V. Vokietijoje. Jai buvo tekęs nelengvas Fiordiligi vaidmuo vokaliniu ir vaidybiniu atžvilgiais. Lietuvaitės laimėjimą liudija entuziastingi muzikos kritikų atsiliepimai. Teatro laikraštyje Karl-Robert Danler pvz. konstatuoja, kad L. Šukytė užvaldė operos mėgėjų širdis ir kad jos pakvietimas į Miuncheną yra didelis šio valstybinio operos teatro laimėjimas. Hans-Georg Bonte "Salzburger Nachrichten" laikraštyje L. Šukytės pasirodymą Miunchene vadina džiugiu atradimu visai V. Europai. Klausytojus ji nustebinusi gerai apvaldyta kolaratūra ir puikia vaidyba, giliu įsijautimu dramatinėse vietose. Nenuostabu, kad G. Rentner ją angažavo dainuoti pusę metų Bavarijos valstybinėje operoje. Helmut Schmidt-Garre "Muenchener Merkur" kultūriniame puslapyje L. Šukytės pakvietimą Fiordiligi vaidmeniui apibūdina kaip vienintelį laimingą sutapimą, nes lig šiol su kitomis dainininkėmis nebūdavo išsiverčiama be praleidimų, prisitaikančių pataisų muzikinėje ir vaidybinėje srityje. L. Šukytė lengvai susidoroja su "Uolų arija", kuri yra viena sunkiausių ir nedėkingiausių Mocarto vokalinių kūrinių, lengvai pereidama iš augštutinio į žemutinį registrą ir kolaratūrą, visur išlaikydama pakankamą balsinę jėgą, žiūrovus žavėdama savo jaunatve, beveik mergaitiška išvaizda. Laikraščiai taipgi pabrėžia kad L. Šukytė yra gimusi Lietuvoje, augusi V. Vokietijoje, dainavimą studijavusi Kanadoje. Šia proga tenka priminti, jog sol. L. Šukytė š. m. rugpjūčio 31 d. dalyvaus XV Kanados Lietuvių Dienos koncerte Hamiltone, Ont. Kanados ir JAV lietuviams bus reta proga išgirsti šią Kanados lietuvaitę, sugrįžusią iš sėkmingo debiuto Europoje.

KUN. V. BAGDANAVIČIAUS studiją "Cultural Wellsprings of Folktales" šią vasarą išleis Stepo Zobarsko leidykla Manyand Books, Inc., Niujorke. Studijoje autorius analizuoja liaudies pasakas, jų tarpe ir keletą lietuviškų. Žymusis tos srities specialistas Mircla Eliade apie ją yra pasakęs: "Lietuvių folkloras yra vienas turtingiausių Europoj. Šioje mokslingoje ir drąsioje knygoje kun. Bagdanavičius pateikia lyginamąją analizę kelių lietuviškų pasakų, analizę, kuri neabejotinai sukels ilgas ir įdomias diskusijas."

V. MYKOLAIČIO-PUTINO antrųjų mirties metinių sukaktį atžymėjo Wollongongo lietuviai Australijoje. Kun. P. Butkus deklamavo eilėraštį "Mortuos voco", Daiva Labutytė skaitė "Pesimizmo himnus", S. Skorulis pateikė ištrauką iš romano "Altorių šešėly". Atsiminimų pluoštu apie Putino jaunystę dalijosi jo sesuo M. Mykolaitytė-Slavėnienė. Paskaitą apie Putino kūrybos esmę — nuolat besikartojantį maištingumą ir laisvės troškulį — skaitė "Mūsų Pastogės" red. Vincas Kazokas, klausęs prof. V. Mykolaičio-Putino paskaitų Vilniuje. Minėjimą suorganizavo ALB apylinkės valdyba, pravedė Ant. Gasiūnas.

DETROITO LIETUVIAMS ruošiama kun. V. Kaleckio muzikinio vaizdelio "Piršlybos Šapnagiuos" premjera. Tai bus savotiška lietuviškų dainų operetė su daugiau kaip 20 lietuviškų melodijų, išpildomų solistų, kvarteto ir mišraus choro su orkestro palyda. Operetėn yra įjungta K. Kavecko, E. Balsio, J. Švedo, B. Budriūno bei kitų kompozitorių kūrinių ir harmonizuotų liaudies dainų. Spektakli režisuos Justas Pusdešris, scenovaizdžius sukurs Leopoldas Heiningas, tautinius šokius atliks Galinos Gobienės vadovaujama "Šilainė". Premjera numatoma šių metų rudenį ar sekančiųjų pavasarį.

RYTŲ EUROPOS EMIGRANTŲ kolektyvinį darbą "Voelker klagen an" Miunchene išleido Verband der Freien Presse. Šioje knygoje apžvelgiamos sovietų laužomos žmogaus teisės, Rumunijos, Slovakijos, Jugoslavijos, Vengrijos, Kazokijos, Lenkijos dabartinė būklė. Straipsnį "Litauen unter dem Sowjetkommunismus" ("Lietuva sovietiniame komunizme") parašė "TŽ" bendradarbis Juozas Kairys.

PROF. DR. J. GREIMO, Paryžiuje gyvenančio kalbininko, veikalo "Semantique Structurelle" itališką vertimą yra išleidusi Rizzoli leidykla Milane, Italijoje. Vokiškoji laida skaitytojus pasieks šių metų pabaigoje. Šiemet taipgi knygų lentynas papildė prof. dr. A. J. Greimo paruoštas senovinės prancūzų kalbos žodynas "Dictionnaire de l'Ancien Francais" (nuo 826 m. iki 1340 m.). Dr. A. J. Greimas, pasinaudodamas Danijos vyriausybės kvietimu, skaitė paskaitas Kopenhagos, Odensee ir Aarbus universitetuose. Europos lietuvių studijų savaitėje Bad Godesberge, V. Vokietijoje, dr. A. J. Greimas dalyvius supažindino su lietuvių tautosaka ir senovės religija. Jis taipgi yra pakviestas dalyvauti italų Urbino universiteto rengiamame simpoziume ir skaityti paskaitą tarptautiniame kalbininkų kongrese Romoje.

PROF. PR. DOVYDAIČIO MONOGRAFIJOS komitetas telkia lėšas šiam leidiniui. Aukas prašoma siųsti šiuo adresu: Jonas Žadeikis, 4162 So. Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60632, USA.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

PROF. BALYS DVARIONAS atšventė 65 metų amžiaus jubilėjų. Gimęs Liepojos instrumentų dirbėjo Domininko šeimoje, 12 metų amžiaus jau vadovavo Liepojos lietuvių jaunimo chorui, 16 metų įstojo į Leipcigo konservatoriją. Dirbdamas koncertmeisteriu Kauno operos ir baleto teatre, dėstydamas konservatorijoje, sukaktuvininkas garsėjo kaip pianistas virtuozas, surengęs koncertus Paryžiuje, Budapešte, Stockholme, Berlyne, Hamburge, Rygoj, Taline, Leningrade ir Maskvoj. Nepriklausomybės metais jis sukūrė baletą "Piršlybos", pokaryje — operą "Dalia", eilę smuiko ir fortepijoninių koncertų, daug originalių ir harmonizuotų dainų, kurių populiariausios yra "Ant Nemuno kranto", "Sesuo žydrioji Vilija", romansas "Žvaigždutė". Vilniaus radijo programa pradedama jo dainos motyvu "Prie Nemuno kitas išaušo jau rytas". Pageidavimų koncertuose dažnai girdimos jo operos "Dalia" ištraukos, fortepijoninė siuita "Žiemos eskizai", pjesė smuikui "Prie ežerėlio", maršai pučiamųjų orkestrams.

FAUSTO KIRŠOS poezijos rinktinę "Pelenai" išleido "Vaga" Vilniuje. Knyga pateikia apie dešimtą dalį poeto kūrybos iš rinkinių "Verpetai", "Aidų aidužiai", "Suverstos vagos", "Giesmės", "Maldos ant akmens", "Piligrimai", "Šventieji akmenys", "Pelenai", o taip pat ir II D. karo metais sukurtus eilėraščius. Leidinį redagavo Alg. Baltakis, J. Lankutis ir Just. Marcinkevičius. Įvadiniame straipsnyje literatūros kritikas V. Kubilius rašo: "F. Kiršos eilėraščiai, atbaidę skaitytoją savo kietu refleksijų podirviu, vienodų ir nejudrių emocijų turiniu, gana monotoniška intonacija, — savotiška lietuvių lyrikos lūžio ir persiformavimo grandis, kurioje susikryžiavo "maironiška" logiško silogizmo, retoriško šūkio ir pranašiško tono tradicija su moderniąja vaizdo simbolizacijos, žaismingo daininguma, prasmės neapibrėžtumo, pagaliau sultingos senojo kaimo leksikos tradicija, neretai disharmoniškai susipiaudamos ir ardydamos viena kitą. Šiaip ar taip, F. Kirša priklauso tai poetų kartai, kuri tiesė pagrindus naujajai lietuvių lyrikai."

BORISO DAUGUVIEČIO dramaturgijos kūrinių meno saviveiklai šiemetines premijas laimėjo: I — Aldonos Liobytės 4 veiksmų pjesė-pasaka "Kuršiukas", II — Regimanto Kašausko dviejų dalių pjesė-pasaka "Šaunuoliai iš pasakų miesto", III — Vytauto Venckaus 3 veiksmų pjesė "Žalgirio mūšis".

SIMFONINĖS MUZIKOS REPERTUARĄ praturtino nauji kompozitorių kūriniai: prof. A. Račiūno VII simfonija, B. Gorbulskio du koncertai kontrabasui ir altiniam saksofonui su simfoniniu orkestru, V. Barkausko "Trys aspektai", prof. J. Karoso koncertas smuikui su orkestru nr. 2. Penkių fortepijoninių pjesių vaikams ciklą "Sveikas, pavasari" sukūrė J. Bašinskas. fortepijoninę pjesę "Skambesiai" — V. Montvila. Eilę naujų dainų sukompanavo K. Brundzaitė, V. Bagdonas, L. Povilaitis ir J. Bašinskas.

BRONĖ BUIVYDAITĖ, vaikų literatūros kūrėja, gimusi 1895 m., parašė atsiminimų pluoštą "Pro vaikystės langą", kurį neseniai išleido "Vaga" Vilniuje. Rašytoja gyvena Anykščiuose, skundžiasi pablogėjusiu regėjimu, bet sakosi dar galinti kurti. Tai liudija keli nauji apsakymai jos stalčiuje, atsiminimai apie A. Vienuolį, Žemaitę, G. Petkevičaitę-Bitę. Žada parašyti ir apie susitikimus su poete S. Nėrimi. Iš naujųjų apsakymų stambiausias esąs "Be reikalo, vyrai", kuriam yra būdingas personažų gyvumas ir kalbos sodrumas.

REŽ. B. BRATKAUSKAS Vilniaus televizijai paruošė premjerinį lenkų dramaturgo J. Krasickio pjesės "Vestuvių sukaktis" spektaklį, sprendžiantį viena kitos nemylinčios marčios ir anytos problemas. Pagrindinius vaidmenis sukūrė G. Jackevičiūtė, L. Leonavičiūtė, R. Kunavičius ir kiti profesiniai aktoriai.

DAIL. TEODORA MIKNEVIČIENĖ, vadovaujanti keramikos katedrai nuo Vilniaus ir Kauno dailės institutų sujungimo dienos, atžymėjo amžiaus šešiasdešimtmetį. Jos pedagoginius nuopelnus liudija gausus gyveniman išleistų mokinių būrys, jų tarpe pripažinimo susilaukę keramikai P. Genienė, D. Eidukaitė, A. Ličkutė, D. Gobytė, G. Jacėnaitė. Sukaktuvininkė yra sukūrusi keraminį panno "Derliaus šventė", bareljefą "Avininkystė", keramines skulptūras "Dekoratyvinės žuvys", "Sūnaus galvutė", daug įvairių vazų ir lėkščių.

ALFONSO BIELIAUSKO "Kauno romaną" vengrų kalba išleido verstinės literatūros leidykla "Europa" Budapešte. Pirmąjį romano egzempliorių A. Bieliauskui įteikė Vilniuje viešėjęs šios leidyklos sovietinės literatūros redakcijos vedėjas Ž. Gerenčeris. "Europa" taipgi yra išleidusi I. Mero apysaką "Ant ko laikosi pasaulis", ruošia spaudai to paties autoriaus knygą "Lygiosios trunka akimirką", K. Donelaičio "Metus", E. Boitaro sudarytą lietuvių rašytojų novelių antologiją. Ž. Gerenčeris puoselėja mintį paruošti ir išleisti lietuvių poezijos rinktinę, kurion bus sutelkti būdingiausi klasikinės ir naujosios poezijos kūriniai. V. Kst.

MANN MARTEL

REALTOR

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

BABY POINT — JANE $4.900 įmokėti, tik 8 metų senumo, mūrinis 6 kb. namas su privačiu įvažiavimu, moderni virtuvė ir vonia, 6% ilgalaikė skola, už mėnesio galima užimti.

WESTON — JANE, 5 kambarių atskiras mūrinis (bungalow) namas su garažu ir įvažiavimu, įrengtas rūsys. Prašoma kaina $25.900. Įmokėti apie $4.000. Arti susisiekimo ir krautuvių.

RUSHOLME RD. — COLLEGE, $10.000 įmokėti. 12 didelių kambarių, atskiras mūrinis namas su garažu ir privačiu įvažiavimu. Didelis sklypas, 3 virtuvės, 2 prausyklos. Geros pajamos.

PRINCE EDWARD Drive-Berry Rd. 4 butai po 2 miegamuosius; $25.000 įmokėti, 14 metų senumo, 4 garažai, vandens alyvos šildymas. Pirma skola tik iš 5% ir ilgam laikui.

WINDERMERE — BLOOR, $8.000 įmokėti. 10 kambarių atskiras, mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūsyje.

BLOOR — CLENDENAN, $9.000 įmokėti, 8 metų senumo dupleksas su 3-jų kambarių butu rūsyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka.

NEW TORONTO, $15.000 įmokėti, 6 butų apartmentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautuvių ir susisiekimo, viena atvira skola balansui, $7.500 metinių pajamų, geras išnuomavimas.

TIKRAS DUPLEKSAS. Bloor - Indian Grove, $7.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augštus dupleksas, vieta — dviem automobiliam, šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor požeminio traukinio. Viršutinį butą galima tuojau užimti.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:
Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Antr. 10 - 1.30
Treč. uždarytas
Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8
Šešt. 9 - 12
Sekm. 9.30 - 1

MOKA:
už depozitus — 5¼%
už šėrus
1968 m. išmokėta 5¾%
už 2 metų terminuotus indėlius 6¾%

IMA:
už asmenines paskolas 7½%
už mortgičius 7½%

PILNA ČEKIŲ SISTEMA PADEDA NARIAMS ATLIKTI VISAS FINANSINES OPERACIJAS PER KOOPERATYVĄ

$2.000 gyvybės drauda nemokamai

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286

ISLINGTON — QUEENSWAY, gražus rupių plytų 6 kambarių vienaaugštis (bungalow). Pilnai įrengtas rūsys, puikus privatus įvažiavimas. Įmokėti $8.000 ir viena atvira skola išsimokėjimui.

JANE — BLOOR, 7 gražūs kambariai per du augštus, atskiras, geras mūras, vandeniu-alyva šildomas, naujai išdekoruotas. Įmokėti apie $8-10,000, skola išmokama per 10 metų.

RUSHOLME RD. — COLLEGE, netoli Prisikėlimo parapijos, mūrinis, atskiras, 7 dideli kambariai per du augštus, moderni virtuvė ir 2 kambariai rūsyje. Namas naujai atremontuotas, galima tuojau užimti. Šoninis įvažiavimas, garažas. Įmokėti apie $12.000.

SPRINGHURST BEACH — WASAGA, naujas motelis, benzino stotis ir restoranas. Geras mūrinis pastatas prie didelės ir judrios kryžkelės, ištisus metus veikiantis pelningas verslas. Didelis sklypas, ideali vieta. Parduoda dėl nelaimės šeimoje. Įmokėti apie $15.000. Tikrai geras ir nebrangus pirkinys

ROYAL YORK — KINGSWAY, specialios statybos originalus dvibutis (duplex), 10 moderniai įrengtų kambarių, užbaigtas rūsys, sklypas 60 x 110. Įmokėti apie $20.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

AL. GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543

ARMADALE ST., $31.500 prašoma kaina; apie $10.000 viena ilgametė atvira skola; atskiras plytų namas, 6 kambarių, gerame stovyje, su dviem virtuvėm ir prausyklom, geras įvažiavimas iš priekio ir iš užpakalio (lane), geras rajonas, užbaigtas rūsys.

INDIAN GROVE, $6.000 įmokėti, viena atvira skola; 9 dideli kambariai, 2 prausyklos, 3 virtuvės, nauja šildymo sistema, garažas; dabartiniu metu nuomojamas visas namas, gana pigus.

INDIAN GROVE—BLOOR, 13 kambarių didelis gražus namas su dideliu sklypu arti Bloor ir Dominion krautuvės, 8% skola.

WESTONE, $27.900 prašoma kaina, įmokėti apie $5.000, viena atvira skola su 8½% balansui; vienaaugštis (bungalow) su privačiu įvažiavimu ir garažu.

HUMBERSIDE AVE., $29.900 prašoma kaina, įmokėti apie $7.000, balansui viena atvira skola; trijų augštų plytų namas, 3 virtuvės, geros pajamos, geram rajone.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — WILLARD, tik 6 namai į pietus nuo Bloor, 7 kambariai, 2 modernios virtuvės, prausyklos pirmame ir antrame augšte, privatus platus įvažiavimas, gražus kiemas; namas gražiai išdekoruotas, nereikalingas jokio remonto.

RONCESVALLES — DUNDAS, mūro, 9 dideli kambariai per 3 augštus, modernios virtuvės, baigtas rūsys, 2 garažai. Skubiai parduodamas.

ETOBICOKE — KIPLING, gražioj vietoj, prie gero susisiekimo, vieaugštis (bangalow); nereikalingas jokių remontų.

14 MYLIŲ UŽ BARIE, prie gražaus miestelio, 60 akrų žemės su trobėsiais. Prašo $25.000.

Geri pirkiniai. Skubiai teiraukitės.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

Mielai ADAI ARŪNIENEI ir A. STONKIENEI bei visiems artimiesiems, Lietuvoje mirus brangiai sesutei **MARIJAI,** gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi —

E. Račkauskienė **J. K. Ožalai**
G. L. Šmitai **M. A. Elijošiai**

A † A

inž. **A. MACIŪNUI** mirus, jo žmonai JOANAI ir dukrai SILVIJAI reiškiame gilią užuojautą —

Jonas ir Delphina Zulonai

Mylimai **SESUTEI** Lietuvoje mirus, ADAI ARŪNIENEI, ANTOSĖLEI STONKIENEI ir kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

I. P. Čiurliai **M. Štendelienė**
O. J. Juodikiai

LIETUVIŲ JAUNIMAS MANITOBOJE

Daugelis Winnipego kolonijos lietuvių rugpjūčio 16, šeštadienį, susirinko į CNR stotį sutikti į stovyklą atvykstančio jaunimo. Iš traukinio pasipylė nuvargę, bet juokaujantys, kuprinėmis apsikrovę berniukai ir mergytės. Stovyklautojai iš vakarinės Kanados jau buvo atvykę anksčiau. Visi stovyklos dalyviai buvo išskirstyti į privačius namus.

Rugpjūčio 17, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje stovyklos kapelionas kun. St. Kulbis, SJ, atlaikė Mišias, o po jų visi stovyklautojai susitiko salėje susipažinti ir užkąsti. Šeimininkės buvo pagaminusios skanius pietus, bet kas sulaikys jaunimą už stalo? Tuoj pat po pietų su vietos jaunimu visi išėjo apžiūrėti miesto. Nors naktį gerai palijo, rytas buvo apsiniaukęs, bet po pietų oras pasidarė labai gražus, ir visų akys dar linksmiau nušvito. Pasižiūrėję įdomių filmų iš kitų lietuvių jaunimo stovyklų, 3 v.p.p. visi susėdo į autobusą ir su juokais bei daina pajudėjo Oak Point stovyklavietės link. Atvažiavus tūkstančius mylių, šitas likusis kelio galiukas atrodė tik niekai. Palapinių statyba ir įsikūrimu stovyklavietėje pasibaigė pirmoji stovyklos diena.

Ev. f.

SPORTAS

ŠALFAS SĄJUNGOS PRANEŠIMAS

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių prieauglio lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 6 d. Toronte. Jos bus vykdomos šiose klasėse jauniams ir mergaitėms: B (14—15 metų amžiaus), C (12—13 m.), D (10—11 m.) ir E (žemiau 10 m.). Lietuvių pirmenybėms rezultatai bus paimti iš baltiečių varžybų, nevykdant atskirų rungčių. Lietuvių sporto klubai varžysis dėl dr. A. Nasvyčio 1967 m. įsteigtos pereinamosios taurės, kurią pernai laimėjo Klevelando LSK Žaibas. Baltiečių pirmenybes praveda Kanados Latvių Sporto Sąjunga. Dalyvauti gali visi lietuvių, latvių ir estų sportininkai — dalyvių skaičius nėra apribotas. Lietuviai registruojasi iki rugpjūčio 28 d. savo klubuose arba pas A. Malinauską, 63 Hewitt Ave., Toronto 3, Ont. Tel. (416)-531-6817.

SPORTAS LIETUVOJE

Sovietų Sąjungos žemės ūkio specialistų lengv. atletikos pirmenybėse gerai pasirodė G. Šatas, į tolį nušokęs 7.28 m.

Asta Giedraitytė atstovavo sovietams jauniams Europos jaunių stalo teniso pirmenybėse. Baigminėje kovoje su kita sovietų atstove jos nugalėjo Čekoslovakiją 3:2 ir tapo Europos meisterėmis. Tačiau individualinėse varžybose Astai nepavyko laimėti meisterystės. Baigmėje ji pralaimėjo rumunei K. Krišan.

Sovietų moksleivių spartakiados lengv. atletikos varžybose gerai pasirodė penkiolikametė V. Augustinavičiūtė, nušokusi į tolį 6.12 m. Tai geriausia Lietuvos moterų pasekmė.

G. Šidagytė vėl tapo Sovietų S-gos irklavimo meistere. Vienviečių varžybose ji laimėjo I vietą.

Lietuvoje viešėjo Bulgarijos krepšininkės ir žaidė dvejas rungtynes su lietuvaitėmis, kurias laimėjo lietuvaitės 60:57 ir 72:46.

Odesoje įvykusiose specialių vidurinių mokyklų lengv. atletikos varžybose gerai pasirodė Panevėžio politechnikumo dėstytojas Albinas Kenešis. Į tolį jis nušoko 7.43 m ir trišuolyje — 15.79 m, laimėdamas pirmąsias vietas. Trišuolyje jis pagerino Lietuvos rekordą.

V. Vokietijoje vyksta Europos mergaičių krepšinio pirmenybės. Sovietų rinktinės vadovė ir trenerė yra G. Sviderskaitė, o rinktinėje žaidžia M. Pakalnytė.

Lietuvoje siūloma žodį "krepšis", kuris reiškia laimėtus taškus, pakeisti žodžiu "įkrepšis", prisitaikant prie lietuviškų žodžių darybos. Naujadaras "įkrepšis" būtų artimas "įvarčiui".

VYČIO ŽINIOS

Golfo atviros pirmenybės įvyks rugsėjo mėn. 13, šeštadienį, ir bus pravestos Maltono aikštyne. Visus golfo mėgėjus kviečiame jose dalyvauti. Pirmo sviedinuko išmušimas 1.15 v.p.p.

Krepšininkų stovykla po dviejų savaičių pertraukos vėl pradėjo veikti Gerojo Ganytojo stovyklavietėje. Ji truks dvi savaites. Dalyvauja krepšininkai iš Toronto, Hamiltono, Čikagos ir Detroito. Stovyklos proga išleisti Vyčio ženklai, kurie tinka klijuoti prie automobilių.

G. Kerniūtė praeitą savaitę dalyvavo Kanados plaukymo pirmenybėse, kurios įvyko Montrealy, ir po to išvyko į Halifaksą dalyvauti Kanados sporto žaidynėse. Jose dalyvauja tik rinktiniai sportininkai. **A. S.**

AUŠROS ŽINIOS

Krepšinio kursai — stovykla prasideda šį šeštadienį. Stovyklautojai, kurie gali, prašomi atvykti priešpiet. Stovykla baigsis rugpjūčio 30 d.

Aušros golfo atdaras turnyras — rugpjūčio 23, šeštadienį, 11.30 v. r. Glen Eagle golfo aikštyne. Kartu su ir pirmasis ratas tarpklubinių runtynių Vytis—Aušra. Po jų numatoma bendra vakarienė.

Rytinės Kanados lengvosios atletikos pirmenybėse R. Petrauskas išsikovojo III v. šokime į tolį.

Montrealyje vykstančiose Kanados plaukymo pirmenybėse dalyvauja dvi aušrietės: A. Kučinskaitė ir J. Glanertaitė.

Š. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybėse Klevelande gražiai pasirodė G. Draudvilaitė, R. Petronytė ir V. Juzėnas. Kitų lengvaatlečių pirmenybėse atsiekti rezultatai: R. Kuzmickas — jaunių klasėj I v. trišuolyje, II v. 200 m, šuolyje į tolį ir vyrų klasėje II v. 110 m šliūtiniame, IV v. 200 m ir III v. šuolyje į tolį; K. Tamošiūnas — šokime į augštį II v. jaunių ir III v. vyrų klasėje; A. Malinauskas — III v. 100 m; A. Nakrošius — jaunių kl. I v. šouly į tolį, I v. 200 m, II v. 100 m, II v. 400 m, II v. trišuolyje, vyrų klasėje — III v. šuolyje į tolį, IV v. 400 m, III v. 200 m ir IV v. trišuolyje; R. Petrauskas — vyrų klasėje I v. jieties metime 155'1,5", II v. šuolyje į tolį 21'8", I v. trišuolyje 42'7", I v. disko metime ir IV v. 100 m; I. Simanavičiūtė — II v. disko metime 85'3"; J. Čižikaitė — V v. 60 m; I. Bubelytė — II v. šokime į augštį 4'6"; estafetėse bėgo: A. Malinauskas, V. Juzėnas, A. Nakrošius, R. Kuzmickas, K. Tamošiūnas, G. Draudvilaitė, D. Adomavičiūtė, I. Bubelytė ir J. Čižikaitė.

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi
STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.
532 - 7733

1613 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

Ateitininkų žinios

Ateinančių mokslo metų veikla jau planuojama dabar. Susirinkimai prasidės rugsėjo mėn. pirmoje pusėje. Visi bus suskirstyti į atskirus būrelius, kaip ir praėjusiais metais. Kiekvienas būrelis turės po du globėjus. Jaunučiai ir jaunesnieji berniukai ir mergaitės turi atskirus būrelius. Į jaunučius priimami nuo pat pirmo mokyklos skyriaus (6 metų).

Vyr. moksleiviai šiais metais rinks naują kuopos valdybą.

Ekskursija į kokį nors parką (conservation area) yra planuojama vieną rugsėjo pabaigos sekmadienį.

Havajų vakaras, kurį kasmet ruošia tėvų komitetas, šiais metais įvyks spalio 18, šeštadienį, Prisikėlimo parapijos salėje. Tai tradicinis tėvų komiteto parengimas, visada praeinąs su dideliu pasisekimu. Kartu kviečiamas dalyvauti ir jaunimas. Ruošiama įvairi programa.

Skautų veikla

• Septintoj Romuvos stovykloj įžodį davė šie "Rambyno" tunto skautai: Arūnas Kalinauskas, Edvardas Liorencas ir Antanas Siminkevičius.

• Į vyresniškumo laipsnius pakelti šie "Rambyno" tunto skautai: į vyr. sl. laipsnį — Marius Rusinas ir Mikas Valadka, pavyzdingai vadovavę draugovėms stovykloje. į sl. laipsnį — Linas Saplys, vadovavęs stovykloje savo skautams, į psl. laipsnį — Ramūnas Saplys, Jonas Kripas, Paulius Tarvydas ir Edmundas Stanionis. Visi jie sėkmingai talkino vadovams pirmąją Romuvos stovyklos savaitę.

• Povilas Grybas, 14 metų, lankęs Romuvos stovyklą, pareiškė norą įstoti į skautus. Jis priimtas į "Rambyno" tuntą. Gyvena Shanty Bay prie Barrie. Manoma sudaryti ten gyvenančių berniukų skiltį, kuriai vadovautų ps. A. Baziliauskas.

• "Rambyno" tunto tuntininkas ps. dr. Arūnas Dailydė nuo rugpjūčio 26 d. grįžta į tuntininko pareigas. Visais tunto reikalais skambinti tel. 766-4412. Č. S.

TORONTO, ONT.

Toronto CNE parodą atidarė premjeras P. E. Trudeau, Torontą apibūdinęs kaip dinamišką pramoninės ir technologinės bendruomenės miestą. Dinamiškumą, kurio Torontui pavydi Otava, yra sukūres daugelio tautybių ir kalbų mišinys. P. E. Trudeau taipgi dalyvavo liberalų piknike centrinėje Toronto saloje. Policija buvo gerokai sustiprinusi premjero apsaugą, tačiau didesnių demonstracijų neįvyko. Buvo suimti tik keturi plakatais ir šūkiais P. E. Trudeau įžeidę jaunuoliai. Didesnes apsaugos priemones padiktavo incidentas Vankuveryje, kur P. E. Trudeau susikirto su Vietnamo karo demonstrantais. Rick Jesmer, 17 metų amžiaus hipis iš Niagara Falls, premjerą P. E. Trudeau nori traukti teisminėn atsakomybėn už smūgį į veidą. Teisėjas Don Stewart turi padaryti sprendimą, ar jaunuolio premjerui metamas kaltinimas turi rimtą pagrindą ir pakankamai įrodomos medžiagos. Panašius kaltinimus yra iškėlę ir kiti du hipiai, bet lig šiol jiems nepavyko surasti liudininkų.

Antikomunistinė Edmund Burke Draugija Toronto CNE parodos kolizėjuje įsirengė savo skyrių su antikomunistine literatūra ir šūkiais. Kelių jardų atstume yra "Sovietinis bazaras", kuriame montrealietis Stephen Kisber pardavinėja sovietinius gaminius, nupirktus iš Kanados vyriausybės. Kanada, parduodama Sovietų Sąjungai kviečių už $28 milijonus, buvo įsipareigojusi įsivežti milijono dolerių vertės sovietinių gaminių. CNE vadovybė, pastebėjusi, kad antisovietiniai E. Burke Draugijos šūkiai yra nuostolingi "Sovietiniam bazarui", įsakė juos pašalinti. Vienas šūkis skelbė: "End Soviet occupation and suppresion in Baltic States", primindamas parodos lankytojams sovietinę Baltijos kraštų okupaciją. Nemažiau kandus buvo ir kitas plakatas, vaizduojąs druską į maistą pilantį rusą: "Think of the artists, poets and writers it takes to mine this stuff." Kad šiandien daug sovietų menininkų ir rašytojų yra uždaryta darbo stovyklose, žino visas pasaulis. Galimas dalykas, bent dalis jų bausmę už sovietinės sistemos "šmeižimą" atlieka druskos kasyklose. Isakymą pašalinti šiuos plakatus E. Burke Draugijos vadovybė laiko žodžio laisvės pažeidimu ir žada kovoti, kad padaryta skriauda būtų atitaisyta. CNE parodos generalinis administratorius L. C. Powell prisipažino buvęs plakatų pašalinimo iniciatorium. Jo teigimu, E. Burke Draugijos atstovams nebuvo liepta plakatus pašalinti, bet jiems buvo pareikštas parodos vadovybės pageidavimas. "Sovietinio bazaro" savininkas S. Kisber sakosi esąs grynakraujis kapitalistas, kuriam rūpi tik gaunamas pelnas už parduotus sovietų gaminius. E. Burke Draugija savo skyriuje rengia Gudijos, Vengrijos, Rodezijos ir tautinės Kinijos dienas. Baltijos kraštams skiriamas Darbo Dienos ilgasis savaitgalis.

R. CHOLKAN & CO. LIMITED

REALTOR

527 BLOOR ST. W.

532-4404

JANE — BABY POINT, apie $5000 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas, vos keliolikos metų senumo, kvadratinis planas, privatus įvažiavimas, pirma skola tik iš 5%, prašoma kaina tik $25.000.

HIGH PARK — BLOOR, apie $6000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, vandeniu šildomas, garažas su privačiu įvažiavimu, prašoma kaina tik $28.900, netoli Bloor ir požeminio traukinio stoties.

BLOOR — KIPLING, $10.000 įmokėti, gražus 5 kambarių vienaaugštis, užbaigtas rūsys, garažas su privačiu įvažiavimu, puikus didžiulis sklypas, tuoj galima užimti.

HIGH PARK, apie $4.000 įmokėti, tikras dvibutis — du butai po 5 kambarius, lieka viena skola.

BLOOR ST. WEST, maždaug $10.000 įmokėti, labai puikus 6 kambarių vienaaugštis, didžiulis gražus sklypas su medžiais bei įvairiais brangiais krūmais; garažas su privačiu įvažiavimu, sumažinta kaina apie $4.000 dėl greito pardavimo.

DEVYNIŲ BUTŲ APARTAMENTAS, $30.000 įmokėti, garažai su privačiu įvažiavimu, apie $13.000 metinių pajamų, viena atvira skola, vakarų rajone.

RUNNYMEDE — BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, garažas su šoniniu įvažiavimu, didelis sklypas, netoli Bloor, prašoma kaina $33.900.

PR. KERBERIS NAMŲ TEL. LE 5-1584
2232 BLOOR ST. W. DARBO TEL. 767-5454

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA	IMA
5¼% už depozitus	7½% už asm. paskolas
5¾% už šėrus	7½% už mortgičius
6¾% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTAGE BROKER

PELNINGAS PINIGŲ INVESTAVIMAS

BROCK — DUNDAS, $3.500 įmokėti, 2 miegamųjų vienaaugštis (bungalow), atskiras, moderni virtuvė, nauja šildymo krosnis, po namu pilnas rūsys; didelis sklypas, prašoma $17.900.

QUEEN — DOWLING, $4.500 įmokėti, plytinis 9 didelių kambarių namas, moderni virtuvė, šilto vandens šildymas, augštas rūsys, kuriame galima įrengti butą, keli namai nuo Queen gatvės.

QUEBEC — ANNETTE, $10.000 įmokėti, atskiras plytinis 9 šviesių kambarių namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos, garažas, vienas mortgičius balansui.

BLOOR — WEST MALL, $12.000 įmokėti, vienaaugštis (bungalow), plytinis, atskiras su pristatytu garažu, keturi miegamieji, viso 7 kambariai, alyva šildomas, kilimai, mortgičius iš 8% iki 1987 m.

PARKSIDE DR. — PARKDALE RD., $3.500 įmokėti, plytinis 7 kamkambarių namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos su šiek tiek baldų, vandens šildymas.

1082 BLOOR St. W., Toronto 4,

Tel. LE 4-8459

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus. Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų — mortgičių.

VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS ALV. (MIELDAŽUKĖ) VISTOSKI

GERIAUSIA MĖSA ir SKANUMYNAI

Pirkite moderniausiose, geriausios kokybės, europinio stiliaus, Š. Amerikos mėsos ir skanumynų krautuvėse

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS KRAUTUVĖSE

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park). Tel. RO 6-4982

Yorkdale Shopping Centre 783-8866

LIQUIFLAME OILS LTD.

259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.

NEMOKAMAS METINIS KROSNIŲ IŠVALYMAS

24 val. veikianti greita krosnių taisymo tarnyba

DABAR PATS LAIKAS PAKEISTI KURO ALYVOS BENDROVĘ

Biudžeto ir patarnavimo planai. Išsimokėjimas 5-riems metams ir ilgiau

Tel. 362-5777.

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 Namų tel. 277-0814
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

A. ČIŽIKAS ALFA RADIO & TV
PARDUODAM IR TAISOM TV IR RADIJO APARATUS • STATOM IR TAISOM ANTENAS • DIDELIS PASIRINKIMAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.
672 Lansdowne Ave., Tel. 531-6165 Dirbtuvė
NAUJAS SKYRIUS: 295 Roncesvalles Ave., Tel. 536-1373
Atidaryta: Kasdien 9—6 val. Ket. ir penkt. 9—9 val.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į
Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir S.S.S.R. PAPRASTU BEI ORO PAŠTU
BE MUITO DOVANOS:
Įvairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priimtuvai, pianinai, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai, baldai, šaldytuvai ir automobilis.
Maisto siuntinių svoris neribotas.
Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smulkus aprašymas ir paaiškinimai. Pažymėtos kainos yra galutinės.
Taip pat persiunčiame pinigus, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių.
• Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio.
• Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
• Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
a Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
• Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
• Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.
DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.
480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALUZA

LIETUVIAI STALIAI
mloniai kviečia
aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis
2160 DUNDAS Street West • Tel. LE 2-2289
ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.
K. Striaupis Res. tel. LE 6-5363

A & B TAILORS
Sav. A. B. Beresnevičius
343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
(TARP GRANADIER RD. IR NEEPAWA AVE)
Tel. 531-1432
Vyrų ir jaunimo moderni drabužių krautuvė. Pasirinkimas įvairiausių madų drabužių.
(MOD CONSERVATIVE FORMAL)

780 Queen St. W.
prie Gore Vale
Tel. EM. 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

Vienintelė lietuviška Toronte PARKDALE GULF SERVICE CENTRE benzino stotis
1181 Queen St. W. Tel. 535-9468
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t. Automobilių vilkikas (towing). Autovežimių taisymas, elektrinis (Alen Scop) patikrinimas. Po darbo valandų skambinti tel. RO 6-8503.
Kiekvieno mėnesio pirmą savaitę (rugpjūčio 1—7) atidaryta visą parą — 24 valandas.
Gulf

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą
Pagrindinė įstaiga: 670 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036.
Hamiltone skyrius:
293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005
Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.
PARCELS TO EUROPE

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136 Tel. LE 2-5191

A.P. GARAGE
A. PAŠKEVIČIUS
laikinai persikėlė į
2264 DUNDAS St. W.
LE. 5-9130
(International Auto Body)
Towers — Loblaw's kiemas
Įvažiavimas tiesiai iš Dundas gatvės

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 Dewson St., Toronto, Ont.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

SKAITYTOJAI PASISAKO

MALONŪS BIČIULIAI,

Savo 1969 metų liepos mėnesio 17 dienos įžanginiame (vedamajame) rašote: "Aiškiai matyti, kad dabartinė JAV lietuvių būklė nėra normali. Nei ALTa, nei Bendruomenė neapima visų krašto lietuvių. Tikroji Amerikos lietuvių bendruomenė pilnu organizaciniu veidu pasirodytų tik tada, jeigu sueitų į vienus rėmus ALTa ir Bendruomenė." ALTa yra didesniu pajėgumu nepasižyminti organizacija. Koks gi tikslas L. Bendruomenei būtų dėtis su į kapines beeinančia organizacija? JAV-bių LB vadovybė yra pilnai pajėgi mums (JAV-bių lietuviams) padarytą priekaištą atitaisyti. Aš, kaip eilinis jos narys, noriu tik pažymėti, kad JAV-bių LB nėra nė kiek silpnesnė už Kanados LB. Ir viena, ir kita toli gražu neapjungia visų lietuvių ir niekad jų neapjungs. Mūsų negalavimai nėra nė kiek didesni, kaip jūsiškiai. Mes čia, JAV-se, galime pasigirti, kad Lietuvos vadavimo darbe atliekame žymiai daugiau nei Kanados lietuviai. Be LB darbo šioje srityje, dar reiškiasi taip vadinami veiksniai ir partizaniniai vienetai. Pas jus ten to nesimato. Prieš kiek laiko norėjau "Į Laisvę" žurnale duoti kiek galima daugiau vietos Kanados lietuvių politinei veiklai (Lietuvos vadavimo darbui). Kreipiausi į keletą Kanados lietuvių šulų (LB veikėjų). Jie visi man atsakė: "Skaudu prisipažinti, bet pas mus politinio darbo kaip ir nesimato. Nėra apie ką rašyti". Panaši padėtis ir Australijoje. Jūs, kanadiečiai, pajudėkite ir Lietuvos vadavimo darbe! Juk tai viena iš pagrindinių mūsų misijų laisvajame pasaulyje!

Leonardas Valiukas,
Los Angeles, California, USA

O BUVO KITAIP

Mielas Redaktoriau, sveikinimai iš "Aušros" stovyklos. Čia tikrai smagu, nors jau nevisi susikalbame lietuviškai. Didelė dalis jaunuolių supranta kasdieninės kalbos išsireiškimus, bet jau nekalba lietuviškai. Yra ir tokių, kurie visiškai nieko nemoka lietuviškai, nors abu tėvai lietuviai. O buvo kitaip prieš penkerius ar ketverius metus... Taigi, tokia yra realybė, ir stovyklose ji labai apčiuopiamai jaučiama. **J. S.**

PUNSKIETĖ APIE PUNSKĄ

Šis eiliuotas pasisakymas yra parašytas punskietės, dabar gyvenančios Kanadoje. Red.

Vis apsiniaukęs tėviškės dangus,
Kurios vardas yra didžiai brangus.
Tegul jis bedugnėn negrimsta
Ir iš pavojų Tėvynė atgimsta.

Kaip ryto saulės laukia vieversėlis,
Taip laukiam mes tavęs o, tėviškėle!
Patekėk kaip didžioj nakty aušrinė,
Suramink mūsų skaudžią, alpstančią krūtinę.

Tu, Punsko bažnyčia, žinoma plačiai,
Tavo altorius traukia žmones stačiai,
Tenai prie numylėto dangiško Sūnaus
Šaukėmės verkdami Jo veido malonaus.

Nuo Tavo veido dangus tesiblaivo,
Saulė nužengia ant skęstančio laivo.
Viesulas lenkias ir audras numaldo
Ten, kur ranka šventa Tavo valdo.

Vis ausyse skamba gaudimas varpų didingų,
Ir sekmadienio rožančiaus aidas nedingo.
Neužmiršiu niekados Punsko šalies mylimos.
Tai yra mūsų žemė gimtinės brangios.

Neseniai palaidojo mūsų kleboną Šuminską,
Kapuose Trakiškių, netoli Punsko.
Jisai mus visus laimino rankas pakėlęs,
O dabar ant jo kapo težydi baltos gėlės.

Turime klauptis ir melstis graudžiai,
Kad ranką ištiestų mūsų liaudžiai
Ir palaimintų ištisą mūsų šalelę,
Parodytų Tėvynei laisvės kelią.

Po aštuonių metų tiek ilgų dienų
Širdies nežadinkit iš tėviškės sapnų—
Ir takai paskendę kvepiančiuos žieduos,
Tegul džiūsta ašaros mūsų veiduos.

Širdis pamatyti kaip gi netrokštų,
Kad mūsų krašto audra nepriblokštų,
Gal kada atšvęsim laisvės rytojų
Ir vėl išgirsim dainas artojų.

E. T.

KANADOS ĮVYKIAI

Atkelta iš 1-mo psl.

pavyko išlaikyti egzaminų ir gauti leidimo verstis praktika Ontario provincijoje. Ontario sveikatos ministerija praneša, kad jiems sudarytos sąlygos lankyti specialius 10 mėnesių kursus, kurie Kanadai atsieis $250.000. Šios sumos $90.000 parūpins Otava, $160.000 Ontario provincija. Egzaminus išlaikę čekoslovakai turės dirbti vyriausybės paskirtose Ontario vietovėse, kur šiuo metu trūksta arba iš viso nėra dantų gydytojų.

Premjeras P. E. Trudeau, grįžęs iš kelionės vakarinėje Kanados dalyje, padarė kompromisinį sprendimą. Pinigų stokojantiems kviečių augintojams jau dabar bus išmokėta po dolerį už bušelį šiametinio derliaus kviečių. Tačiau ūkininkams yra nustatyta griežta kvota — šeši bušeliai iš akro. Kviečių kainai kritus tarptautinėje rinkoje, Otava nustatė garantuotą $1.95½ kainą už bušelį kviečiams, kurie yra suvartojami vietinėje rinkoje. Deja, tai tik lašas jūroje, nes kanadiečiai suvalgo vos 15% metinio derliaus. Šiemet pvz. tikimasi išauginti 550—600 milijonų bušelių kviečių, o vidinei rinkai pakaks 60 milijonų. Saskačevano provincijos premjeras R. Thatcher ūkininkų vaikams mokslapinigius Saskačevano universitetui leido mokėti grūdais, kuriuos provincija sunaudos pašarui.

Teismas Viktorijoje, Britų Kolumbijoje, $2.500 baudą įsakė sumokėti sovietų žvejybos laivų "German Titov" ir "Guzačin" kapitonams, sulaikytiems Britų Kolumbijos pakrančių žvejybos 12 mylių teritoriniuose vandenyse, kur žvejoti leidžiama tik kanadiečiams. Kapitonai teisinosi į teritorinius vandenis įplaukę per neapsižiūrėjimą. Žiemos metu rusai žvejoja Beringo jūroje, o vasarą — prie Oregono ir į vakarus nuo Vankuverio salos. J. Davis, federacinės vyriausybės ministeris žūklės reikalams, yra linkęs įtarti, jog sovietai ne sezono metu gaudo lašišas, be saiko mažindami šios vertingos žuvies atsargas. Įrodomos medžiagos tuo tarpu nėra, išskyrus iš lėktuvų padarytas nuotraukas, kuriose ant laivų denio suversta žuvis yra panaši į lašišas.

Federacinės finansų ministerijos duomenimis, laisvų profesijų grupėje 1967 m. daugiausia uždirbo gydytojai, kurių pajamų vidurkis buvo $27.347. Antroji vieta teko inžinieriams ir architektams su $22.111 uždarbio vidurkiu, III — advokatams ir notarams su $22.014, IV — dantų gydytojams su $18.273. Visi jie vertėsi privačia praktika. Dirbančiųjų įstaigose algos yra mažesnės.

JUO ILGIAU LAUKSITE, JUO ILGIAU REIKĖS KENTĖTI! KURIE IŠ TIKRŲJŲ NENORITE KENTĖTI — JAUSITĖS GERIAU UŽ KELIŲ MINUČIŲ — paėmę DIANA LAŠŲ tuojau geriau jausitės nuo didelio nušalimo, krūtinės skausmų, drebulio, slogos, sąnarių skausmų, gerklės skaudėjimo, užkimimo, čiaudėjimo, bėgančios nosies, astmos, bronchito. Taipgi lengviau galėsite kvėpuoti. Nieko nėra geresnio kaip DIANA DROPS, kurie greitai veikia. Tik $2.00 už bonkutę.
GAUNAMI VAISTINĖSE
ROXODIUM skysčiai įtrinti nuo artričio, reumatizmo, raumenų, nugaros skausmų, išijo, bursičio pečiuose ir rankose, alkūnių, riešo, skausmo pirštų sąnariuose, kojos skausmų, kelių, kulnų, krūtinės skausmų, neuralgijos — galvos skausmų, skausmų apie ausis, veidą, spranda, nuo susižeidimų, įdrėskimų, išsisukimų, išsiplėtusių kojos venų, galvos niežėjimų, spuogų ant veido ar kūno. Pajusite rezultatus per kelias minutes. Roxodium nedegina ir neerzina odos. Saugokite akis nuo šių vaistų. $2.00 bonkutė.
GAUNAMI VAISTINĖSE AR
Luscoe Products Limited
559 Bathurst St., Toronto 4, Ont. Canada

PABALTIJO OKUPACINIAI PAREIGŪNAI

(Atkelta iš 2-ro psl.)

pirmininkui baltiečiui bei jo pavaduotojui rusui. Bet svarbiausias jo viršininkas — KGB. Jis gali nepaisyti savo įsipareigojimų švietimo "ministerijai", vykdomajam komitetui, bet jei jis vykdo visas KGB instrukcijas, — sėdės savo kėdėje ramiai ir patogiai, nors visi rajono mokytojai rašytų skundus apie jo neteisybes bei nemokšiškumą.

Kokios jo pareigos? Kaip minėjome, viena iš svarbiausių jo pareigų — švietimo kadrų paskirstymas mokyklose. Atvykus naujam mokytojui, jis peržiūri jo charakteristikas bei dokumentus jo asmeninėje byloje. KGB jį painformuoja, kokios nuomonės jie yra apie naująjį mokytoją. Tada švietimo skyriaus viršininkas daro išvadą. Jeigu K. G.B. apie tą mokytoją geros nuomonės ir padarė jį savo bendradarbiu, reikia jį tempti karjeros laiptais. Jei KGB apie jį yra indiferentiškos nuomonės, galima leisti jam mokytojauti bei truputį palypėti karjeros laiptais arba, reikalui esant, sudaryti neįmanomas sąlygas, kurios priverstų pasitraukti iš mokytojo pareigų. Tai daroma ypač tais atvejais, kai mokytojas parodo savo nepalankumą rusų idėjoms. Gabumai mokytojo karjeroje, kaip ir visoje eilėje kitų darbo sričių, beveik nieko nereiškia. Svarbiausia, norint pakilti karjeroje — atsidavimas okupantui, arba, kaip ta savybė vadinama sovietinių biurokratų terminalogijoje — "sąmoningumas".

Paskutiniu metu, palyginus su partizaninės kovos metais (1944-1953), KGB ir kompartijoj įvyko žymūs pasikeitimai. Jei partizaninės kovos metais KGB buvo praktiškai vienintelis veiksnys, nuo kurios priklausydavo mokyklos direktoriaus paskyrimas, tai dabar ta funkcija perduota daugiausia partijai, bendradarbiaujančiai su KGB. Gi asmuo, užimtas tiesioginiu, sakykim, mokyklos direktoriaus dokumentų apiforminimu — švietimo skyriaus viršininkas yra KGB bendradarbis.

Rajono gydytojas

Panašiai yra ir su rajono vyr. gydytoju. Jis atsakingas už medicinos darbuotojų "politinį susipratimą" arba "sąmoningumą". Jei kuris nors rajono gydytojas neteisingai nustatė diagnozę ir nuo to mirė žmogus, tai mažai domina rajono vyr. gydytoją. Bet jei kuri nors medicinos sesuo, kalbėdama ligoninės medicinos darbuotojų "profsąjungos" susirinkime švelniai pašiepė "vyresniųjų brolių", atvykusių gydytis Pabaltijin, barbariškumą, turi nukentėti. Tai labai pavojingi "signalai", kurie pasiekia rajono kompartijos atitinkamus darbuotojus ir nuo to, kaip rajono vyr. gydytojas sugeba reaguoti į minėtuosius "signalus", priklauso jo karjera.

Palyginus Pabaltijo ir Sovietų Sąjungos, sakykim, vyr. gydytojų arba švietimo skyriaus viršininkų pareigas, lengva pastebėti skirtumą: Pabaltijo darbuotojų pagrindinę veiklos sferą sudaro darbas rajono gydytojų ar mokytojų "politinio susipratimo" (ištikimumo okupantui) srity, o Rusijos pareigūnų veikla daugiau nukreipta į mokytojų ar gydytojų kvalifikacijas, nes rusų tautoj priešinga režimui dvasia labai, labai menka, lyginant su Pabaltijo tautų neapykanta okupantui. Visdėlto Pabaltijo gydytojų ir mokytojų lygis tebėra augštesnis už "vyresniųjų brolių".

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ
sutraukiančią hemorojus
Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.
Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.
Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.
Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo tokį nuostabūs, kad šis pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.
To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.
Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pinigai bus grąžinti, jei nebūsite patenkinti.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS
• teikia patarimus planuojantiems keliones
• sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
• agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
• parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
• parūpina eismo priemones ekskursijoms
• patarnauja atsikviečiant gimines
Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

Nelaimė

Škotas sako savo draugui:

— Šiandien 20 laipsnių šalčio. Kodėl tu neužsileidi ant ausų kepurės ausinių?

— Niekados! Net ir didžiausiam speigui esant. Dėl tų ausinių jau kartą man atsitiko nelaimė.

— Kokia nelaimė?

— Vieną šaltą žiemos dieną užsileidau ant ausų ausines ir kaip tyčia sutikau MacPearsen. Jis man pasiūlė išgerti stikliuką škotiškos degtinės, o aš neišgirdau . . .

Balsas iš narvelio

Pervažiuojant sieną, muitinės valdininkas kreipiasi į turistą, kuris narvelyje vežasi papūgą:

— Atsiprašau, bet už papūgą jums teks mokėti muitą.

— Kodėl?

— Instrukcijoje pasakyta, kad muitas neimamas tik už negyvą papūgą.

Keleivis minutėlę susimąsto, jo veide atsispindi vidinė kova. Tą akimirka iš narvelio pasigirdo balsas:

— Tik jau be pokštų! Tučtuojau mokėkite muitą!

ŠYPSENOS

Studento žodis

— Gaila, bet šį mėnesį negalėsiu sumokėti jums už kambarį, — sako studentas šeimininkei.

— Jūs taip kalbėjote ir praėjusį mėnesį, — šyptelėjo šeimininkė.

— Tai argi aš neišlaikiau žodžio?

Kliūtis

Nervų ligų sanatorijos direktorių aplanko pažįstamas ir klausia, kaip jam sekasi darbas.

— Labai gerai, — sako direktorius, — tik turiu bėdos su vienu pensininku, kuris jau visa savaitė atkakliai nori man parduoti Šv. Petro baziliką.

— Sakyk: perku, ir bus baigtas reikalas.

— Taigi, pirkčiau. Bet, kad jis užsiprašo trigubai . . .

Pabėgimas

Du psichiatrinės ligoninės ligoniai nutarė pabėgti. Iš pirmo aukšto palatos lango jiedu sugalvojo nusileisti virve, susukta iš paklodžių.

Vidurnaktį vienas ligonis moko kitą:

— Jeigu virvė iš paklodžių bus per trumpa, aš du kartu truktelėsiu. Tada tu mane greitai trauk atgal.

Po valandėlės, kai vienas ligonių, atrodė, jau turėjo pasiekti žemę, virvė staigiai du kartus truktelėjo.

Ligonis greitai įtraukė savo draugą atgal per langą ir klausia:

— Na kas atsitiko?

— Nieko neišėjo. Virvė per ilga . . .

Parinko Pr. Alš.

FRANK BARAUSKAS
INSURANCE AGENCY LIMITED
& REAL ESTATE BROKER
231-2661; 231-6226
3828 Bloor St. West, Islington
(PRIE SIX POINTS PLAZA)

DUFFERIN RADIO and TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterejos. Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbalis

NEPAMIRŠKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! FRANK PETIT, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite į
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

DR. E. ZUBRIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1577 BLOOR ST. WEST
(prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1796 Bloor St. W. (prie Keele)
Pirm., antr. ir penkt.: 9.30-5 v.p.p.
Antr. ir ketvirt.: 12.00 — 8 v.v.
Pagal susitarimą.
Tel. 766-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
184 ELLIS AVE.
(prie Queensway)
Tel. 762-1009.
Priima pacientus pagal susitarimą.

Kabineto telefonas LE 4-4451
DR. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR ST. W., Toronto
(Į rytus nuo Dufferin St.)

DR. N. NOVOŠICKIS
dantų gydytojas
794 BATHURST ST.
(kampas Bloor & Bathurst)
Tel. 534-3370
Priima pacientus iš anksto susitarus

VALAU FOTELIUS
IR ĮVAIRIUS KILIMUS
Automatinis elektra valymas. Sutaisau iširusius galus ir pradegintus kilimus. P. KARALIŪNAS.
Skambinkite LE. 3-4912.

NOTARAS
A. LIUDŽIUS, B.L.
Bendradarbis V. S. MASTIS, LL.D.
Namų, ūkių ir betkurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.
421 Roncesvalles Ave.
Toronto - Dominion Bank pastate II aukštas — įėjimas iš Howard Park Ave.
Telefonai: įstaigos 537-1708 namų 279-7980
Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Antradieniais ir penktadieniais nuo 6-8 v.v.

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
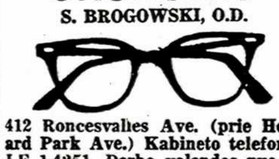
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 College St. Toronto
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

DRAUDIMO AGENTŪRA
AL DUDA
Telefonas 769-4131 arba 769-4612
2231 Bloor Street West — Bloor prie Runnymede
Komercinio, privataus turto ir automobilių draudimas
Finansavimas — Bonds — Mortgage garantijos.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Pamaldos parapijos bažnyčioje ir Springhurste, Gerojo Ganytojo stovyklavietėje, sekmadieniais laikomos 10 ir 11 v.

— Nuo sekmadienio parapijos stovyklavietėje dvi savaites stovyklauja sportininkai.

— Šiuo metu prie Winnipego vykstančion lietuvių stovyklon parapija pasiuntė Gediminą Stankų.

— Šv. Jono lietuvių kapinėse antradienį palaidota a.a. Marija Petkūnienė iš Hamiltono. Velionės vyrui ir giminėms nuoširdi užuojauta.

— Šį penktadienį 8 v. rytą pamaldos už a.a. Petronelę Montvidienę, sekmadienį 11 v. — už a.a. Motiejų Pranckūną.

— Pakrikštyta Ona Marija Stanevičiūtė.

Ligoniai. Šv. Juozapo ligoninėje gydosi p. Seliokienė; Doctors ligoninėje — A. Margis. Savo namuose, 50 Muir St., po nugarkaulio operacijos, padarytos prieš 3 mėnesius, pamažu sveiksta S. Čaplikienė.

Bronius ir Stasė Marijošiai trims savaitėms išvyko į Vilnių aplankyti savo giminių.

Metropolinio Toronto turizmo ir konvencijų biuras šiemet išleis $170.000 miestui garsinti ir turistams vilioti. Paskutinė naujovė yra vadovai turistams. Apie 50 darbo negalėjusių gauti studentų ir gimnazistų šią paslaugą siūlo prie senosios rotušės. Už valandą jie ima po $2. Jų žinias apie Torontą anketos forma patikrino ir jiems leidimus išdavė turizmo biuras. Studentams vadovams susisiekimo priemonę turi parūpinti patys turistai. Kadangi nevisi turistai Torontan atvyksta automobiliais, svarstoma galimybė pasinaudoti TTC tramvajais, automobiliais bei požeminiais traukiniais. Lankytinų vietų sąrašą pasirenka turistai. Keturi šveicarai pvz. norėjo aplankyti visus Toronto parkus. Juos labiausiai domino parkuose aptikti užrašai "Please Walk on the Grass", nes Šveicarijos parkuose neleidžiama mindžioti žolės. Dvi senutės iš Vancouverio, Toronte gyvenusios prieš 60 metų, norėjo surasti ir aplankyti visus namus, susijusius su jų anuometiniu gyvenimu. Turizmo biuras Torontą reklamuoja kaip etninių grupių miestą. Didžiausias laimėjimas buvo etninių grupių karavanas, kurį sekančiais metais planuojama rengti žymiai platesniu mastu. Svarstomos priemonės sudominti pravažiuojantiems turistams, kurie iš Toronto skuba į vasarvietes prie ežerų, nors Toronte yra daug lankytinų vietų, netrūksta koncertų ir kitų pramogų.

ĮVAIRIOSE LIGONINĖSE atlikęs praktiką ir baigęs ligonių priežiūros bei praktiškos medicinos kursą B. NAUJALIS vėl reguliariai priima pacientus SVEIKATOS KLINIKOJE, 460 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT. Priėmimo valandos nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakaro, susitarus telefonu LE 3-8008.

Parduodamas
ĮVAIRIAIS KIEKIAIS
ŠIŲ METŲ ŠVIEŽIAS
nepasterizuotas medus
KORIAIS AR INDUOSE.
Skambinti tel. 534-0563
30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.

Prisikėlimo par. žinios

— Nuoširdžiai užjaučiame p. Arūnienę ir jos šeimą, mirus jos sesutei a.a. Marijai Kizlaitienei. Ponų Arūnų užpr. Mišios už velionę — rugsėjo 20 d., 9 v., ir p. Budrevičienės (užuojautos vietoje) — rugpjūčio 21 d., 7.30 v.

— Mišios: šeštad., 8 v. — už a.a. E. Laurinavičienę, užpr. p. Putrimų; 9 v. — už a.a. E. Smolskienę, užpr. p. Smolskių; sekmad., 9 v. — už a.a. P. Urbaitienę, užpr. p. Urbaičių; 11.15 v. — už a.a. E. Petraitienę, užpr. Royal Bank Cash Clerks.

— Sekmadienį daroma vyskupijos rinkliava vietinėms misijoms paremti. Kviečiama prisidėti duosnia auka.

— Pr. savaitgalį lankėsi provincijolas T. Leonardas, OFM, ir kleb. kun. Vikt. Skilandžiūnas.

— T. Rafaelis parapijon grįžta šį penktadienį; T. Paulius šį šeštadienį išvyksta į sporto stovyklą — krepšininkų kursus Wasagon. Mišios stovyklavietėje šį sekmadienį — 11 val.

— Nuoširdžiai sveikiname jaunavedžius Algirdą Mitalą ir Dalią Edimtaitę ir linkime laimingo gyvenimo.

— Pakrikštytas Liudo ir Gražinos Matukų sūnus Kristoforas Darius Liudvikas.

Lietuviška radijo programa "Tėvynės prisiminimai" Toronte išleido ilgai grojančią 13 lietuvių dainų ir šokių plokštelę "Tykus buvo vakarėlis". Kaina $5. Plokštelę galima gauti pas programos vedėją J. R. Simanavičių, 175 Parkside Dr., Toronto 3. Tel. 534-1274.

Vincas Ankus - Ankudavičius, gyvenąs Čikagoje ir dirbąs Čikagos universiteto tyrimų departamente, aplankė "Tėviškės Žiburius" ir gimines Toronte. Jis ką tik yra grįžęs iš Barbados salos, kur su kelių kitų universitetų specialistais tyrinėjo uraganų susidarymą.

Toronto airiai įsteigė specialų komitetą, kuris reikalaus ileisti Kanados kariuomenės dalinius į Šiaurinę Airiją ramybei atstatyti.

Tarptautinis Toronto institutas (The International Institute of Metropolitan Toronto, 321 Davenport Rd.) gavo $15.000 paramą iš federacinės vyriausybės. Provincinė vyriausybė kasmet skiria $10.000 ir apmoka patalpas bei įvairias tarnybas (apie $20.000). Miesto savivaldybė skirdavo $6.000 metinę paramą, bet šiemet davė tik $3.000. Be to, instituto nariai moka mokesčį. Nežiūrint tų sumų, institutas pergyvena krizę, nes trūksta lėšų apmokėti visom tarnybom. Pagrindinis instituto darbas — rūpinimasis ateiviais, jų paruošimu vietiniam gyvenimui, anglų kalbos mokymas, patarimai, profesinių kursų organizavimas ir t.t. Kasdien į to instituto tarnautojus kreipiasi šimtai ateivių įvairiais reikalais. Šiuo metu institutui vadovauja W. L. Archer.

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieku visus elektros įrengimo darbus
923-7194. Sav. A. Čeponis

City Driving School
Pripažinta Ontario Safety Lygos. Baigę šią mokyklą gauna pigesnę autovežimio draudą. Nemokami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinius leidimus. Mokome vairuoti standartinius ir automatinius automobilius. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

Niujorko Metropolitan operos teatro solistė Lilija Šukytė G. Bizet "Carmen" Mikaelos vaidmenyje

PENKIOLIKTOJI KANADOS
LIETUVIŲ DIENA
HAMILTONE RUGPJŪČIO 29 – 31 D. D.

RUGPJŪČIO 29, PENKTADIENIS

7.30 v.v. — Kanados lietuvių jaunimo suvažiavimo dalyvių registracija, paskaita Jaunimo Centre, 58 Dundurn St. N. • 8 v.v. — dail. H. Žmuidzinienės parodos atidarymas Aušros Vartų parapijos salėje, 58 Dundurn St. N. • 9 v.v. — jaunimo susipažinimo šokiai Jaunimo Centre. Programą atliks tautinių šokių grupė "Baltija" iš Londono.

RUGPJŪČIO 30, ŠEŠTADIENIS

9.30 v.r. — jaunimo suvažiavimo tęsinys Jaunimo Centre • 10 v.r. — mažojo kalibro šaudymo varžybos Hamiltono lietuvių medžiotojų ir žūklautojų šaudykloje • 3.30 v.p.p. — jaunimo simpoziumas, rezoliucijų priėmimas Jaunimo Centre • 7 v.v. — didysis Lietuvių Dienų susipažinimo vakaras Wentworth Curling Club patalpose, 2100 Main St. W.

RUGPJŪČIO 31, SEKMADIENIS

12.30 v. — pamaldos lietuviams katalikams St. Mary's bažnyčioje, 56 Mulbery St. Mišias laiko ir pamokslą sako vysk. V. Brizgys • 2 v.p.p. — pamaldas lietuviams evangelikams Šv. Trejybės bažnyčioje, Victoria ir King St. E., laiko kun. A. Žilinskas • 5 v.p.p. — Kanados Lietuvių Dienos akademija-koncertas, Westdale Collegiate auditorijoje, 700 Main St. W. Pagrindinis kalbėtojas — dr. H. Nagys. Meninę programą atliks Metropolitan operos sol. Lilija Šukytė, G. Breichmanienės vadovaujamas Hamiltono "Gyvataras", D. Viskontienės — "Birbynė" iš Toronto ir hamiltonietė aktorė D. Kudabaitė.

Kviečiame visus Kanados ir JAV lietuvius dalyvauti šioje mažojo jubiliejaus šventėje Darbo Dienos savaitgalį Hamiltone.

Kanados Lietuvių Dienos Rengimo Komitetas

Estijos konsulą J. E. Markų 85 metų amžiaus sukakties proga praėjusį pirmadienį pasveikino estų organizacijos ir Baltiečių Federacijos pirm. J. R. Simanavičius.

Havajų vakaras, kurį kasmet rengia ateitininkų tėvų komitetas, šiemet įvyks spalio 18, šeštadienį, Prisikėlimo parapijos salėje. Tai jau tradiciniu virtęs parengimas, praeinąs su dideliu pasisekimu. Numatoma įdomi programa. Rezervuokime tą šeštadienį šiam parengimui. **Rengėjai**

Toronto čekoslovakai savo krašto sovietinės okupacijos pirmąsias metines atžymės protesto demonstracijomis Otavoje.

Prie Younge ir Bloor požeminių traukinių sankryžos bus pastatytas $50 milijonų vertės įstaigų, viešbučių, apartamentų ir prekybos centras, kurio planus paruošė architektų firma Crang & Boake. Jame gyvens ir dirbs apie 4.000 torontiečių.

Tautybių mišinys Toronte sudaro nemažą problemą miesto ligoninėms, kai į jas patenka anglų kalbos pramokti nespėjęs imigrantas. Problemą padeda išspręsti iš daugelio tautybių sudarytas ligoninių personalas. General ligoninės tarnautojai moka 36 kalbas, Central ligoninės — 33. Rentgeno technikai yra aprūpinti į 25 kalbas išverstu sakiniu: "Prašau nekvėpuoti ir nejudėti". Kadangi ligoninių tarnautojai dirba pamainomis arba būna užimti tiesioginio darbo, nevisada pasiseka surasti reikiamą vertėją. Visos ligoninės palaiko ryšius su pagalbinėmis moterų organizacijomis, kurios savo eilėse turi įvairių tautybių narių. Šiuo metu ligoninėse daugiausia susiduriama su italų ir portugalų kalbomis. St. Joseph ligoninė netgi yra paruošusi instrukcijas šiom kalbom po operacijos į namus išleidžiamiems pacientams, kad jie galėtų laikytis gydytojų patarimų.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Metropolinio Toronto Department of Emergency įstaiga, vadovaujama komisaro John H. Pollard, yra atsakinga ir stengiasi parūpinti Toronto gyventojams geriausią visoje Kanadoje greitąją pagalbą.

Visi greitosios pagalbos iššaukimai priimami moderniausiame departamento ryšių centre. Ši centrinė kontrolės įstaiga nelaimės atvejams turi 120 tiesioginių telefono linijų su policija, gaisrininkais, ligoninėmis, radijo ryšius su visais greitosios pagalbos automobiliais. Ją aptarnauja prityrę tarnautojai ir prižiūrėtojai. Gavę greitosios pagalbos šauksmą, jie pasiunčia nelaimės vieton vieną iš daugiau kaip 40 automobilių su kvalifikuotais medikais.

1968 m. departamentas atsiliepė į 70.000 greitosios pagalbos prašymų, pasiųsdamas automobilius 35.836 kartus į namus ir 12.142 kartus į nelaimės vietą gatvėse ir plentuose metropoliniame Toronte. Remiantis šiais duomenimis, 1969 m. tikimasi atlikti 100.000 greitosios pagalbos paslaugų.

Komisaras Pollard primena, kad nelaimės gali įvykti ir įvyksta, nes jų neįmanoma išvengti. Jo departamento tikslas — tuojau pat parūpinti greitąją pagalbą visiems gyventojams susirgimo ar nelaimės atveju namuose, darbovietėse, žaidimų aikštėse.

Greito atsakymo ir skubios pagalbos susilauksite paskambinę tel. 489-2111.

Greitosios pagalbos automobilių paslaugos yra padengtos Ontario Hospital Service akto. Už jas tik minimalų $5 mokestį paima ligoninė.

Jei kas ilgąjį savaitgalį, rugpjūčio 29-30 d.d., automobiliu važiuotų į Filadelfiją, maloniai prašomas painformuoti Šv. Jono kleboniją vieno asmens iš Toronto pavežimo reikalu.

Požeminio traukinio King St. stočiai planuojamas naujas įėjimas, kurio įrengimas Toronto miestui kainuos $986.000, o TTC susisiekimo bendrovei — $64.000.

Toronte posėdžiavę Pradžios Mokyklų Mokytojų Federacijos nariai nutarė padidinti pensijas iki trečdalio metinės algos, kurios vidurkis dabar yra apie $9.000. Lig šiol pensijoms buvo atskaitoma 6%. Atskaitymus teks proporcingai padidinti. Suvažiavimo dalyviai taipgi pasiūlė sujungti į vieną organizaciją atskirai veikiančias vyrų ir moterų mokytojų federacijas.

Didžiausios Toronte T. Eaton prekybos bendrovės savininkas John David Eaton, sulaukęs 59 m. amžiaus, pasitraukė iš direktoriaus pareigų. Pirmą kartą šimto metų laikotarpyje vadovybė perleista pašaliečiui Robert J. Butler.

Toronte pradėjo darbą kananadiška filmų bendrovė Aigincourt Productions, vadovaujama John F. Basset. Dviejų metų laikotarpyje numatoma sukurti tris filmus. Pirmasis filmas "Flick", kuriam angažuota torontietė aktorė Kathleen Sawyer, bus mokslinio-fantastinio pobūdžio. Antrajam pasirinkta Orlo Miller dokumentinė apysaka "The Donnelys Must Die" apie vieną Ontario nusikaltėlių šeimą. Trečiasis filmas, sukurtas pagal britų rašytojo P. Elstob knygą "Working Day", vaizduos tankistų gyvenimą II D. karo metais.

Metropolinio Toronto policijai algos padidintos 15%. Jos dabar bus augščiausios visoje Kanadoje. Pirmo laipsnio policininkai gaus $9.112 į metus, inspektoriai, štabo superintendentai ir superintendentai — po $14.123, $15.945 ir $17.311. Toronto mokesčių mokėtojams policijos algų padidinimas sudarys $4 milijonus papildomų išlaidų.

DR. J. URBAITIS išvyko atostogų nuo 9 rugpjūčio iki 9 rugsėjo.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS antrame augšte su garažu ar be jo Bloor — Dufferin rajone. Patogus susisiekimas, arti krautuvių. Skambinti tel. 536-3456 po 5 v.p.p.

IŠNUOMOJAMI ATSKIRI KAMBARIAI su baldais studentėms. Patogus susisiekimas. Tel. 653-3738.

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 8 mėnesių amžiaus mergaitei. Tel. 769-7278.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS antram augšte be baldų — du kambariai, virtuvė ir prausykla. Pageidaujama suaugusių pora. Skambinti tel. 534-5654 po 6 val. v., šeštadienį ir sekmadienį — betkada.

FOTOGRAFUOJU KRIKŠTYNAS, VESTUVES ir einu fotografuoti į namus. Skambinti po 6 val. B. Tarvydui, tel. 536-7798.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais moteriai. Galima naudotis virtuve. Skambinti po 5 v.v. tel. 767-1322.

ATLIEKU VISUS NAMŲ MEDŽIO REMONTO DARBUS. TEL. 535-4724.

MONTREAL QUE

Aušros Vartų par. žinios

— A.a. Konstancijos Kregždienės giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą. Užpraėjusią savaitę Montrealyje mirė Algis Vaičikauskas. Visiems velionies artimiesiems — nuoširdi užuojauta.

— Gautomis žiniomis iš JAV, Meksikoje staiga mirė Petras Nausėdas. Velionies giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

— Praėjusį sekmadienį turėjom sėkmingą par. gegužinę. Oras pasitaikė malonus, nebuvo nei karšta, nei tvanku. Nors netolimose vietovėse lijo, pas mus nebuvo nė lašo lietaus. Mišios buvo atnašaujamos prie ramios Otavos upės, tradicinės lietuviškos giesmės veržte veržėsi iš tikinčiųjų krūtinių. Po pamaldų plačiai atsivėrė įvairūs atsivežti ryšuliai ir krepšiai — nyko namų šeimininkių paruoštos maisto krūvos, vilgant gomurį saldesniais ar rūgštesniais skysčiais. Po pietų atvažiavo naujų iškylautojų. Užsimezgė pokalbiai, nestigo ir spontaniškai susidariusių grupinių žaidimų ir virvės traukimo. Visiems buvo labai maloni ta jauki, natūrali, šeimyniška nuotaika, vyravusi iškylautojų tarpe.

— Dėkojame Pranui Skruibiui už vietą gegužinei ir kitas padarytas lengvatas. Ačiū Augustui Kalvaičiui už visą muzikinę programą ir garsiakalbių įrengimą. Padėka parapijos choro vadovui sol. Antanui Kebliui ir kitiems choristams už gražias Mišių giesmes. Dėkojame parapijos komiteto pirm. Vytautui Giviui ir komiteto nariams už gegužinės surengimą. Ačiū visoms viešnioms ir svečiams, atvykusiems į gegužinę. Pagaliau ačiū Antanui Vaupšui už apmokėtą $70 autobuso sąskaitą.

Dail. Prano Baltuonio šaknų skulptūrų paroda rugpjūčio 6 d. atidaryta Place Bonaventure, Better Living Centre. Ją jau yra aplankęs Newfoundlando premjeras J. Smallwood ir radijo klausytojus su lietuvio dailininko kūryba supažindinęs Kanados tarptautinės radijo tarnybos atstovas T. Jagminski. Paroda truks iki rugpjūčio 27 d.

Kanados Universitetų Dėstytojų Draugijos paskirta komisija, kurią sudarė Windsoro universiteto teisės fakulteto dekanas W. Tarnopolsky, Montrealio universiteto psichologijos prof. N. Mailloux ir teisės prof. A. Morel, atleido iš pareigų McGill universiteto politinių mokslų lektorių Stanley Gray, pasižymėjusį marksistinėmis pažiūromis ir naujosios kairės maištingomis idėjomis. Komisijos nariai S. Gray rado kaltu dėl universiteto vadovybės dviejų posėdžių sutrukdymo dėstytojui netinkamu elegesiu. Atleidimą rekomenduojantis 39 psl. pranešimas buvo paruoštas, ištyrus faktus ir išklausius S. Gray pasiaiškinimo. S. Gray yra gavęs Canada Counsil $5.500 stipendiją studijuoti britų Oxfordo universitete. Komisija patarė McGill universitetui sumokėti S. Gray tarp stipendijos ir jo metinės $8.300 algos susidariusį skirtumą kaip kompensaciją už atleidimą. Universitetas ir S. Gray iš anksto buvo sutikę priimti komisijos sprendimą, tačiau dabar S. Gray jį laiko politiniu farsu. Universitetas laikysis komisijos pasiūlymų.

Toronto CNE parodos vadovas L. E. Powell aplankė Montrealio parodą "Žmogus ir jo pasaulis" ir kvietė montrealiečius tuo pačiu atsilyginti torontiečiams. Jo teigimu, Toronto metinė CNE paroda, veikianti tik porą savaičių, neturi tikslo varžytis su "Žmogum ir jo pasauliu". Spaudos konferencijoje Montrealio burmistras J. Drapeau ragino montrealiečius aplankyti Toronto parodą, kurioje jam teko viešėti pernai ir Montrealin išsivežti gražiausius įspūdžius. CNE parodos vadovai iš $350.000 reklamai skirtos sumos $10.000 išleido Kvebeke.

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.
TELEFONAS 727-3120
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA
6695-35th Avenue, Rosemount, Montreal, 409, P.Q.
ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A.C.S.C.I.B. 727-3120
NAMŲ:
ARVYDAS RUDZEVIČIUS, A.I.B. 271-5758

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

DUODA PASKOLAS:		MOKA UŽ:	
Asmenines iš	9 %	Einamasias s-tas	5.0%
Nekiln. turto iš	9 %	Depozitus	5.0%
įskaitant gyvybės draudimą iki $10.000.		Šėrus (numatyta)	5.5%
JAU ISDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)		Term. ind. 1 metams	7.25%
		Term. ind. 2 metams	7.75%
		Term. ind. 3 metams	7.75%
		Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000 šėrų sumos.	

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., Darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

1969 M. VASAROS MUZIKOS FESTIVALIS TORONTE

Toronto miesto taryba per parkų ir pramogų skyrių, drauge su Toronto Muzikų Draugija, remiama muzikos plokštelių pramonės fondo ir "Toronto Daily Star", praneša sekančią programą

RUGPJŪČIO 24 — 28 SAVAITĖ

SEKMADIENĮ, RUGPJŪČIO 24		
2.00 v.p.p.	Nathan Phillips Square	Lauko teatro spektaklis "Mr. Bones"
2.30 v.p.p.	High Park	Aviacijos 411-tos atsargos eskadrilės orkestras. Svečias sol. Remo Marinucci
2.30 v.p.p.	Kew Gardens	48-jo škotų pulko dūdų orkestras, škotiškų birbynių ir būgnų orkestras
3.30 v.p.p.	High Park	Ronnie Padgett vargonų rečitalis
ANTRADIENĮ, RUGPJŪČIO 26		
8.30 v.v.	Withrow Park	Kadrilinės šokiai su Bob Scott orkestru
TREČIADIENĮ, RUGPJŪČIO 27		
12.15 v.p.p.	Nathan Phillips Square	Murray Ginsberg orkestras
8.30 v.v.	Eglinton Park	Frank Evans orkestras
KETVIRTADIENĮ, RUGPJŪČIO 28		
7.30 v.v.	Forest Hill Memorial Park	Eugene Amaro kvintetas ir Haygood Hardy
8.00 v.v.	Nathan Phillips Square	Bernard H. Clark ir jo rinktinis orkestras atliks "Naktį su Sousa"

UŽSAKYKITE TIK PER
DOMESTIC FUEL OIL CO. LTD.
NAMAMS ŠILDYTI ALYVĄ
C. (Chuck) ROE tel. įstg. 255-3900 Atst. St. Prakapas
Sales Manager namų 741-9065 tel. 767-9088
Nemokamas krosnių išvalymas.
Greitas, sąžiningas patarnavimas dieną ir naktį.

RYAN & ODETTE
LAIDOTUVIŲ NAMAI
Telefonas LE 2-5965
1498 DUNDAS ST. WEST, TORONTO, ONTARIO
• MODERNIAI ĮRENGTI • VĖSINIMO SISTEMA •
• RŪPESTINGAS PATARNAVIMAS • PATOGI VIETA •
Lawrence G. Odette
Morley D. Hogle
Directors

BARONESSA
BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. TEL. 762-4252
(kampas Bloor-Durie gatvių). Sav. Alė Kerberienė